ЛЕТОПИС
ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

Год. V
Број 5
2020.
ISSN 2560-3388

ЛЕТОПИС

ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ЛЕТОПИС

1. Књига у коју се хронолошким редом уписују важнији догађаји;
2. Пригодан запис неког догађаја; оно што је вредно да се унесе у летопис;
3. Чест назив за часописе или повремене списе.

(*Речник српскохрватскога књижевног језика*, књига трећа, Матица српска – Матица хрватска, Нови Сад – Загреб, 1969, стр. 197)

САДРЖАЈ

Реч уредника. 7

Статут Друштва за српски језик и књижевност Србије 9

Органи Друштва – структура 21

Записници о раду Друштва током 2020. године. 25

Записник са годишње изборне Скупштине Друштва за српски језик и књижевност Србије. 25

Записник са прве редовне Седнице Друштва за српски језик и књижевност Србије (обавештење). 33

Записник са друге редовне Седнице Друштва за српски језик и књижевност Србије. 35

Обавештења 39

Извештај о раду Националног просветног савета Републике Србије. . . . 39

Прва интеркатедарска србистичка конференција (декларација о неопходности повећања броја часова српског језика и књижевности у основној и средњој школи) 41

Е-мисија (база интерактивних задатака у дигиталној форми) 45

Меморандум о сарадњи Друштва за српски језик и књижевност Србије и Завода за унапређивање образовања и васпитања 51

Извештаји подружница Друштва за српски језик и књижевност Србије (преглед рада) 53

Извештај о раду Београдске подружнице 53

Извештај о раду Подружнице Ниш 83

Извештај о раду Друштва за српски језик и књижевност Краљево 85

Извештај о раду Шабачке подружнице. 87

Извештај о раду Подружнице Врњачка Бања 90

Извештај о раду Подружнице за Косово и Метохију 95

Извештај о раду Подружнице за Подунавски округ 96

Извештај о раду Подружнице за Колубарски округ 103

Извештај о раду Подружнице за Топлички округ 111

Извештај о раду Подружнице за Расински округ. 112

Извештај о раду Друштва за српски језик и књижевност Јабланичког округа 118
Извештај о раду Друштва за српски језик и књижевност за Браничевски округ 120
Извештај о раду Подружнице за Моравички округ 121
Извештај о раду Подружнице за Златиборски округ 138
Извештај о раду Друштва за српски језик и књижевност „Старо Косово” 140
Стручно и методичко усавршавање наставника Српског језика и књижевности 147
Хроника 61. Републичког зимског семинара 147
Ка савременој настави српског језика и књижевности II – извештај о семинарима 153
Најуспешнија методичка припрема за час српског језика или књижевности – награда „Проф. др Милија Николић” 154
Пројекат – Признања најбољим наставницима 175
Правопис кроз физику (као пример добре праксе) 189
Издавачка делатност Друштва 197
Проф. др Љиљана Бајић: Монографија у духу најбоље наставне баштине (приказ књиге Наташе Станковић Шошо *Књижевно дело Бранислава Нушића у настави*) 197
Уместо закључка: Књижевни оглас 201

РЕЧ УРЕДНИКА

Иако је Друштво за српски језик и књижевност Србије током 2020. године радило у необичним околностима, и ове године је постојало довољно материјала да се сачини пети број Летописа. Захваљујући напорима руководилаца подружница Друштва и сарадњи са члановима наше организације, поглавља забележена у овогодишњем Летопису представљаће драгоцено сећање будућим поколењима.

Потреба за оваквом књигом произашла је из многобројних активности које наше удружење обавља. Различита обавештења, одлуке, писма, извештаји, обраћања јавности... редовно се постављају на сајт Друштва, али се старе информације брзо замењују новима и често се забораве.

Како се људи који организују послове у Друштву бирају за мандатни период од две године, свако нов у том послу нађе се пред истим изазовом: како да се упути у захтеве посла и редослед поступања; које активности треба да организује и спроводи. Писани траг, забележен у Летопису, остаје као поуздани сведок времена у ком је настао.

Председници подружница самостално су осмислили представљање рада својих подружница у виду извештаја, хронике или најаве активности, па су и прилози у том смислу разнородни.

Уз Информатор са Републичког зимског семинара и уз часописе „Књижевност и језик" и „Свет речи", појава ове књиге ће обезбедити континуирано информисање наставника у нашој земљи о главним и споредним активностима Друштва током једне календарске године и учинити транспарентнијим наше напоре да се као добровољно Друштво бавимо питањима значајним за наставу српског језика и књижевности у Републици Србији.

Како је 2020. година променила начин рада, па и сам поглед на живот и стил живота свих нас, учинило се да смо заустављени у многобројним активностима. Друштво није било у могућности да настави са такмичењима и одржавањем једнодневних семинара због неповољне епидемиолошке ситуације. До проглашења ванредног стања у Републици Србији Друштво је редовно одржало општинска такмичења из књижевности „Књижевна олимпијада" за ученике основних и средњих школа и Општинско такмичење из Српског језика и језичке културе за ученике средњих школа. Реализовање осталих нивоа такмичења није било могуће због преласка рада школа на онлајн наставу и забране окупљања већег броја људи. Због

таквих околности, председник Друштва проф. др Весна Ломпар организовала је дигитализовање већег броја задатака са оба велика такмичења да би ученици могли да вежбају и тако одрже континуитет у познавању матерњег језика и књижевности.

Због затишја у свакодневним активностима, искористили смо прилику да преуредимо нашу канцеларију, те смо нашем Друштву дали нове радосне боје. Радни простор освежили смо кречењем и постављањем ламината, као и новим канцеларијским намештајем, те се надамо да ћемо сви заједно уживати у овом лепшем простору, као и у будућим активностима Друштва у новом и срећнијем времену.

Зона Мркаљ

СТАТУТ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

У складу с одредбама чл. 12. и 22. Закона о удружењима („Службени лист РС", број 51/2009. и 99/2011), председник Друштва за српски језик и књижевност Србије, по овлашћењу Скупштине Друштва са седнице одржане 30. 06. 2016. године у Београду, сачињава пречишћени текст

СТАТУТА
ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

НАЧЕЛНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Друштво за српски језик и књижевност Србије (у даљем тексту: Друштво) основано је као невладино, непрофитно струковно удружење, на неодређено време, ради остваривања циљева из области српског језика и књижевности.

Оснивачка Скупштина Друштва за српски језик и књижевност Србије констатује да је у Регистру удружења, који води Агенција за привредне регистре, уписано и регистровано *Друштво за српски језик и књижевност Србије*, које је изворно основано и започело с радом још 15. 01. 1910. године, са седиштем у Београду, Студентски трг број 6. Садашње седиште Друштва је у Београду, на Филолошком факултету, Студентски трг 3. Друштво се ускладило са Законом о удружењима 2010. године.

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ДРУШТВА

Члан 2.

Област остваривања циљева Друштва је окупљање научника и стручњака из области српског језика и књижевности, као и наставника тих предмета у свим врстама школа на подручју Републике Србије, затим, окупљање свих заинтересованих лица која се баве науком о језику и књи-

жевности и наставом те групе предмета, као и грађана који се интересују за унапређење језичке и књижевне културе, ради остваривања заједничких циљева и задатака утврђених овим Статутом.

Циљеви и задаци Друштва су:

- истраживање и изучавање општих и посебних питања о српском језику и књижевности, као и наставе тога предмета у свим врстама школа у којима се предаје (од основне школе до факултета);
- стручно и методичко усавршавање наставних кадрова;
- подстицање на рад младих научника и наставника и помагање њиховог индивидуалног рада и развитка;
- популарисање резултата науке и наставе српског језика и књижевности;
- сарадња са Министарством просвете и његовим заводима (Завод за унапређивање образовања и васпитања и Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања), Министарством науке, Министарством културе, центрима за усавршавање наставника, задужбинама, научним, просветним и другим институцијама и асоцијацијама у циљу унапређивања наставе српског језика и књижевности и језичке и књижевне културе;
- упућивање чланова на научну, стручну и методичку литературу из области језика и књижевности.

Члан 3.

Друштво своје задатке остварује:

- одржавањем општих и посебних састанака и стручних скупова на којима се расправљају научни и стручни радови чланова Друштва, као и о питањима која интересују чланове;
- самосталним или у заједници са другим организацијама организовањем семинара, предавања, трибина, промоција, курсева и других облика образовања у области унапређивања наставе српског језика и књижевности и језичке и књижевне културе;
- учешћем у изради наставних програма, уџбеника, приручника и других облика образовног садржаја;
- бављењем актуелним питањима српског језика и књижевности;
- издавањем/објављивањем књига, часописа и других публикација везаних за унапређивање наставе српског језика и књижевности и језичке и књижевне културе;
- сарадњом са државним органима и организацијама, универзитетима, школама, другим стручним удружењима и организацијама у земљи и иностранству које се баве наставом српског језика и књижевности и језичке и књижевне културе;

- организовањем стручних екскурзија за чланове;
- организовањем разних такмичења и смотри.

Члан 4.

Ради остваривања својих циљева Друштво:

- преко својих представника у градовима и окрузима Републике Србије (изабраних према одредбама овог Статута) прати дефинисање и реализацију активности утврђених на нивоу Друштва, као и креирање платформе и сачињавање акционих планова за реализацију дефинисаних активности;
- своје задатке остварује одржавањем општих и посебних састанака и стручних скупова на којима се расправљају научни и стручни радови чланова Друштва и других позваних лица;
- самостално или у заједници са другим институцијама организује конгресе, семинаре, предавања, трибине, курсеве и друге облике активности, ради унапређивања свих научних дисциплина из оквира српског језика и књижевности;
- бави се актуелним питањима српске традиције, језика, књижевности и културе;
- издаје/објављује књиге, часописе и друге публикације везане за унапређивање науке о српском језику и књижевности, а у сарадњи и уз сагласност рецензената које за сваку публикацију именује Друштво;
- сарађује са државним органима и организацијама, универзитетима, школама, музејима и другим стручним удружењима и организацијама у земљи и иностранству које се баве изучавањем српског језика и књижевности, као и српске традиције, културе и историје;
- организује теренска истраживања;
- организује стручне екскурзије за студенте и чланове Друштва.

Члан 5.

Друштво се може удруживати у савезе сродних друштава и друге асоцијације у земљи и иностранству (Савез славистичких друштава, Међународни славистички комитет и др.).

Одлуку о удруживању из претходног става доноси Скупштина Друштва.

НАЗИВ И СЕДИШТЕ ДРУШТВА

Члан 6.

Назив удружења је: „Друштво за српски језик и књижевност Србије".

Седиште Друштва је у Београду; адреса: Студентски трг 3.

Друштво своју активност обавља на територији Републике Србије.

Друштво има статус правног лица.

За своје обавезе Друштво одговара целокупном својом имовином.

ИЗГЛЕД И САДРЖИНА ПЕЧАТА

Члан 7.

Друштво има печат округлог облика на чијој ивици је утиснут натпис „Друштво за српски језик и књижевност Србије".

Штамбиљ Друштва је правоугаоног облика са натписом „Друштво за српски језик и књижевност Србије", Београд, Студентски трг 3.

Меморандум садржи назив Друштва, седиште и друге податке који олакшавају комуникацију Друштва са трећим лицима (поштански фах, телефон, e-mail, ПИБ, матични број, назив пословне банке и број рачуна и сл.).

Друштво може имати и своје делове – подружнице, које немају статус правног лица. Уколико се подружнице самостално региструју као посебна правна лица (у складу са прописима о удружењима и законом о регистрацији), дужне су да своје циљеве, задатке и општа акта усагласе с правилима и организацијом рада Друштва. Однос подружница и Друштва регулише се посебним Правилником који доноси Управа.

ОСТВАРИВАЊЕ ЈАВНОСТИ РАДА

Члан 8.

Рад Друштва је јаван.

Јавност рада и начин обавештавања јавности о том раду обезбеђује се објављивањем плана и програма рада Друштва, годишњих обрачуна и извештаја о активностима на скупштинама Друштва.

Управни одбор се стара о редовном обавештавању чланства и јавности о раду и активностима удружења, непосредно, у електронској или

штампаној форми, путем интерних публикација, односно путем саопштења за јавност, или на неки други примерени начин.

Годишњи обрачуни и извештаји о активности Друштва подносе се члановима на седници Скупштине.

УСЛОВИ И НАЧИН УЧЛАЊИВАЊА И ПРЕСТАНКА ЧЛАНСТВА

Члан 9.

Чланови Друштва су редовни и почасни.

Чланови Друштва могу бити: научни радници из области српског језика и књижевности, наставници тих предмета у свим врстама школа, сва лица која се баве науком о језику и књижевности и њиховом наставом, као и грађани који се интересују за унапређивање језичке и књижевне културе.

Почасни чланови Друштва могу бити заслужни наши и страни држављани, првенствено они који су допринели развитку српског језика и књижевности.

Изузетно, малолетно лице са навршених 14 година живота може се учланити у Друштво уз прилагање оверене изјаве његовог законског заступника о давању сагласности.

За лице млађе од 14 година пријаву подноси његов законски заступник.

Члан 10.

Одлуку о пријему у чланство доноси Скупштина, на писмено образложен предлог три члана, и о томе без одлагања обавештава подносиоца пријаве.

Члан може иступити из чланства давањем писане изјаве о иступању. За иступање малолетног члана није потребна сагласност законског заступника.

Чланство у Друштву може престати због дуже неактивности члана, непоштовања одредаба овог Статута или нарушавања угледа Друштва.

Одлуку о престанку чланства доноси Скупштина, на образложени предлог Управног одбора.

Члану се мора омогућити изјашњавање о разлозима због којих је поднет предлог за доношење одлуке о престанку његовог чланства у Друштву.

Члан 11.

Чланови Друштва имају једнака права и обавезе.

Члан Друштва има право да:

- равноправно са другим члановима учествује у остваривању циљева и задатака Друштва;
- преко својих представника учествује у одлучивању на Скупштини, као и другим органима Друштва;
- бира и буде биран у органе и радна тела Друштва;
- благовремено и потпуно буде информисан о активностима Друштва и његових органа;
- даје предлоге, мишљења и примедбе на рад органа и радних тела Друштва.

Члан Друштва је дужан да:

- активно доприноси остваривању циљева Друштва;
- учествује, у складу с интересовањем, у активностима Друштва;
- плаћа чланарину;
- обавља друге послове које му повери Управни одбор Друштва.

УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА ДРУШТВА

Члан 12.

Органи Друштва су Скупштина, Управни одбор (у даљем тексту: Управа), Извршни одбор и Надзорни одбор.

Функцију заступника Друштва врше председник Друштва, који је уједно и председник Управе, као и заменик председника Друштва. Заступници Друштва региструју се у складу са законом.

Члан 13.

Скупштина је највиши орган Друштва.

Скупштина:

1) доноси план и програм рада Друштва, утврђује основне смернице рада Друштва;
2) усваја оснивачки акт и Статут, као и њихове измене и допуне;
3) усваја друге опште акте Друштва;
4) бира и разрешава чланове Управног, Извршног и Надзорног одбора;
5) разматра и усваја, најмање једном годишње, извештај о раду Управног и Надзорног одбора, који се упућују Савезу;

6) разматра и усваја финансијски план и годишњи финансијски извештај;
7) одлучује о статусним променама и престанку рада Друштва;
8) одлучује о удруживању у савезе и друге асоцијације у земљи и иностранству и бира своје представнике у њима;
9) бира почасне чланове Друштва.

Скупштину чине сви чланови Друштва који се делегирају за свако заседање из реда подружница, као и целокупни састав Извршног одбора, Управног одбора, Надзорног одбора, ширег састава Управе и сви почасни чланови Друштва.

Скупштина се редовно састаје најмање једном годишње, трећег дана Републичког зимског семинара за наставнике српског језика и књижевности, на Филолошком факултету у Београду.

Ванредна седница Скупштине може се заказати на образложени захтев Управног одбора, Надзорног одбора, као и на иницијативу најмање једне трећине чланова Скупштине и на њој се решавају само она питања ради којих је сазвана.

Захтев из претходног става се подноси Управном одбору у писменом облику и у њему се морају навести и образложити питања чије се разматрање предлаже.

Председник Управног одбора је дужан да најкасније осам дана пре одржавања ванредне Скупштине обавести чланове Друштва о њеном сазивању и дневном реду, а ванредна Скупштина се мора одржати најкасније у року од 30 дана од дана подношења захтева за њено сазивање. Председник Друштва, Надзорни одбор и уредници редакција подносе Скупштини писмене извештаје на крају мандатног периода.

Скупштина разматра и оцењује рад својих органа.

Седницу Скупштине сазива Управни одбор и писменим/електронским путем обавештава чланове о месту и времену одржавања седнице и предлогу дневног реда.

Седницом председава председник или заменик председника Управног одбора или други члан Управног одбора, које одреди председник Управног одбора, до избора Радног председништва за то заседање.

Радно председништво од пет чланова бира се јавним гласањем присутних чланова Скупштине.

Скупштина пуноправно одлучује ако је присутна најмање једна половина чланова.

Скупштина одлучује већином гласова присутних чланова, осим ако посебним законом или овим Статутом није предвиђена квалификована већина.

За одлуку о изменама и допунама Статута, статусним променама и престанку рада Друштва неопходна је двотрећинска већина гласова присутник чланова.

Скупштина може донети пословник о свом раду.

Члан 14.

Управни одбор, односно Управа је извршни орган Друштва који се стара о спровођењу циљева Друштва утврђених овим Статутом, извршава одлуке Скупштине и учествује у организацији научних састанака Друштва.

Управа посебно:

1) руководи радом Друштва између две седнице Скупштине и доноси одлуке ради остваривања циљева Друштва;
2) организује редовно обављање делатности Друштва;
3) поверава посебне послове појединим члановима;
4) доноси финансијске одлуке;
5) оснива радна тела, која имају функцију и саветодавних, техничких и стручних служби и именује чланове и координаторе тих тела, чији мандат не може бити дужи од трајања мандата Управног одбора;
6) доноси пословник о раду Управног одбора;
7) одлучује о покретању поступка за измене и допуне Статута, сопственом иницијативом или на предлог најмање пет чланова Скупштине и припрема предлог измена и допуна, који подноси Скупштини на усвајање;
8) одлучује о покретању поступка за накнаду штете причињену Друштву одлукама чланова органа Друштва, у складу са Законом и, по потреби, одређује посебног заступника за тај поступак;
9) бира комисије за спровођење такмичења, фестивала који реализују програм рада;
10) одлучује о другим питањима за која нису, законом или овим Статутом, овлашћени други органи Друштва.

Управа има 19 чланова.

Управа пуноважно одлучује ако је присутно најмање једна половина чланова, а одлуке доноси већином гласова присутних чланова.

Мандат чланова Управе траје две године и могу се поново бирати на исту функцију.

Председник Друштва је истовремено и председник Управе.

Листу кандидата за чланове Управе сачињава Кандидациона комисија, именована од стране Скупштине.

За чланове Управе изабрани су кандидати који су добили највећи број гласова присутних чланова – делегата Скупштине.

Управа може донети пословник о свом раду.

Члан 15.

Председник Управе сазива седнице Управе и руководи његовим радом.

У одсуству председника, седнице сазива и радом Управе руководи заменик председника. У одсуству председника и заменика председника, седнице сазива и радом Управе руководи један од потпредседника Друштва.

Члан 16.

Скупштина бира **Извршни одбор** у чији састав улазе: председник, заменик председника, три потпредседника, секретар и заменик секретара Друштва.

Извршни одбор непосредно руководи радом свих облика деловања Друштва и управља имовином Друштва.

Извршни одбор:

1) доноси планове и правилнике којима се ближе регулише рад Друштва;
2) предлаже мере и подноси предлоге за реализовање активности у надлежности Скупштине и Управног одбора;
3) врши избор радника за обављање стручних и административних послова;
4) врши и друге послове који проистичу из закона и овог Статута.

Председник Друштва:

1) представља и заступа Друштво;
2) одговара за законитост рада Друштва;
3) организује редовно обављање делатности Друштва;
4) спроводи и потписује одлуке и друга акта које доноси Управа;
5) брине о извршавању програма, планова, одлука и закључака Скупштине и Управе и финансијски је налогодавац за извршење финансијског плана;
6) стара се о остваривању циљева Друштва и права и обавеза чланова Друштва и предузима потребне мере;
7) подноси Скупштини годишње, а по потреби и периодичне извештаје о свом и раду Управе и Друштва;
8) брине се о вођењу прописаних евиденција и пословних књига;

9) одобрава службена путовања у иностранству;
10) поверава посебне послове појединим члановима;
11) одлучује о правима и обавезама запослених у Друштву;
12) обавља и друге послове у складу са Статутом и другим општим актима Друштва.

Потпредседници Друштва:
1) спроводе одлуке, закључке и препоруке Скупштине и Управног одбора;
2) координирају свим такмичењима Друштва;
3) организују издавачку делатност;
4) обављају дужности из тачака 5), 6) и 7) претходног става овог члана.

Секретар и заменик секретара Друштва:
1) баве се организационим пословима и питањима за потребе Друштва;
2) координирају рад подружница.

Члан 17.

За посебне резултате постигнуте у остваривању циљева и задатака Друштва, Друштво похваљује и награђује своје чланове, а за изузетан допринос и афирмацију Друштва додељује Повељу. Предлог подноси Управни одбор или комисија која се у ту сврху формира.

НАЧИН СТИЦАЊА СРЕДСТАВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ЦИЉЕВА И РАСПОЛАГАЊЕ СРЕДСТВИМА

Члан 18.

Друштво прибавља средства од:
- чланарине својих чланова, чију висину за сваку календарску годину утврђује Скупштина;
- добровољних прилога;
- донација и поклона (у новцу и натури);
- спонзорства;
- финансијских субвенција;
- наследства и легата;
- камата на улоге;
- закупнине;
- на други законит начин.

Друштво може прибављати средства и од котизације за семинаре, скупове, конгресе и друге облике својих активности утврђених овим Статутом.

Друштво води пословне књиге, сачињава финансијске извештаје и подлеже вршењу ревизије финансијских извештаја, ако је то утврђено прописима о рачуноводству и ревизији.

Друштво, према потреби, издаје зборнике са одржаних скупова и конференција, периодичне публикације и повремене стручне публикације за стручно усавршавање својих чланова, као и билтене и информаторе о појединим активностима Друштва.

Главне и одговорне уреднике часописа, едиција и редакција бира Управни одбор.

Извештај о раду редакција саставни су део извештаја о раду Друштва у целини и подносе се Скупштини.

Члан 19.

Друштво прибавља средства и обављањем претежне привредне делатности.

Друштво се у складу са законом бави и издавањем књига, часописа и другом издавачком делатношћу, осталим образовањем, уметничким стваралаштвом, истраживањем и развојем у друштвеним и хуманистичким наукама, те подстиче бављење културним активностима.

Друштво набројане активности обавља у смањеном обиму у складу са Законом о удружењима без циља стицања добити.

Друштво може обављати и друге делатности укључујући и спољнотрговинску делатност у складу са законом.

Друштво ће с обављањем претежне привредне делатности отпочети по извршеном упису у Регистар привредних субјеката.

Добит остварена на начин из става 1. овог члана може се користити искључиво за остваривање циљева Друштва, укључујући и трошкове редовног рада Друштва и сопствено учешће у финансирању одређених пројеката.

Друштво нема ни једно стално запослено лице и већина послова обавља се на добровољној основи, волонтерски. За потребе обављања одређених послова у Друштву, Друштво може, у складу са законом, закључити одговарајући уговор о обављању конкретних послова.

Друштво може имати покретну и непокретну имовину.

ПРЕСТАНАК РАДА ДРУШТВА

Члан 20.

Друштво престаје с радом одлуком Скупштине Друштва, када престану услови за остваривање циљева Друштва, као и у другим случајевима предвиђеним законом.

ПОСТУПАЊЕ С ИМОВИНОМ ДРУШТВА У СЛУЧАЈУ ЊЕГОВОГ ПРЕСТАНКА

Члан 21.

У случају престанка рада Друштва, преостала имовина предаје се Филолошком факултету у Београду, Одсеку за српски језик и Одсеку за српску књижевност као институцији која има исти циљ као и Друштво, уколико Скупштина не одлучи да прималац његове имовине буде неко друго домаће недобитно правно лице које је основано ради остваривања истих или сличних циљева.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 22.

Овлашћује се Управни одбор да према потреби донесе пословнике којима ће се ближе уредити функционисање појединих органа (осим Скупштине) и радних тела Друштва.

Члан 23.

На сва питања која нису регулисана статутом непосредно ће се примењивати одредбе Закона о удружењима.

Члан 24.

Овај Статут усвојен је на Скупштини Друштва за српски језик и књижевност Србије, одржаној 30. 06. 2016. године, којим даном и ступа на снагу.

Ступањем на снагу овог Статута престаје да важи Статут Друштва за српски језик и књижевност Србије, донет на Скупштини Друштва 13. 02. 2016. године.

Овлашћује се председник Друштва да сачини пречишћени текст Статута и региструје га код Агенције за привредне регистре, у складу с одредбама закона о регистрацији.

ОРГАНИ ДРУШТВА – СТРУКТУРА

Ужи састав (оперативни део Управе):

- председник: Весна Ломпар, Филолошки факултет Универзитета у Београду
- заменик председника: Славко Петаковић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
- потпредседници: Вељко Брборић, Филолошки факултет Универзитета у Београду; Бошко Сувајџић, Филолошки факултет Универзитета у Београду; Александар Милановић, Филолошки факултет Универзитета у Београду; Зона Мркаљ, Филолошки факултет Универзитета у Београду
- секретар: Босиљка Милић, дугогодишњи члан Друштва у пензији
- заменик секретара: Мина Ђурић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
- технички секретари: Марија Запутил, ШОСМО „Стеван Мокрањац", Пожаревачка гимназија, Пожаревац; Саша Јефтић, Београд
- администратор: Милан Шиповац, Осма београдска гимназија

Управа:

1. Љубомир Поповић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. Душан Иванић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
3. Милорад Дешић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
4. Милан Стакић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
5. Љиљана Бајић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
6. Милка Андрић, Министарство просвете, науке и технолошког развоја РС
7. Душка Кликовац, Филолошки факултет Универзитета у Београду
8. Оливера Радуловић, Филозофски факултет, Нови Сад
9. Весна Муратовић, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Београд
10. Зорица Несторовић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
11. Александар Јовановић, Учитељски факултет, Београд
12. Ана Батас, Филолошки факултет Универзитета у Београду

13. Велиша Јоксимовић, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Пожаревац
14. Милорад Дашић, IX гимназија, Београд
15. Валентина Питулић, Филозофски факултет, Косовска Митровица
16. Душица Мињовић, ОШ „Младост", Нови Београд
17. Јасмина Пивнички, Гимназија „Јован Јовановић Змај", Нови Сад
18. Златко Грушановић, Завод за унапређивање образовања и васпитања, Београд
19. Јасмина Станковић, ОШ „Ћирило и Методије", Београд

Шири састав Управе:
1. Вукосава Живковић, Земунска гимназија, Земун
2. Мирјана Грдинић, Гимназија „Јован Јовановић Змај", Нови Сад
3. Наташа Станковић Шошо, Филолошки факултет Универзитета у Београду
4. Мирјана Стакић Савковић, Филолошка гимназија, Београд
5. Јадранка Милошевић, Завод за унапређивање образовања и васпитања, Београд
6. Миљана Кравић, ОШ „Иво Андрић", Радинац

Почасни чланови Управе:
1. Љубица Ненезић, пензионер, Крушевац
2. Надежда Милошевић, пензионер, Београд
3. Милан Крсмановић, пензионер, Београд
4. Пера Трифковић, пензионер, бивши директор ОШ „Вукова спомен школа", Тршић

Председници подружница:
1. Београд – Данијела Милићевић
2. Нови Сад – Оливера Ћурчић
3. Ниш – Светлана Медар
4. Краљево – Ана Милуновић
5. Сомбор – Лидија Неранџић Чанда
6. Шабац – Миле Радовановић
7. Суботица (Подружница „Сава Мркаљ") – Миланка Станкић
8. Врњачка Бања – Данијела Васовић
9. Косовска Митровица – Марија Миљковић
10. Подунавски округ (Смедерево) – Миљана Кравић
11. Колубарски округ (Ваљево) – Маријана Неговановић Обрадовић
12. Топлички округ (Прокупље) – Милка Тошић
13. Шумадијски округ (Крагујевац) – Данијела Ралетић
14. Расински округ (Крушевац) – Душица Добродолац

15. Јабланички округ (Лесковац) – Душан Благојевић
16. Браничевски округ (Пожаревац) – Славица Јовановић
17. Моравички округ (Чачак) – Оливера Крупеж
18. Златиборски округ – Марија Јеверичић
19. Косовско Поморавље (Штрпце, Подружница „Старо Косово”) – Душанка Илић

Стални чланови организационих одбора такмичења:
1. Александар Поповић, директор ОШ „Вукова спомен школа”, Тршић
2. Радован Ковачевић, директор Карловачке гимназије, Сремски Карловци
3. Славица Шокица, Карловачка гимназија, Сремски Карловци
4. Драгана Ћећез Иљукић, Филолошка гимназија, Београд

Извршни одбор:
1. Весна Ломпар, Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. Славко Петаковић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
3. Вељко Брборић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
4. Бошко Сувајџић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
5. Александар Милановић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
6. Зона Мркаљ, Филолошки факултет Универзитета у Београду
7. Босиљка Милић, дугогодишњи члан Друштва у пензији

Надзорни одбор:
1. Злата Златановић, председник
2. Верица Ракоњац Павловић, члан
3. Бранка Максимовић, члан
4. Јагода Жунић, члан
5. Милан Алексић, члан

Делегати у Савезу славистичких друштава:
1. Бошко Сувајџић
2. Рајна Драгићевић
3. Вељко Брборић
4. Зона Мркаљ
5. Александар Милановић

ЗАПИСНИЦИ О РАДУ ДРУШТВА ТОКОМ 2020. ГОДИНЕ

ЗАПИСНИК СА ГОДИШЊЕ ИЗБОРНЕ СКУПШТИНЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ (НЕДЕЉА, 9. ФЕБРУАР 2020. ГОДИНЕ, ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ)

Присутни: Зона Мркаљ, Вељко Брборић, Бошко Сувајџић, Александар Милановић, Весна Ломпар, Славко Петаковић, Босиљка Милић, Љубомир Поповић, Милорад Дешић, Милан Стакић, Милан Алексић, Мина Ђурић, Душица Мињовић, Јасмина Пивнички, Јасмина Станковић, Злата Златановић, Бранка Максимовић, Јагода Жунић, Јадранка Милошевић, Јасмина Станковић, Милан Шиповац, Мирјана Стакић Савковић, Мирјана Грдинић, Марија Запутил, Миљана Кравић, Људмила Вуковић, Данијела Милићевић, Оливера Ћурчић, Ана Милуновић, Марина Панић, Маријана Негова­новић Обрадовић, Лидија Неранџић Чанда, Милка Тошић, Миле Радовановић, Марија Миљковић, Душица Добродолац, Душан Благојевић, Славица Јовановић, Оливера Крупеж, Марија Јеверичић, Миланка Станкић, Душанка Илић, Данијела Васовић, Гордана Опалић, Марина Стојановић, Ивана Костић, Саша Јефтић.

Зона Мркаљ, председник Друштва за српски језик и књижевност Србије, потврдом о присутним делегатима констатује да постоји кворум за нормалан рад Скуштине и неометано доношење одлука, те предлаже следећи

Дневни ред:

1. Конституисање Скупштине и избор радног председништва.
2. Избор записничара и оверача записника.
3. Избор Кандидационе комисије.
4. Извештај о раду Управе Друштва.
5. Извештај Надзорног одбора.
6. Извештај уредника часописа Друштва.
7. Извештај о раду подружница.
8. Избор органа Друштва.

Будући да је једногласно, без измена и допуна, усвојен предложен Дневни ред и Записник са седнице Друштва, одржане 24. октобра 2019.

године у Вуковој задужбини, приступа се процедуралним активностима ради избора новог руководства и осталих радних тела Друштва.

1. **Конституисање Скупштине и избор радног председништва**.

После конституисања Скупштине Зона Мркаљ је предложила следеће радно председништво од пет чланова:

1. Бошко Сувајџић;
2. Вељко Брборић;
3. Весна Ломпар;
4. Славко Петаковић;
5. Босиљка Милић.

Предлог за радно председнишво је једногласно усвојен. Председавање Скупштини у име радног председништва преузима Бошко Сувајџић, који истиче да му је велико задовољство да руководи седницом након веома успешног семинара.

2. **Избор записничара и оверача записника**.

За записничара је предложена Миљана Кравић, а за оверача записника Јагода Жунић.

Предлог је једногласно усвојен.

3. **Избор Кандидационе комисије**.

Кандидациона комисија даје предлоге делегата који чине органе Друштва. Радно председништво је за чланове Кандидационе комисије предложило Бранку Максимовић као председавајућу, Душицу Мињовић и Јадранку Милошевић.

Предлог је једногласно усвојен након чега се Кандидациона комисија повукла како би размотрила предлоге о члановима Управе и других органа Друштва.

Бошко Сувајџић предлаже да се Скупштина изјасни о начину гласања. Скупштина једногласно усваја предлог да гласање буде јавно.

4. **Извештај о раду Управе Друштва.**

Зона Мркаљ подноси Скупштини Извештај о раду за протекли двогодишњи период (фебруар 2018 – фебруар 2020). Према њеним речима, избор за председника Друштва је част, бити члан Друштва је љубав, а њена је велика радост и понос што је два мандата провела руководећи Друштвом за српски језик и књижевност Србије и доприносећи његовој традицији која се негује сто десет година, још од 1910. године, када су га основали Александар Белић, Павле Поповић и Јован Скерлић.

Ради бољег упознавања Управе која ће бити изабрана са свим сегментима рада Друштва, досадашња председница је таксативно набројила све активности по месецима када се остварују (припрема *Републичког зимског*

семинара, припрема *Информатора* Друштва, организовање и спровођење такмичења, припрема и штампање издања Друштва и др.).

Наглашавајући да се организација рада Друштва подигла на виши ниво, уз изречене похвале за тимски рад и сарадњу, упутила је укратко чланове Скупштине у бирократско функционисање неопходно за поштовање предвиђених законских прописа (уређене су исплате ауторских хонорара, плаћање пореза и сл.). Такође, сугерисала је новој Управи да одмах подели задужења и да уз новог председника још један члан уже Управе депонује потпис (досад је само она имала депонован потпис, не и заменик председника Ана Батас, што није добро, јер може увек доћи до непредвиђених околности које ометају рад – као што се десило са њеном повредом и дужим боловањем).

У свом извештају о раду досадашња председница је издвојила неколико резултата које сматра највећим успесима, али и неколико активности којима није задовољна и које би требало унапредити у наредном периоду.

Штампање *Летописа*

Како је Зона Мркаљ истакла, након првог мандата, у којем се као председник упознала са особеностима свих обавеза, уследила је дивна сарадња са колегама из Управе Друштва, подружница и региона, која је резултирала многобројним успешно реализованим активностима. Желећи да у времену остане неизбрисив траг о њима, она је пре четири године иницирала штампање *Летописа* Друштва за српски језик и књижевност Србије – досад су објављена четири броја у којима се, сем дописа, молби и захтева које је Друштво упућивало надлежним институцијама и установама, могу наћи извештаји о такмичењима и, што је од посебне важности, извештаји о раду подружница.

Афирмација такмичења

Популаризација такмичења Друштва, тиме и наставе српског језика и књижевности, јесте успех на који је веома поносна – из године у годину број ученика основних и средњих школа, који учествују на такмичењима из српског језика и језичке културе и такмичењима из књижевности „Књижевна олимпијада", не смањује се, као ни број новинарских, литерарних и лингвистичких секција које учешћем на екипним такмичењима и својим радовима доприносе обогаћивању образовно-васпитног процеса и наставне праксе.

Друштво континуирано улаже напоре у побољшање организације такмичења, при чему су од кључног значаја сугестије које долазе са терена од подружница. Редовно ажуриран сајт Друштва, за који се дугује

захвалност Милану Шиповцу, обавештења којима се у кратком року после такмичења решавају све недоумице наставника, разумевање и отвореност Друштва према свим критикама, као и жеља да се увек изађе у сусрет ученицима ради побољшања њихове мотивације за учешће на такмичењима, умногоме су допринели повећању квалитета. У складу с тим, председница је истакла последњу одлуку да се смањи праг пролазности са општинског на окружни ниво такмичења на 15 бодова.

Како би се решили стални проблеми са прослеђивањем спискова учесника и награђених, Милан Шиповац ће покушати да направи формулар у којем би се електронски објединили сви подаци о такмичарима, што би утицало на поспешивање прегледности, лакше праћење статистичких података и већу ефикасност у припреми републичких такмичења.

Зона Мркаљ се зато с правом нада да ће афирмација такмичења довести и до повећања броја средњошколаца заинтересованих за студије српског језика и књижевности, без обзира на све актуелне реформе које више истичу дуално образовање и занимања из информационо-дигиталне сфере, а занемарују неговање матерњег језика као основе националног идентитета.

Сарадња са наставницима из Косовског Поморавља и из региона

Друштво је ослободило наставнике Косовског Поморавља плаћања котизације за овогодишњи *Републички зимски семинар* уважавајући чињеницу да они предају српски језик на територији где су већи изазови за очување језика, културе и традиције, као и њихове напоре да се стручно усавршавају. Колеге са Косова су у великом броју похађале Семинар, а основале су и нову подружницу Друштва, што је за сваку похвалу.

Као још један важан успех који је Друштво остварило у последњем периоду рада председница је издвојила сарадњу са регионом – побољшана је и проширена сарадња са наставницима из Републике Српске, дела Црне Горе и Хрватске (Вуковар). Сарадња са наставницима у Македонији и посебно у Словенији није на задовољавајућем нивоу, те би требало у будућности наћи начина како да се она поспеши.

Организација *Републичког зимског семинара* и реализација семинара *Ка савременој настави српског језика и књижевности II*

Интересовање наставника за *Републички зимски семинар* годинама не јењава, о чему сведочи импозантан број од преко 1200 учесника ове године. Уз реномиране предаваче и актуелност тема у пленумским предавањима, његовој популарности посебно доприноси разноврсност радионица, које представљају осавремењене облике рада и методе у настави.

Стога Зона Мркаљ сматра да и у наредним годинама Друштво на Семинару треба да окупља искусне практичаре који би радионицама утицали на подизање квалитета наставе и успешно стручно усавршавање наставника.

Популаризацији Семинара допринео је и медијски прилог РТС-а у којем се говори о наставном предмету Српски језик и књижевност који нема жељени, потребни ни очекивани статус у образовном систему Србије (захвалност за медијску подршку Друштво упућује Вељку Брборићу).

Проблем са којим ће се суочити нова Управа приликом наредне акредитације односи се на предвиђен број учесника – према правилима Завода за унапређивање образовања и васпитања група на једном семинару може да има највише 30 полазника, а неспецифичност *Републичког зимског семинара* задавала је муке при акредитацији и Вељку Брборићу, Бошку Сувајџићу и Александру Милановићу, претходним председницима Друштва (ЗУОВ је предлагао да се због великог броја учесника Семинар акредитује као конференција, али се Друштво изборило да Семинар вреди 24 бода; Зона Мркаљ истиче да посебну захвалност за последњу акредитацију Друштво дугује Златку Грушановићу, директору Завода).

Други акредитовани семинар Друштва *Ка савременој настави српског језика и књижевности II* имао је неколико успешних реализација и окупио је преко 600 наставника у Београду, Новом Саду, Смедереву, Чачку и Крушевцу у текућем периоду акредитације који обухвата школску 2018/2019, 2019/2020. и 2020/2021. годину. Високе оцене учесника довољно говоре о његовом квалитету и значају.

Активности које треба унапредити

Набављање финансијских средстава путем откупа издања Друштва, чланарине и учешћа у пројектима Зона Мркаљ је издвојила као сегменте рада Друштва које би требало побољшати.

Упркос уложеним великим напорима, издања Друштва никада нису уврштена у спискове публикација које библиотеке откупљују средствима добијеним на конкурсима министарстава.

Иако је на једној од претходних седница Друштва направљен договор да подружнице купе одређени број издања Друштва, тај договор је испоштовала једино Подружница Подунавског округа.

Досадашња председница изразила је незадовољство што Друштво није успело да успостави континуирано плаћање чланарине својих чланова, те би нова Управа морала покушати да уведе ред у овај начин приходовања.

Такође, она сматра да Друштво има капацитете не само да учествује у пројектима него и да их организује, те и о овој активности као извору прихода треба размислити у будућим месецима и годинама.

На крају излагања Зона Мркаљ се захвалила искрено свим својим сарадницима, члановима Управе Друштва, председницима подружница и другим колегама који су учинили да њена два мандата на месту председника Друштва протекну у најбољем реду и остану јој у лепом сећању.

Бошко Сувајџић се захвалио Зони Мркаљ на успешном руковођењу рекавши да потешкоћа у раду увек има, али да их је досадашња председница са успехом савладавала трудећи се да одржи јединство Друштва као врсне стручне организације.

Александар Милановић је констатовао да је заслуга председнице што је Друштво продубило сарадњу са регионом.

Душан Благојевић, Миле Радовановић и Душанка Илић су у име својих подружница изразили захвалност Зони Мркаљ на изузетној сарадњи, уважавању и разумевању свих предлога и свеколикој подршци за многобројне активности наставника.

Саша Јефтић је похвалио мајчински и брижни однос досадашње председнице према првим сарадницима и њему.

Професор Љубомир Поповић се придружио изразима захвалности, а затим дао неколико конструктивних предлога и коментара о актуелностима.

Према његовом мишљењу, Друштво треба да покуша да се избори за већи фонд часова српског језика и књижевности, али тако што ће потенцирати проширење садржаја наставног предмета (нпр. функционална и медијска писменост захтевају већи број часова). Измене у фонду часова у основним и средњим школама подразумевале би и прилагођавање наставе на факултетима, као и промене уџбеника.

Проф. Поповић сматра да семинари треба да се прилагођавају наставницима, а не наставници семинарима, те предлаже да Друштво захтева увођење новог облика семинара као стручног усавршавања. Друштво треба да осмисли добар програм ради унапређења наставе, који би омогућио приходовање из приступних фондова Европске уније. Такође, његов предлог је да се осмисли уплатница за чланарину која ће се дати сваком члану Управе и других радних тела Друштва.

После краће дискусије о датим предлозима, Извештај о раду Управе Друштва стављен је на гласање и једногласно је усвојен.

5. **Извештај Надзорног одбора**.

Злата Златановић, председник Надзорног одбора Друштва, прочитала је финансијски извештај о приходима и расходима за 2019. годину. Извештај је саставила Снежана Милутиновић, обрачунски радник.

Скупштина је једногласно усвојила финансијски извештај.

6. **Извештај уредника часописа Друштва**.

Вељко Брборић је кратко упознао Скупштину Друштва са издањима која су објављена у протеклом периоду – објављени су нови бројеви часописа *Свет речи* и *Књижевност и језик*, четврти број *Летописа*, *Информатор* са *Републичког зимског семинара 2020*, нове збирке тестова са претходних такмичења и нова методичка књига Наташе Станковић Шошо *Књижевно дело Бранислава Нушића у настави*.

Према Брборићевим речима, часописи вреде онолико колико вреде сарадници, а часопис *Књижевност и језик*, који у категоризацији часописа носи ознаку М51 (водећи часопис националног значаја), више од шездесет година делује у области српског језика, књижевности, школства, науке и културе захваљујући упорности и преданости његових покретача и сарадника. Зато и даље стоји отворен позив за сарадњу свима, јер је најважнији континуитет у раду.

Милан Алексић је изјавио да континуитет постоји и у часопису *Свет речи* – ове године појавио се нови двоброј часописа који је задржао старе рубрике оплемeнивши их новим и занимљивим садржајима.

Босиљка Милић је подсетила да је, када је као средњошколски часопис стваран 1997. године, *Свет речи* замишљен као допуна наставном плану и програму намењен и наставницима и ученицима. Ипак, њој се у последње време чини да часопис првенствено читају наставници, те покушава да школске стране обогати неким интересантним рубрикама преузетим из школских часописа (циљ је да *Свет речи* активно користе ученици у што већем броју). Према њеном мишљењу, наставници морају више да се ангажују да часопис афирмишу међу ученицима. Такође, од свих колега очекује нове идеје ради даљег унапређења квалитета *Света речи*.

Након стављања на гласање извештаји уредника часописа једногласно су усвојени.

7. **Извештај о раду подружница**.

Бошко Сувајџић је подсетио делегате Скупштине да су извештаји о раду подружница објављени у *Летопису*.

Зона Мркаљ је закључила да су извештаји разнолики, јер је председницима подружница остављена слобода да сами осмисле облике представљања. Она је истакла да се последњих година по многобројним, континуирано реализованим и добро осмишљеним активностима највише издваја Подружница Подунавског округа, а затим Подружница Краљева и Подружница Моравичког округа. Подружнице које су успешне у раду треба да буду пример другима како би Друштво у целини што боље функционисало.

8. **Избор органа Друштва**

Узимајући у обзир Статут Друштва, активности појединих чланова Друштва и правило да се као председници Друштва континуирано смењују представници Катедре за српски језик са јужнословенским језицима и представници Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима Филолошког факултета у Београду, Кандидациона комисија на челу са Бранком Максимовић изнела је предлоге за: чланове оперативног дела Управе, чланове ужег састава Управе, чланове ширег састава Управе, почасне чланове Управе, чланове Надзорног одбора и делегате Друштва у Савезу славистичких друштава (у прилогу *Органи Друштва – структура*).

За председника Друштва предложена је Весна Ломпар, за заменика председника Славко Петаковић, а као потпредседници Друштва предложени су Вељко Брборић, Бошко Сувајџић, Зона Мркаљ и Александар Милановић.

Ови предлози су једногласно усвојени, као и сви други предлози за чланове органа Друштва.

Весна Ломпар и Славко Петаковић су се захвалили на избору и указаном поверењу рекавши да ће се потрудити да поверење оправдају својим залагањем за нове успехе у раду Друштва.

Скупштина је овим закључила рад.

У Београду, 9. 2. 2020.

Миљана Кравић, записничар
Јагода Жунић, оверач записника

ЗАПИСНИК СА ПРВЕ РЕДОВНЕ СЕДНИЦЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ (ОБАВЕШТЕЊЕ)

Поштовани чланови Управе Друштва за српски језик и књижевност Србије,

Због погоршања епидемиолошке ситуације у целој земљи, одлучили смо да крајем јуна не одржимо уживо редовну седницу Друштва за српски језик и књижевност Србије. Такође, сматрали смо да многим члановима не би одговарала ни електронска седница (преко Зум платформе и сл.). Зато смо решили да путем мејла, који је, надамо се, свима доступан, покушамо да колико-толико наставимо редовне активности и свим члановима пошаљемо Извештај о активностима Друштва у току ванредног стања и непосредно после његовог укидања.

1) Будући да због проглашења ванредног стања у школској 2019/2020. години за ученике средњих школа није било могуће спровести такмичења из Српског језика и језичке културе и Књижевне олимпијаде, Друштво за српски језик и књижевност Србије препоручило је свим факултетима на територији Републике Србије на којима се у оквиру пријемног испита 2020. године полажу српски језик и/или српска књижевност да се кандидати за студије који су на једном од ова два такмичења у школској 2018/2019. години освојили једну од прве три републичке награде ослободе пријемног испита из српског језика и/или српске књижевности и да им се из тих области додели максималан број бодова предвиђених правилником надлежног факултета о извођењу пријемног испита.
   Позитивно су нам одговорили: Филолошки факултет у Београду, Филозофски факултет у Новом Саду, Правни факултет у Београду, Учитељски факултет у Београду, Филозофски факултет у Нишу, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу и Филозофски факултет у Косовској Митровици.
2) У тренутку када је било сигурно да ниједно од ова два такмичења неће бити могуће одржати, одлучили смо да урадимо нешто за ученике и наставнике српског језика, а да то не буде само ревијално такмичење (које су организовали математичари). Одлучили смо да, у складу са наставом на даљину, понудимо нешто слично: да за такмичаре направимо базу интерактивних задатака, помоћу које би они и од куће могли да се припремају за такмичење. За то смо подршку добили и од пријатеља из Мудл

мреже Србије. Позвали смо професоре основних и средњих школа да се, као волонтери, пријаве за претварање штампаних задатака у интерактивну форму, а у исто време обратили смо се и неколицини студената србистике. На наш позив одазвало се 46 професора и 6 студенткиња. Пријављене колеге раде у основним, средњим стручним школама, од Суботице па до Врања. Оформили смо базу од четири курса (Књижевна олимпијада основна и средња школа и Такмичење из српског језика и језичке културе основна и средња школа). Укупно је у интерактивну форму претворено 180 тестова, што представља базу од 3200 задатака. То су тестови од 2012/13. до 2015/16. год. Цео посао завршен је за само два месеца, захваљујући великом ентузијазму и пожртвованости свих који су радили на њему и уз стручно руководство Марине Панић, професорке у Краљевачкој гимназији.

Ученицима је обезбеђено да приступе бази и путем мобилних телефона, и путем рачунара. Припрема за такмичење тако је олакшана, како ученицима тако и колегама, јер неће морати да фотокопирају задатке, да их прегледају и да их оцењују. Ову базу назвали смо Е-мисија (доступна је на сајту Друштва).

За 20 дана имамо већ око 500 регистрованих корисника, без такмичења и било каквих школских активности – дакле, безинтересно. То нам много говори о овој бази.

3) Друштво за српски језик и књижевност Србије потписник је Декларације о неопходности повећања броја часова српског језика и књижевности у основној и средњој школи, донете на Првој интеркатедарској србистичкој конференцији у Тршићу, 19–21. јуна 2020. године (на којој су били присутни председник и заменик председника Друштва). Цео текст ове Декларације може се видети на нашем сајту.

4) Припремљен је за штампу и нови број часописа *Књижевност и језик*, а о даљем раду, прикупљању средстава за рад Друштва (ове године без финансијске подршке Министарства за одржана такмичења за најбољи писмени задатак, најбољу литерарну, лингвистичку секцију, најбољи школски часопис и најуспешнији методичку припрему, на протеклом Зимском семинару) и организовању онлајн семинара договорићемо се на наредној седници.

С надом да ћемо у октобру одржати редовну седницу, срдачно вас поздрављамо,

Весна Ломпар и *Славко Петаковић*

У Београду, 28. јуна 2020.

ЗАПИСНИК СА ДРУГЕ РЕДОВНЕ СЕДНИЦЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

Друга електронска седница
Друштва за српски језик и књижевност Србије

Дневни ред:
1. Такмичења Друштва
2. Семинари
3. Издавачка делатност
4. Разно

Разматрања:
1. С обзиром на то да претходне школске године (2019/20) због епидемиолошке ситуације нису одржана такмичења Друштва (Такмичење из српског језика и језичке културе и Такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада", предлог Уже Управе је следећи:

Такмичење из српског језика и језичке културе:
– Ученици који су у школској 2018/19. години учествовали на Општинском такмичењу стичу право директног учешћа на Школском такмичењу школске 2020/21. године.
– Ученици који су у школској 2018/19. години учествовали на Окружном такмичењу стичу право директног учешћа на Општинском такмичењу школске 2020/21. године.
– Ученици који су у школској 2018/19. години учествовали на Републичком такмичењу стичу право директног учешћа на Окружном такмичењу школске 2020/21. године.

Књижевна олипијада:
– Ученици који су у школској 2019/20. години учествовали на Општинском такмичењу стичу право директног учешћа на Школском такмичењу школске 2020/21. године. Ученици који су освојили једно од прва 3 места (15–20 поена) стичу право директног учешћа на Окружном такмичењу школске 2020/21. године.
– Ученици који су у школској 2018/19. години учествовали на Окружном такмичењу стичу право директног учешћа на Општинском такмичењу школске 2020/21. године.

– Ученици који су у школској 2018/19. години учествовали на Републичком такмичењу стичу право директног учешћа на Окружном такмичењу школске 2020/21. године.

2. Ове школске године планирамо да семинаре *Ка савременој настави српског језика и књижевности II* и *Републички зимски семинар* одржимо онлајн.
3. Традиционално, Друштво наставља са издавачком делатношћу. У плану су следеће књиге, часописи и публикације:
   1. Михајло Пантић – Писци говоре (други део)
   2. Часопис *Књижевност и језик*, број 2/2020.
   3. Часопис *Свет речи*, број 51–52
   4. Летопис 2020.
   5. Информатор

   Тираж ових издања биће мањи у односу на претходна. Нека издања биће и у електронском облику.
4. Ове године Друштво за српски језик и књижевност Србије покренуло је пројекат Е-мисија у жељи да подржи све ученике да негују и развијају знања из српског језика и књижевности и оформило је дигиталну базу задатака, која садржи три хиљаде и двеста питања са такмичења из језика и „Књижевне олимпијаде" од 2012/2013. до 2015/2016. године. Детаљније можете погледати на сајту: http://drustvosj.fil.bg.ac.rs/

Молимо Вас да све предлоге и сугестије пошаљете до 16. 11. 2020. године на електронску адресу Друштва, као и Ваш одговор да ли се слажете са Тачком 1.

Проф. др *Весна Ломпар*, председник Друштва
Проф. др *Славко Петаковић*, заменик председника Друштва

Закључци са Друге електронске седнице:

На мејл Друштва стигла су 42 одговора.

1. Са тачком 1 сагласно је 40 чланова. Две примедбе су усвојене:

Усваја се примедба Миљане Кравић да и ученици средњих школа који су у 2019/20. години учествовали на Општинском такмичењу из Српског језика и језичке културе стичу право директног учешћа на Школском такмичењу школске 2020/21. године. Ученици који су освојили једно од прва три места (15–20 поена) стичу право директног учешћа на Окружном такмичењу школске 2020/21. године.

Усваја се и предлог Данијеле Милићевић да ученици основних школа који су у школској 2019/20. години учествовали на Школском такмичењу

из Српског језика и језичке културе и освојили једно од прва три места (15–20 поена) стичу право директног учешћа на Општинском такмичењу школске 2020/21. године.

Миле Радовановић предложио је да за такмичење из Српског језика и језичке културе директан пласман имају ученици који су освојили једно од прва три места. Друштво не може у овом тренутку да промени Правилник. Предлажемо свим члановима да размисле о овом предлогу и мењању Правилника. Правилник се може променити од школске 2021/22. уколико се већина сложи на некој од наредних седница. Могућности су следеће:

- Правилник остаје исти;
- Право директног пласмана имају ученици који су освојили једно од прва три места;
- Сваке школске године сви ученици крећу од школског такмичења.

Подразумева се да ће Друштво, због тренутне епидемиолошке ситуације, пратити све мере и придржавати се оних које су прописане.

2. Дана 14. 11. 2020. године одржан је једнодневни семинар онлајн преко Zoom платформе, захваљујући модераторима Марини Панић и Милану Шиповцу. Тема овогодишњег семинара била је ЧИТАЊЕ. Предавачи и теме:

- Предавач: мср Душица Божовић (наставник српског језика у Финској)
  Тема: Како се Финска бори са кризом читања код ученика;
- Предавач: проф. др Зона Мркаљ (професор на Катедри за српску књижевност, Филолошки факултет у Београду)
  Тема: О стицању вештине разумевања прочитаног у настави Српског језика и књижевности;
- Предавач: проф. дрАлександар Милановић (професор на Катедри за српски језик, Филолошки факултет у Београду)
  Тема: Читање дела из историје српске књижевности: језичко-стилски проблеми;
- Предавач: др Милан Алексић (професор на Катедри за српску књижевност, Филолошки факултет у Београду)
  Тема: Изазови читања – анализа приповедака Иве Андрића у настави.

Републички зимски семинар планира се за јануар, онлајн. Све информације налазе се на сајту.

3. Друштво се захваљује Златку Грушановићу и досадашњој подршци ЗУОВ-а у штампању књига. Настојаћемо да у будућем периоду потпишемо и званично сарадњу са ЗУОВ-ом.

Проф. др *Весна Ломпар*, председник Друштва
Проф. др *Славко Петаковић*, заменик председника Друштва

ОБАВЕШТЕЊА

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ НАЦИОНАЛНОГ ПРОСВЕТНОГ САВЕТА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Национални просветни савет је свој рад у претходних годину дана остваривао на редовним и ванредним седницама (21 седница) и кроз друге организационе облике, формирањем радних група, као и делегирањем чланова Савета у одређене радне групе Министарства просвете, науке и технолошког развоја, и учешћем у различитим скуповима у организацији Министарства просвете, науке и технолошког развоја. У претходних годину дана уведени су нови смерови за гимназије, као и програми за средње стручне школе и националне мањине.

Почетком фебруара ове године, седница Националног просветног савета одржана је у Будимпешти у Текелијануму. Чланови Националног просветног савета упознали су се са радом Српске школе „Никола Тесла" у Будимпешти и били њени гости.

Пошто је половини чланова Националног просветног савета истекао мандат, у априлу је дошло до застоја у раду Савета, који је поново формиран у мају ове године.

Оно што је обележило рад Националног просветног савета у овом периоду јесте допис Задужбине Десанке Максимовић, у коме су изнете примедбе на *Програм наставе и учења за трећи и четврти разред гимназије,* за српски језик и књижевност, због искључивања избора из поезије Десанке Максимовић у 3. разреду и збирке „Тражим помиловање" у 4. разреду.

Национални просветни савет је на ванредној седници једногласно констатовао да је захтев оправдан и да избор из поезије Десанке Максимовић у 3. разреду, као и збирка „Тражим помиловање" у 4. разреду, треба да буду предвиђени у делу обавезних садржаја.

Национални просветни савет је средином јуна ове године, по захтеву председника Савета, одржао ванредну седницу, на којој је донет нови Пословник о раду Националног просветног савета, који обезбеђује јасне процедуре и довољно времена да се сав материјал прочита и обезбеде услови и рокови, неопходни за квалитетан рад Савета.

Национални просветни савет је на својој седници 16. јула 2020. године подржао Декларацију о неопходности повећања броја часова српског

језика и књижевности у основној и средњој школи, усвојену на Првој интеркатедарској србистичкој конференцији у Тршићу, јуна ове године. У Декларацији се, између осталог, каже: „Матерњи језик и књижевност јесу највреднија духовна добра једнога народа, чувари његовог памћења и културе. Зато матерњи језик није само средство комуникације, он је носилац наше колективне и индивидуалне меморије, које се међусобно допуњују и снаже". С обзиром на то да је број часова српског језика најмањи у окружењу и у Европи, повећање би свакако утицало на успешност реализације садржаја свих других предмета, као и резултате међународне провере функционалне писмености ученика.

Поред тога, Национални просветни савет је препоручио враћање књижевних дела наших и светских класика у гимназијске програме српског језика и књижевности. После анализе програма сва четири разреда гимназије, једногласно је одлучено да се Министарству просвете, науке и технолошког развоја, као и Заводу за унапређивање образовања и васпитања пошаље, како предлог Декларације, тако и предлог ревизије програма. Уз извесне измене, Национални просветни савет предлаже јасније национално профилисање предмета матерњег језика и књижевности, а самим тим квалитетније и свеобухватније опште образовање за сваког нашег ђака.

Савет је одржао и једну тематску седницу посвећену искуствима у свету и региону са организацијом наставе на даљину у време ванредног стања и тешке епидемиолошке ситуације изазване вирусом КОВИД 19.

Јасмина Станковић,
члан Националног просветног савета

У Београду, 30. новембра 2020.

ПРВА ИНТЕРКАТЕДАРСКА СРБИСТИЧКА КОНФЕРЕНЦИЈА (ДЕКЛАРАЦИЈА О НЕОПХОДНОСТИ ПОВЕЋАЊА БРОЈА ЧАСОВА СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ У ОСНОВНОЈ И СРЕДЊОЈ ШКОЛИ)

Учесници Прве интеркатедарске србистичке конференције – коју чине представници свих србистичких катедри на свим филолошким, филозофским, учитељским и педагошким факултетима у Србији, Републици Српској и Црној Гори, укључујући и представнике Института за српски језик САНУ, Института за књижевност и уметност у Београду и Завода за унапређивање образовања и васпитања у Београду – једногласно су усвојили

ДЕКЛАРАЦИЈУ О НЕОПХОДНОСТИ ПОВЕЋАЊА БРОЈА ЧАСОВА СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ У ОСНОВНОЈ И СРЕДЊОЈ ШКОЛИ

Декларација се заснива на природи и значају наставе српског језика и књижевности у нас, свести о њеној улози у образовању као наставног предмета и наставног језика, богатству језичког и књижевног садржаја, као и месту и броју часова овог предмета у европским образовним системима.

1. Настава српског језика и књижевности представља једино систематско и континуирано увођење младих у знања и просторе матерњег језика и књижевности, са пресудним утицајем на изграђивање не само њихове језичке и књижевне културе него, још битније, њиховог односа према култури уопште. Готово свакодневно, у можда најзначајнијем периоду за развој личности, они се сусрећу са логиком и лепотом матерњег језика и светом књижевних дела. Представа изграђена у школи не губи се никада сасвим и због тога је њена сазнајна и образовна улога немерљива. Колико су улога и значај матерњег језика и књижевности велики, говори и податак да није било ниједног образовног система у било ком времену у коме овај предмет није имао статус најзначајнијег предемета. Ученици једино наставом српског језика и књижевности развијају своје говорне способности, обогаћују речник, савладавају правила мисаоне писмености, напредују у процесу овладавања правилима језичке културе, што је све нужни предуслов могућности доброг савладавања садржаја других предмета. Језичко стваралаштво не може се поредити са било

којим другим типом стваралаштва. Моћ језика је оно што човека највише одваја од свих других бића, а та се моћ младим људима најбоље може и мора предочити кроз моћ књижевне речи, као најпотпунијег испољавања језика.

2. Матерњи језик и књижевност јесу највреднија духовна добра једнога народа, чувари његовог памћења и културе. Зато матерњи језик никада није само средство комуникације (као што се, неретко, чује), он је носилац наше колективне и индивидуалне меморије које се међусобно допуњују и снаже. Језик и књижевност су у темељима не само личног него и националног и културног идентитета: најбоље се, ако не и једино, кроз садржаје књижевност може ученицима развијати љубав према властитој култури, према властитим националним вредностима и њиховом месту у ризници европске и светске културе. Они поседују дубину у коју су унети памет и памћење културе који се, читањем и разумевањем, надодају на читаочеву појединачну памет и памћење. Није без разлога речено да је улагање у матерњи језик и књижевност једнако улагању у националну безбедност и слично грађењу снажне бране пред опасности од колонијалног статуса народа. Једино се кроз континуитет српског језика и српске књижевности може пратити континуитет културног развоја српскога народа – од Светога Саве до данашњих дана. Српски језик и књижевност су наша културна и духовна вертикала. Снажно ослоњена на језик и културно памћење (а својом природом делујући на човекове емоције, чула и интелект), књижевност повезује све епохе развоја српске културе. Није могуће ни један период тог развоја заобићи. Зато се у програмима и за основну и за средњу школу морају наћи представници свих књижевних епоха. И зато програми изгледају преобимни. У њима нису нити могу бити само српски аутори, него и светски, јер се мора успоставити међуоднос са светским епохама и писцима, пошто се вредност једне књижевности увек одређује и компаративно.

3. Због недовољног броја часова, упркос изузетним напорима учитеља, наставника и професора, свесних своје улоге и мисије, настава српског језика и књижевности није у могућности да у потпуности остварује вишеструку и изузетно значајну улогу: да изграђује темељна граматичка знања и усвајање функционалне писмености код ученика, да негује њихову љубав према читању и разумевању књижевности, да развија и снажи њихов културни и национални идентитет. Богатство и разноврсност наставних садржаја у супротности су са малим бројем часова, што ауторе програма ставља пред непремостиве тешкоће, наставнике

присиљава на сажимање градива, а ученике онемогућава да у потпуности стичу знања и уживају у лепоти свога језика и књижевности. Тако се нужно уместо потпуних знања, због броја часова, често остварују само парцијална знања. А парцијална знања, познато је, и нису права знања.

4. Број часова матерњег језика и књижевности у Републици Србији је знатан у поређењу са већином других предмета (5 часова недељно у млађим разредима, укључујући и пети, а 4 у старијим, 4 и 3 у гимназији), осим са математиком, са којом је готово изједначен по броју часова. Међутим, недељни фонд часова приметно је мањи у поређењу са свим европским, па и многим ваневропским земљама. Други, не мање паметнији од нас народи никад нису доводили у питање посебан положај свог матерњег језика и националне књижевности. Ево неколико примера: Француска има од 8 до 10 часова недељно, Турска 8 до 10, Русија 9 (у овој земљи матерњи језик није само општеобразовни језик првог реда, већ има надпредметни статус), Словачка 9, Аустрија и Португалија 8 итд. Нема ниједне европске државе која има мање од 7 часова у почетним разредима, да би потом тај број варирао, зависно од узраста ученика. Захтев за повећањем броја часова јесте насушна потреба не само наставе српског језика и књижевности него целог образовног система. То не подразумева унапређивање знања само једног изолованог предмета него целог образовног система, јер се унапређивање у знањима и ученичким способностима у српском језику и књижевности нужно шири на учење свих предмета. Српски језик и књижевност није, наиме, само наставни предмет од изузетног значаја, већ је и наставни језик, основа за учење свих других предмета. Окосница основношколског и средњошколског програма морају бити садржаји српског језика и књижевности јер се по њиховој успешности мери успешност реализације и садржаја свих осталих предмета.

5. Због тога са пуним правом тражимо да предмет Српски језик и књижевност добије у нашем образовном систему оно место које заслужује, односно да се, најпре, повећа број часова у основној и средњој школи: на најмање 7 часова у млађим разредима основне школе, на 6 часова у старијим разредима основне школе, на 5 часова у гимназијама на свим смеровима и на 3–4 часа у средњим стручним школама (зависно од типа школе и године учења).

6. Учесници Прве интеркатедарске србистичке конференције сматрају да је неопходно да надлежне образовне институције, пре свега Министарство просвете и науке, Национални про-

светни савет, Друштво за српски језик и књижевност, Завод за унапређивање образовања и васпитања, као и академска заједница у целини, предузму све неопходне мере да Српски језик и књижевност добије оно место у нашем образовном систему које му с правом припада. Најновије измене наставних планова показале су да има простора за остваривање значајних образовних стратешких искорака, а најновија збивања око нових наставних програма још једном су указала на неопходност повећања броја часова српског језика и књижевности. Сматрамо да свако одлагање повећања броја часова наноси ненадокнадиву штету српском образовању у целини.

Учесници *Прве интеркатедарске*
србистичке конференције

У Тршићу,
19–21. јун 2020.

Е-МИСИЈА
(БАЗА ИНТЕРАКТИВНИХ ЗАДАТАКА У ДИГИТАЛНОЈ ФОРМИ)

У моменту када је објављено ванредно стање у Србији, због пандемије изазване вирусом корона, постали смо свесни да ће се многе активности наставника морати одвијати дигиталним путем. Ова изненадна дигитализација стварности ангажовала је и Друштво за српски језик и књижевност, које је морало да промени своју испланирану путању, и да пре свега изађе у сусрет наставницима, да им помогне да се у невољи нађу и снађу. Једна од највећих активности Друштва у том периоду требало је да буде организација такмичења, али је свима постало јасно да се од те реализације мора одустати. Међутим, свесни значаја које има и такмичење из језика и „Књижевна олимпијада", колико и идеје и жеље да је изузетно важно у карантину обезбедити ученицима даљи напредак и развој на сваком могућем плану, покушавамо да осмислимо активност која ће ангажовати како наше ученике, од којих су неки већ и прошли најниже нивое такмичења, тако и наставнике.

На иницијативу Марине Панић, из Друштва за српски језик и књижевност Краљево, а у договору са проф. др Весном Ломпар, председницом Друштва, проф. др Зоном Мркаљ и проф. др Славком Петаковићем, одлучује се да драгоцени ресурс – тестови са раније одржаних такмичења добију ново, модерно рухо – да се пребаце у дигитални облик.

Тиме се утиче на неколико ствари:

- задаци који су већ заборављени и одбачени, поново оживљавају и добијају вредност;
- даје се могућност ученицима да вежбају своја знања на модеран начин, у складу са ситуацијом, од своје куће, у време када њима одговара, и онолико пута колико њима одговара, у безбедном дигиталном окружењу и на задацима који су осмишљени од стране стручњака који се баве језиком и књижевношћу.

Међутим, да би база ових задатака квалитетно одговорила на изазове нове ситуације, није довољно само преписати задатке, они се морају дигитализовати, што подразумева чињеницу да је било потребно ангажовати колеге, искусне и проверене методичаре наставе, који ће на основу свог искуства у раду, успети да препознају и предупреде све евентуалне проблеме које овакав задатак поставља пред све нас.

Другог априла 2020. године објављује се на сајту Друштва позив свим наставницима у Србији да учествују у изради базе интерактивних задатака са оба ова такмичења.

Позиву се одазвало 46 наставника, из различитих школа у Србији, али и шест студената Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Име	Презиме	Град	Школа
Биљана	Ајдачић	Ивањица	Гимназија Ивањица
Данијела	Алексић	Сечањ	Средња школа „Вук Караџић”
Марија	Анђелић	Београд	ОШ „Јелена Ћетковић”
Софија	Антонић	Београд	ОШ „Никола Тесла”, Раковица
Душан	Благојевић	Лесковац и Лебане	Медицинска школа и Гимназија
Ивана	Васић	Београд	ОШ „Стефан Дечански”
Милијана	Добросављевић	Београд	Железничка техничка школа
Јелена	Ђокић	Власотинце	ОШ „8.октобар”
Вишња	Ђокић	Кумане	ОШ „Станчић Милан-Уча”
Милица	Ђорђевић	Пирот	
Сања	Ђукић	Нови Сад	Рачунарска гимназија „Смарт”
Станка	Ел Рабади	Шабац	Шабачка гимназија
Марија	Запутил	Пожаревац	Пожаревачка гимназија и ШОСМО „С. Мокрањац”
Катарина	Иванишевић	Београд	ОШ „Никола Тесла"
Зорица	Ивановић	Параћин	Технолошка школа
Дејан	Јоковић	Ариље	Средња школа „Свети Ахилије”
Др Снежана	Клепић	Сомбор	Гимназија „Вељко Петровић”
Биљана	Кнежевић	Београд	ОШ „Десанка Максимовић”
Ивана	Ковачевић	Београд	ОШ „Др Драган Херцог”
Милош	Костић	Врање	ОШ „Краљ Петар Ослободилац”
Снежана	Лињачки	Руско Село, Кикинда	ОШ „Глигорије Попов”
Александра	Љубојевић	Лазаревац	ОШ „Кнез Лазар”
Јасна	Мартинез Ернандез	Панчево	Основна школа „Васа Живковић”
Оливера	Милић	Панчево	ОШ „ Стевица Јовановић”

Милица	Миловановић	Јагодина	Гимназија „Светозар Марковић”
Вишеслава	Налчић	Рума	ОШ „Душан Јерковић”
Марина	Панић	Краљево	Гимназија Краљево
Анђелка	Петровић	Београд	Математичка гимназија
Весна	Пругић Милеуснић	Нови Сад	ЕТШ „Михајло Пупин”
Сања	Сарић	Београд	ОШ „Владислав Петковић Дис”
Александра	Секулић	Кула	Економско-трговинска школа
Александар	Славов	Суботица	Гимназија „Светозар Марковић”
Мирјана	Смоловић	Ваљево	ОШ „Нада Пурић”
Зорица	Сорак	Крагујевац	ОШ „Станислав Сремчевић”
Олгица	Спасојевић	Пожега	ОШ „Петар Лековић”
Јелена	Срдић	Београд	Филолошка гимназија
Миланка	Станкић	Суботица	ОШ „Свети Сава”
Душанка	Станковић	Владичин Хан	Гимназија „Јован Скерлић”
Жаклина	Станојковић	Сурдулица	ОШ „Вук Караџић”
Драгана	Стевановић	Прокупље	ОШ „Милић Ракић Мирко”
Ана	Стојановић	Јагодина	ОШ „Бранко Радичевић” Бунар
Зорица	Суботић	Бач	Пољопривредна школа
Душанка	Тричковић	Српски Милетић	ОШ „Коста Стаменковић”
Драгана	Цукић	Београд	ОШ „Иван Горан Ковачић” и ОШ „Марија Бурсаћ”
Др Саша	Чорболоковић	Бор	ОШ „3. октобар”
Милан	Шиповац	Београд	Осма београдска гимназија
Милена	Милетић	Варварин	студенткиња
Невена	Митровић	Београд	студенткиња
Мина	Николић	Зајечар	студенткиња
Бојана	Петров	Врање	студенткиња
Маша	Петровић	Београд	студенткиња
Софија	Тричковић	Српски Милетић	студенткиња

Један од услова за учествовање у изради базе подразумевао је одређени ниво дигиталне писмености наставника, али су и наставничке компетенције подигнуте реализацијом акредитованог семинара „Наставник – креатор свог онлајн окружења", у организацији Омладинског истраживачког центра Гимназијалац из Краљева, које је успешно реализовала Марина Панић. За ову обуку, сваки наставник добио је осам бодова стручног усавршавања, као и потврду Друштва о учествовању у овом пројекту, за потребе даљег напредовања у служби.

Иако се пошло од идеје да су задаци ауторско дело, и да треба да остану што ближи оригиналној форми, неке измене су се морале направити како би се задатак прилагодио новом облику. Методичке компетенције наставника су у том сегменту дошле до изражаја, а низ креативних решења, договори и промишљања подигли су и комуникацију и сарадњу на виши ниво, и можемо се похвалити да је овакав начин рада повезао наставнике из различитих крајева Србије, из школа различитих профила, и мотивисао их на даљу међусобну сарадњу.

Неки од њих су поделили са нама своје утиске:

> *Рад у Е-мисији повезао ме је на посебан начин са Друштвом (које за нас наставнике представља важан професионални ослонац у раду), али и са колегама (са којима делим заинтересованост за употребу модерних технологија у настави). Тако се дигитализација такмичарских задатака показала*

као прилика да на савремен и практичан начин допринесемо популаризацији такмичења међу ученицима, али и да своја знања унапредимо. С нестрпљењем очекујем још оваквих корисних пројеката. (Дејан Јоковић)

Драго ми је што сам имала прилику да учествујем у пројекту Е-мисија и будем део сложног тима, који је радио са великим ентузијазмом. Креативно осмишљена идеја и свакодневна помоћ при реализацији мотивисале су нас да размишљамо изван наученог и да стечено знање применимо у новим ситуацијама, до тада непознатим. Сматрам да је важност овог пројекта велика, а одушевљење ученика то и потврђује. Питања су задржала своју тежину и смисао и сада их дели само један клик од наших ђака. Прилагођавањем њиховом времену и потребама, успешно се наставља неговање нашег језика, књижевности и културе свакога дана помало, али сада и онлајн. (Катарина Иванишевић Голубичић)

Био је то лавиринт, са свим лавиринтским изазовима, замкама и фрустрацијама, али и са свим лавиринтским сналажењима и припадајућим радостима, самозадовољствима и поносом. Све време сам имала осећај да ни из чега градимо нешто ново и значајно. Видела сам колико нешто не знам, а сазнајем, савлађујем, превазилазим саму себе. Мноштво тестова на једном месту, са могућношћу да нетачно решен задатак ученик решава више пута, могућност да решава и оне тестове који му нису задати...сматрам изванредним ефектом Е-мисије. (Душанка Шупут Тричковић)

Док сам радила на овом пројекту, било ми је и занимљиво и доста тога новог сам научила. Задаци су доступнији и ученицима и наставницима. Похвале за саму замисао, као и за екипу људи. Ученици ће бити још мотивисанији за такмичења! (Марија Анђелић)

Наставници су успешно реализовали овај пројекат и направили базу од 180 тестова, са укупно 3200 задатака са такмичења из језика и „Књижевне олимпијаде" од 2012/2013. до 2015/2016. године, који су постављени у облику четири курса:

- Такмичење из језика основна школа;
- Такмичење из језика средња школа;
- Књижевна олимпијада основна школа;
- Књижевна олимпијада средња школа.

Сваки курс је подељен на разреде, од петог до осмог, односно од првог до четвртог разреда средње школе, а сваки разред је подељен на три нивоа такмичења, од општинског, преко окружног до републичког. Сваки ученик (али и наставник) може самостално да упише било који курс и да безброј пута решава задатке. По предатом тесту, истог тренутка, ученик добија информацију о успешности урађеног задатка (број бодова је максимално 20, као и на такмичењу), али и информацију о томе где је погрешио и шта је тачан одговор на питање.

Ови подаци не служе било каквом рангирању ученика, али су јасна, брза и поуздана повратна информација о успешности. Јер *наш циљ није да правимо такмичаре, већ да, прилагођавајући се новом времену и новим приступима учењу, развијемо љубав према језику и култури нашег народа*, како на сајту и стоји.

База је добила своје име, Е-мисија, постављена је на сајт Друштва, и отворена 30. маја 2020. године, поздравним говором председнице Друштва, проф. др Весне Ломпар, симболично, на дан када је Календаром такмичења било планирано отварање Републичког такмичења из српског језика и језичке културе у Тршићу.

Иако је настава која се одвијала дигиталним путем завршена дан пре тога, сајту је приступило преко пет стотина корисника. То је већ доказ да је оваква база одавно била потребна нашем образовном систему. Ускоро почињу и такмичења, и надамо се још већем броју корисника, јер њихов број, на овај начин, није ограничен ни годинама, ни узрастом, већ само потребом да негују своје знање. Надамо се да смо помогли у томе, јер Друштво за српски језик и књижевност и служи свима нама.

У Краљеву, 17. новембра 2020. године

Марина Панић,
професор српског језика и књижевности,
самостални педагошки саветник

МЕМОРАНДУМ О САРАДЊИ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ И ЗАВОДА ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Сарадња између Друштва за српски језик и књижевност Србије и Завода за унапређивање образовања и васпитања траје годинама уназад. Почетком децембра, Друштво и ЗУОВ су и званично потписали Меморандум о сарадњи.

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
Бр. 121/2020
Дат: 9.12.2020 год.
БЕОГРАД

ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
Број 1974/2020
07.12.2020 год.
БЕОГРАД ФАБРИСОВА 10

МЕМОРАНДУМ О САРАДЊИ

Закључен дана 7.12.2020. године у Београду између:

1. **Друштва за српски језик и књижевност Србије,** са седиштем у Београду, Студентски трг 3, матични број: 07070829, ПИБ: 102478020, које заступа председник Друштва проф. др Весна Ломпар (у даљем тексту: Друштво) и

2. **Завода за унапређивање образовања и васпитања,** са седиштем у Београду, Фабрисова 10, матични број: 17568973, ПИБ: 103476211, који заступа директор Завода др Златко Грушановић (у даљем тексту: Завод).

ЧЛАН 1.

Потписници овог Меморандума сагласно утврђују да је предмет овог Меморандума међусобна сарадња у разним областима које су од заједничког интереса за обе стране.

ЧЛАН 2.

Сарадња ће се одвијати на подручју истраживања на појединачним истраживачким пројектима, који обухватају образовање и размену мишљења и стручних становишта.

ЧЛАН 3.

Потписнице овог Меморандума се обавезују да ће у реализацији договорених пројеката и других заједничких активности, учествовати са својим стручним и материјалним ресурсима, предвиђеним за сарадњу, а који неће ометати рад и редовне активности сваке потписнице понаособ.

ЧЛАН 4.

Сви облици сарадње реализоваће се по претходно утврђеном плану потребних активности, за сваки конкретан облик сарадње, које сагласно договоре обе потписнице овог Меморандума.

ЧЛАН 5.

Овај Меморандум се закључује на неодређено време.

Потписнице су сагласне да свака страна задржава право да овај Меморандум раскине, достављањем другој страни писане изјаве о раскиду.

Овај Меморандум се сматра раскинутим по истеку 30 дана од дана када је једна од потписница примила од друге потписнице писану изјаву о раскиду.

ЧЛАН 6.

Потписнице овог Меморандума се обавезују да све евентуалне спорове решавају споразумно.

ЧЛАН 7.

Овај Меморандум јесачињен у четири истоветна примерка, од којих свака потписница задржава по два примерка.

ЗА ДРУШТВО

проф. др Весна Ломпар

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ БЕОГРАД

ЗА ЗАВОД

др Златко Грушановић

ИЗВЕШТАЈИ ПОДРУЖНИЦА ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ (ПРЕГЛЕД РАДА)

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ БЕОГРАДСКЕ ПОДРУЖНИЦЕ

Тамо где Сава Дунав целива,
тамо где Авала никад не снива,
тамо где су ведра лица,
столује Београдска подружница.

Са језиком и књижевношћу постоји,
чува их и смисао им даје,
многе награде броји
и никад не посустаје!

Сви чланови стубови су њени,
вредни, надарени и цењени!
Ученици су нам понос и дика,
будућности наше слика и прилика.

Са посестримама подружницама
из Србије искуства разна дели.
У Друштву се давних дана срели
и ту заувек заволели.

Београдска подружница део је Друштва за српски језик и књижевност Србије и окупља наставнике и професоре у свим основним и средњим школама, научнике и стручњаке из области српског језика и књижевности и све оне који се баве науком о језику и књижевности. Има 268 школа, 189 основних и 79 средњих, и више од хиљаду чланова.

Подружницу чини 17 општинских подружница. Општинске подружнице чине представници стручних већа свих школа једне општине и оне бирају председника општинске подружнице на својим састанцима.

Састав Управног одбора Београдске подружнице чине:

- Данијела Милићевић, председник Београдске подружнице
- Снежана Обрадовић, заменик за средње школе (Економска школа „Нада Димић”)
- Марина Стојановић, потпредседник

- Јасмина Станковић, секретар и члан Националног просветног савета
- Душица Мињовић, координатор за такмичење из књижевности за основне школе и председник Подружнице Нови Београд
- Бојана Симоновић, координатор за такмичење из језика за основне школе и председник Подружнице Звездара
- Драгана Дејановић Ковачевић, председник Подружнице Раковица
- Сунчица Ракоњац Николов, председник Подружнице Вождовац
- Ивана Костић, председник Подружнице Савски венац
- Мирка Дабовић, председник Подружнице Земун
- Јоле Булатовић, председник Подружнице Стари град
- Даворка Демоњић, председник Подружнице Палилула
- Бранкица Дракулић Дрезгић, председник Подружнице Врачар
- Тања Пајовић, председник Подружнице Лазаревац
- Габријела Марић, председник Подружнице Младеновац
- Тања Калуђеровић, председник Подружнице Сурчин
- Сунчица Ђорђевић, председник Подружнице Гроцка
- Александра Ранчић, председник Подружнице Обреновац
- Слађана Јанић, председник Подружнице Сопот
- Ивана Васин, председник Подружнице Барајево
- Бранка Максимовић, почасни члан
- Вукосава Живковић, почасни члан
- Софка Радојичић, почасни члан

Надзорни одбор Београдске подружнице чине чланови Управе Друштва:

- Јагода Жунић
- Душица Мињовић
- Милорад Дашић

Сви председници општинских подружница заједно са својим колегама активно учествују у свему што је важно за рад Београдске подружнице, развијају и одржавају међусобну сарадњу, али и љубав према језику, култури говора и писања и књижевности код ученика.

У току школске 2019/2020. мање је реализованих активности због тешке здравствене ситуације у земљи и свету, али упркос томе, колеге су успеле да одрже континуитет у раду и сарадњи и наставиле да преносе знања ученицима и негују заједно са њима матерњи језик.

Чланови Подружнице у великом броју присуствују стручним усавршавањима која су одобриле званичне државне институције, а труде се да стално осавремењују наставу пратећи и разне вебинаре и радећи на даљину.

Рад у лингвистичким, литерарним, драмским, рецитаторским и новинарским секцијама, припремање огледних и угледних часова, организација пројектне наставе, учествовање на многобројним фестивалима и културним дешавањима која негују традицију, али подстичу и савремен приступ методици и науци о језику и књижевности, само су неке од многобројних активности и ангажовања чланова Подружнице.

У школској 2019/2020. години одржана су само општинска такмичења из књижевности за основне и средње школе и Општинско такмичење из српског језика и језичке културе за средње школе. Виши нивои такмичења били су онемогућени због новонастале ситуације са короном.

На Општинском такмичењу из књижевности „Књижевна олимпијада", одржаном 07. 03. 2020. године за ученике основних школа, учествовали су ученици из 14 београдских општина: Вождовац, Врачар, Гроцка, Земун, Звездара, Лазаревац, Нови Београд, Палилула, Раковица, Стари град, Савски венац, Сопот, Сурчин и Чукарица. Пласман је, по прелиминарним резултатима до увођења ванредног стања због епидемије, остварило преко 140 ученика 7. разреда и преко 150 ученика 8. разреда.

Следи извештај неких подружница у тешкој години за рад и стварање.

Подружница Вождовац

Школска 2019/2020. година је по много чему била специфична. Прво полугодиште је протекло без већих проблема. У фебруару, током зимског распуста, одржан је Републички зимски семинар на којем је учествовао велики број колега нашег општинског актива.

Општинско такмичење „Књижевна олимпијада" одржано је у ОШ „Доситеј Обрадовић", 07. 03. 2020. године. Што се тиче организације, све је прошло у најбољем реду. Учествовало је 73 ученика (31+42). Двадесет ученика седмог разреда је освојило награде (1. место – четири ученика, 2. место – седам ученика, 3. место – девет ученика), док је 23 осмака остварило пласман на градско такмичење (1. место – један ученик, 2. место – четири ученика и 3. место – 18 ученика).

Све даље активности Општинског актива прекинуте су увођењем ванредног стања по одлуци Владе Републике Србије које је почело 16. 03. 2020. године. Настава се до краја школске године одвијала на даљину. Одговорност, преданост и колегијалност свих чланова Стручног већа била је на завидном нивоу.

Подружница Врачар

На Општини Врачар има седам основних школа: шест државних и једна приватна основна школа: ОШ „НХ Синиша Николајевић", ОШ

„Свети Сава", ОШ „Јован Миодраговић", ОШ „Светозар Марковић", ОШ „Краљ Петар II Карађорђевић", ОШ „Владислав Рибникар" и приватна ОШ „Владислав Петковић Дис".

Ученици врачарских основних школа, уз подршку својих наставника, радо учествују на свим културним манифестацијама које организује Градска општина Врачар и освајају вредне награде, дипломе и похвалнице.

Прошла школска година се мора издвојити због епидемиолошке ситуације – Ковид 19, па се многа такмичења, која су најбројнија у другом полугодишту, нису могла одржати.

Можемо издвојити успешно одржано такмичење основаца за најбољи литерарни рад, које је у претходном периоду спровео Центар за образовање и културу *Божидарац* – 1947, уз подршку Градске општине Врачар. Као и сваке године, организују литерарно и ликовно такмичење „Essay 2019" за најбоље радове ученика основних школа са Општине Врачар. Тема литерарног састава школске 2019/2020. године била је слободна тема. На такмичењу су учествовали чланови литерарних секција свих врачарских основних школа.

Позориште *Лектира* помаже око организације књижевних вечери на којима се врши додела вредних награда уз присуство познатих песника, есејиста и глумаца.

Књижевно вече организовано је 4. децембра 2019. године, као и изложба ликовних радова у *Галерији Божидарац*, где су свечано уручене награде и захвалнице ученицима који су освојили 1, 2. или 3. место на конкурсу ЕСЕЈ 2019 – Слободна тема.

Резултати рада специјалног жирија за литерарно стваралаштво су:

1. место: Лена Савковић, VI/2 – ОШ „Светозар Марковић";

2. место: Јована Шибалић, VI/2 – ОШ „НХ Синиша Николајевић".

Због великог броја квалитетних радова жири је одлучио да додели два 3. места: Ирена Турнић, VII/1 – ОШ „Јован Миодраговић" и Нађа Марковић, V/2, ОШ „Владислав Рибникар".

Подружница Звездара

Градска општина Звездара има дванаест основних школа, у којима ради више од 40 наставника српског језика и књижевности.

Наставници српског језика редовно у својим школама учествују у организацији прослава Дана школе и Светог Саве, као и реализацији свих активности везаних за културну и јавну делатност школе. Наставници се труде да са децом раде и кроз велики број секција – литерарну, рецитаторску, драмску, новинарску, лингвистичку...

Велики број наставника већ традиционално присуствује Републичком зимском семинару у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије, као и другим стручним семинарима који су се у последње време одржавали на даљину.

Услед ванредних околности због епидемије вируса Ковид-19 и обуставе наставе у школама од марта 2020. године, нису остварени сви планирани програми. У скоро свим школама наставници су држали наставу преко Гугл учионице и Зум платформе. Часови наставе на даљину снимани су у ОШ „Иван Горан Ковачић". Колегиница Драгана Цукић је снимала од марта до маја неке наставне јединице за пети и шести разред, а цео септембар наставне јединице за пети разред. Актив наставника српског језика наше општине има одличну сарадњу са Пријатељима деце Звездаре. Учествујемо и припремамо децу на свим литерарним конкурсима и радионицама које организују током године.

Школске 2019/2020. године одржано је само Општинско такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада" чији је домаћин била Основна школа „Драгојло Дудић". На такмичењу је учествовало 47 ученика седмог разреда – 29 је освојило неко од прва три места, а у осмом разреду од 46 такмичара, 25 је имало пролазност на наредни ниво такмичења, као и 6 ученика који су се пласирали прошле године на овај ниво такмичења.

Подружница Лазаревац

Градска општина Лазаревац има десет основних и две средње школе, у којима ради више од 30 професора српског језика и књижевности.

Професори и наставници српског језика редовно у својим школама учествују у организацији прослава Дана школе и Светог Саве, као и реализацији свих активности везаних за културну и јавну делатност школе. Такође, наставници се труде да са децом раде и кроз велики број секција – литерарну, рецитаторску, драмску, новинарску, лингвистичку...

Велики број наставника већ традиционално присуствује Републичком зимском семинару у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије, као и другим стручним семинарима.

Услед ванредних околности због епидемије вируса Ковид-19 и обуставе наставе у школама од марта 2020. године, нису остварени сви планирани програми. Што се такмичења тиче, одржано је само Општинско такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада", чији је домаћин била Основна школа „Војислав Вока Савић". Ове године је био приметан пад интересовања код ученика за такмичење из књижевности, али и поред тога, од 12 ученика седмог разреда, чак осморо је освојило неко од прва три места, а у осмом разреду од 7 такмичара шесторо је имало пролазност на наредни ниво такмичења.

У ОШ „Војислав Вока Савић” реализоване су следеће активности:

- ✓ Поводом Светске недеље свемира (октобар, 2019.године), у школи је осмишљен и реализован Пројекат „Поход на Мјесец” у коме су учествовале:
  - Биљана Радосављевић (Писање небеских тела);
  - Зорана Вуковић (Поход на Мјесец, на другачији начин);
  - Соња Марјановић (интегративни час – српски језик и географија, Потрага за Месецом).
- ✓ Новински чланак о активностима у вези са пројектом „Поход на Мјесец” објављен је у „Просветном прегледу” као пример добре наставне праксе.
- ✓ Зорана Вуковић и Биљана Радосављевић су похађала обуку Дигитална учионица и рад Зоране Вуковић, урађен у оквиру ове обуке, са темом *Инструментал*, уврштен је у Базу радова ДУ.
- ✓ Новински чланак „Чаробно треће” објављен је у „Просветном прегледу”, као пример добре праксе, који је уврштен у Базу радова „Сазнали на семинару, применили у пракси”. (рад Соње Марјановић).
- ✓ Након 8 година обновљен је рад новинарске секције у школи, координатор Соња Марјановић.
- ✓ Новинарска секција припремила је и објавила први број електронског часописа „Vox”.
- ✓ Чланови новинарске секције укључили су се у пројекат „Ђак репортер” под покровитељством Савеза за школски спорт Србије и њихови радови су објављени у дечјем листу „Пламенко” у оквиру „Спортског журнала” (Соња Марјановић).
- ✓ Ученица Николета Васиљевић освојила је 3. место и вредну награду на конкурсу „Бирамо најбољу новинску причу” који је трајао током ванредног стања, а секција је похваљена за допринос развијању дечјих талената током пандемије (новинарска секција, Соња Марјановић).
- ✓ Новинарска секција је снимила видео са темом „Будимо одговорни”, а у сарадњи са локалном телевизијом.

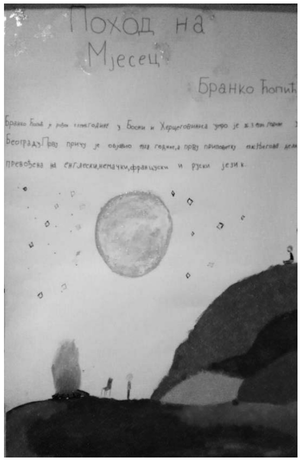

Обележиваче за књиге на којима су исписане поруке из књижевног дела „Поход на Мјесец“

Ликовни рад наше ученице, инспирисан приповетком Б. Ћопића

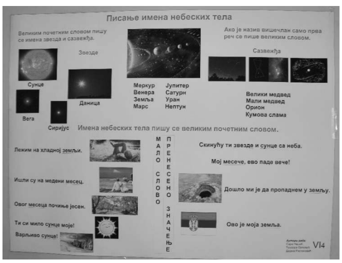

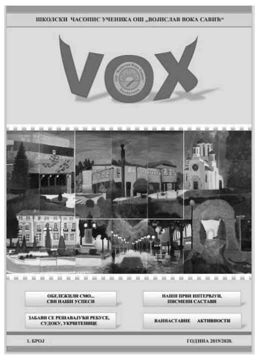

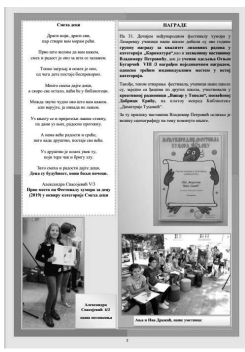

Делови из часописа, награђени ученици – песници-уметници

У ОШ „Свети Сава”, Велики Црљени, реализоване су следеће активности:

У току првог полугодишта школске 2019/2020. године одржано је шест састанака чланова Стручног већа за српски језик на којима су најпре испланиране, а затим и реализоване договорене активности.

Поводом тридесетогодишњице усвајања Конвенције Уједињених нација о правима детета традиционална Дечја недеља обележена је од 7. до 13. октобра 2019. године под слоганом „Да право свако – дете ужива лако”. За ученике наше школе 10. октобра организована је језичка радионица „Необичан СМС” која је реализована у сарадњи наставнице енглеског језика Сање Фишић Марковић и наставнице српског језика Драгане Шево, као и Јасмине Марковић испред удружења „ЧЦИШ” у чијој просторији је радионица и одржана.

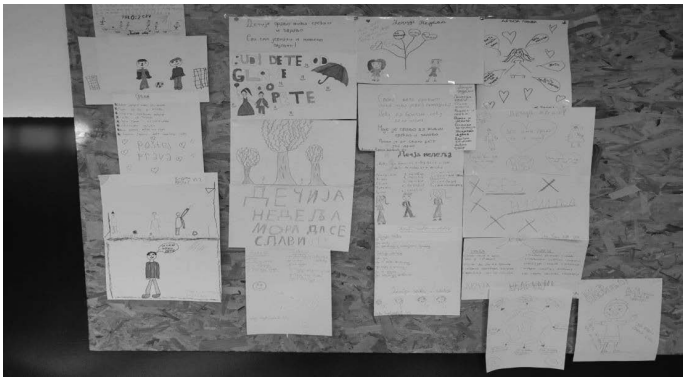

У новембру 2019. године две ученице петог разреда, Александра Герасимовић и Николина Поповић, учествовале су на литерарном конкурсу Покрајинског завода за заштиту природе поводом Дана паукова.

Центар за културу Лазаревац у новембру 2019. године био је домаћин 12. Дечјег позоришног фестивала „Мали Јоаким". Ученици наше школе организовано су посетили фестивал 7. новембра и гледали представу „Ко нема у вугла, гугла" Књажевско-српског театра из Крагујевца.

Најзначајније место у нашем раду у овом полугодишту имала је припрема и реализација Светосавске академије одржане 24. јануара 2020. године у Центру за културу у Лазаревцу.

Значајно учешће у организацији и реализацији, поред чланова овог Стручног већа Радојке Калдесић и Драгане Шево, имали су: наставник музичке културе Душко Николић, наставнице историје Јована Тешић и ликовне културе Јасмина Ђорђевић, наставнице разредне наставе Славица Костић и Мимица Радовановић и педагог Милош Дражић. Захваљујући одличној сарадњи, а уз велики труд ученика, Светосавска академија је реализована на завидном нивоу.

Исти програм изведен је на Дан школе, 27. јануара, у сали Дома културе у Великим Црљенима.

МАНАСТИР ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ

У току другог полугодишта у школи су одржана два састанка чланова Стручног већа, а због ванредног стања и актуелне епидемиолошке ситуације три састанка су одржана онлајн (Вајбер група).

У ОШ „Слободан Пенезић Крцун", Јунковац, реализоване су следеће активности:

Септембар

- Дана 06. 09. 2019. године на првом састанку Стручног већа наставник је одржао предавање/излагање на тему „Употреба презентација у настави".
- Наставник са ученицима реализује део пројектне наставе у области књижевности, на тему „Лирске народне песме – митолошке песме" у 5. разреду.
- Пројектна настава је планирана у оквиру часова обраде, обнављања и утврђивања. У петом разреду наставник са ученицима драматизује мотиве из народних лирских песама. Деца радо прихватају и учествују у раду. Дају идеје, обогаћују их садржајима, траже помоћ и уважавају савете наставника. У рад су укључени и родитељи, који ученицима помажу у изради материјала за финални час.

Октобар

- Учешће на конкурсу „Доста су свету једне Шумарице" – ове године без награде. Ученици су урадили два рада са којима смо учествовали. Сваке године обележимо 20. октобар пригодним беседама и квалитетним кратким програмом на часовима српског језика и књижевности, тако и ове године. Ученици су сами писали и читали о догађају инспирисани песмом Десанке Максимовић, филмом који су одгледали ван наставног времена, према захтеву наставника и садржају из историје уз напомену

да родитељи помогну у одабиру информација. Припремили су презентацију која је касније постављена на сајту наше школе. У припреми и реализацији учествују сви ученици од 5. до 8. разреда на редовним часовима у току наставног дана.

– Наставник са ученицима реализује део пројектне наставе у области књижевности, на тему „Лирске народне песме – обичајне песме” у 6. разреду.
– У оквиру пројектне наставе, са тематским садржајем распоређеним у временском периоду да обрадом обухвати лирске народне песме у свим разредима, ученици 6. разреда припремају презентацију са прилозима о обичају код Срба у току упознавања, веридбе, припреме свадбе и народних веровања и обичаја у току свадбеног дана. Информације о одређеним појмовима потражили су код Вука Стефановића Караџића, али највећи део је записан на локалном терену у оквиру три села. Ученици у оквиру обраде и утврђивања градива о овој врсти песама припремају материјал за презентацију.

Слика са насловне стране презентације

Кроз реализацију тематске целине обрађен је и део лирских обредних песама.

Новембар

– Угледни час – децембар 2019.
Народна и ауторска књижевност

- Дана 15. 11. 2019. године, предавање на родитељском састанку на тему „Радне навике код ученика".
- Наставник са ученицима реализује део пројектне наставе у области књижевности, на тему „Лирске народне песме – песме о раду, посленичке песме" у 5. разреду.
- Посебну пажњу код ученика изазвали су мотиви песама о раду, посебно песма „Наджњева се момче и девојче", коју ће певати на финалном часу систематизације.

– Систематизација дела целине пројектне наставе, коју су припремали ученици, родитељи и наставник српског језика и књижевности, успешно је реализована у току два школска часа. Продукти: три паноа које су урадили ученици 5, 6. и 7. разреда, на часовима српског језика и ликовне културе, презентација и пано на којима су усликани ученици током рада на часовима. Пано се налази у кабинету за српски језик и књижевност.
– Наставник припрема ученике за учешће на Школском фестивалу у Дому културе у Лазаревцу.

Јануар

– Наставник је припремао, давао инструкције и 24. 01. 2020. године реализовао приредбу поводом обележавања школске славе Свети Сава. Приредба је одржана у холу школе. Приредбу за ученике припремила је група ученика са наставницима музичке културе, веронауке и српског језика. Ученици су углавном чланови литерарне и драмске секције, али и редовни чланови културно-уметничких друштава, тако да је програм био обогаћен народним мотивима.

– Дана 27. 01. 2020. године ученица 6/1 разреда Кристина Петровић заузела је 2. место на општинском нивоу и добила диплому на такмичењу литерарних радова на тему *Свети Сава*, награђена је едукативним књигама. Конкурс је расписала Канцеларииија за верску наставу Колубарско-посавско намесништво епархије шумадијске. Наставница је истим поводом, као ментор, добила захвалницу за успешну дугогодишњу сарадњу на реализацији светосавског ликовно-литерарног конкурса.

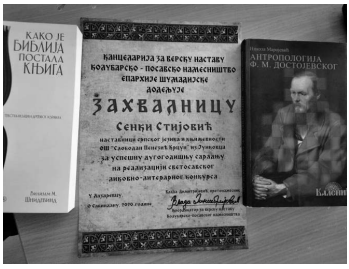

Фебруар

– Предавање за родитеље „Како помоћи деци да озбиљније приступају својим обавезама". Допринос наставника: ученици су у склопу програма и личних активности научили да цене своју културу и обичаје, уочили вредности традиције и обновили градиво из области књижевности.

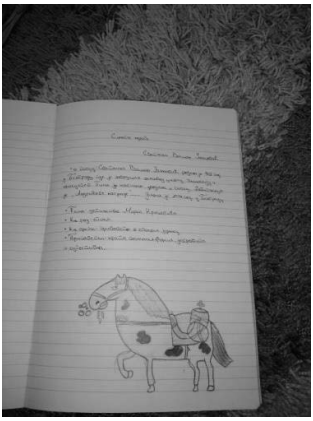

Рад са ученицима: У току другог полугодишта школске 2019/20. године дошло је до промене плана и програма, али и организације наставе услед пандемије које је проглашена због појаве вируса Ковид-19 и опасности да не дође до заражавања деце и осталих запослених у овој установи.

У раду са ученицима наставник прикупља и одлаже готове производе у посебне фолдере које је формирао одмах по почетку наставе на даљину, за сваки разред посебан фолдер и посебна фасцикла са радовима за сваког ученика, запажања о праћењу, оцене формативне и сумативне.

Подружница Обреновац

Чланови Општинског актива су у школској 2019/2020. години реализовали одређени број активности.

Због новонастале ситуације са Ковидом-19, велики број активности предвиђен за претходну школску годину није реализован.

Из нашег рада претходне школске године издвајамо следеће активности:

– У обреновачком Дому културе уприличен је Сајам књига. Већина ученика старијих разреда посетила је ову културну манифестацију у пратњи својих наставника у трећој недељи октобра.
– Ученици већине обреновачких школа су у пратњи својих наставника српског језика и књижености посетили Сајам књига у Београду (школски дан).
– У Основној школи „Посавски партизани" је 01. 11. 2019. године организовано Такмичење у креативном писању. Такмичење се већ десетак година уназад одржава у наведеној школи. Организатор је библиотека школе. Учесници такмичења су ученици свих основних и средњих школа у Обреновцу. Књижевна постигнућа вредновао је тим писаца за децу: Радмила Томић, Влада Батинић

и Јово Кнежевић. Сви радови су били изузетно лепи и креативни.

- Награде и похвале ученицима су уручене у школи 26. 11. 2019. године.
- Градска библиотека „Влада Аксентијевић" уз подршку Општине Обреновац организовала је литерарне конкурсе на теме:
  - Обреновац – некад Палеж беше (новембар)
  - Један зимски дан у Обреновцу (јануар)
- Доделе награда ученицима који су написали најбоље радове организоване су у читаоници градске библиотеке.
- У просторијама Црвеног крста додељене су награде ученицима који су написали најквалитетније радове на тему „И ја сам равноправни део екипе" поводом Међународног дана особа са инвалидитетом.
- Као и сваке школске године уприличена је прослава Дана Светог Саве у свим основним школама. Организоване су приредбе у извођењу школских драмских секција. Литерарни конкурс поводом Дана Светог Саве допринео је неговању светосавља међу ученицима. Велики број написаних поетских и прозних радова указао је на прилично залагање ученика.
- У свим основним школама у Обреновцу организовано је и спроведено Школско такмичење из српског језика и језичке културе до краја фебруара 2020. године. Резултати такмичења и имена ученика који учествују на Општинском такмичењу достављени су ОШ „Посавски партизани" у којој се организује Општинско такмичење из српског језика и језичке културе. Наредни нивои такмичења нису реализовани због новонастале ситуације и објављивања ванредног стања у земљи.
- Наставници српског језика и књижевности традиционално су присуствовали на Филолошком факултету у Београду *Републичком зимском семинару* у организацији Друштва за српски језик и књижевност. Поједини су присуствовали и семинару *Ка савременој настави српског језика и књижевности II*. Поред стручних семинара наставници су пратили и семинаре који се баве савременим проблемима ученика.
- Наставници и ученици су били активни у организацији и осмишљавању угледних часова. Колеге су са уживањем присуствовале организованим часовима где су и ученици и наставници показали своју креативност. Сви угледни часови су реализовани по предвиђеном плану.

– Стручне теме везане за предмет Српски језик и књижевност презентоване су на састанцима актива и додатно су допринеле усавршавању настаника унутар школе.

Подружница Палилула

Ученици углавном од почетка ове школске године похађају наставу по групама (две групе). Настава се изводи по плану које је препоручило Министарство просвете, а који прати и обрада наставних јединица путем телевизијског програма.

Пред почетак школске 2020/2021. одржан је састанак са наставницима разредне наставе који су пренели основне информације о ученицима који ове године похађају 5. разред. Добијене су информације о оним ученицима који теже савладавају прописани програм наставе српског језика, односно раде по индивидуализованој настави или по ИОП-у. Рађени су иницијални тестови за све разреде те је након тога, а и непосредним увидом на часовима, одржан састанак са Тимом за ИОП на коме се расправљало о ученицима са потешкоћама у савладавању градива и начинима пружања подршке.

Што се тиче званичних провера знања, на састанку Актива је договорено (уз присуство и подршку педагога) да наставници српског језика немају ове школске године уобичајене целочасовне контролне задатке, већ да користе чешће десетоминутне провере знања. Ово је одлучено стога што је немогуће за све предмете, који уобичајено користе овакав метод провере усвојености градива, направити распоред контролних задатака за обе групе ђака једног одељења уз поштовање принципа неоптерећености ученика. Што се тиче писмених задатака, свака група ученика ради посебно писмене задатке (дан за даном), а и по један час припреме за писмени задатак. У договору са осталим предметним наставницима, часови за израду писмених задатака се временски продужавају ако има потребе за тим. Предвиђен је и један час за израду исправке писменог задатка.

Мали број ученика похађа наставу на даљину. Наставници користе платформе Microsoft teams и Google Classroom још од почетка пандемије, тако да су исте у употреби и ове школске године. Ученицима се редовно прослеђују наставни материјали, а као средство комуникације се користи и Вибер (наставници имају посебне групе са ученицима за свој предмет). Са ученицима који прате наставу на даљину уговарају се термини за проверу усвојености градива и та провера се врши у присуству још једног предметног наставника. До сада су литерарни радови наших ученика слати на конкурсе које расписује удружење „Пријатељи деце београдске општине Палилула". Све школе на општини Палилула су имале семинаре за наставу и рад на даљину који је предвиђен за рад у случају ванредних околности.

У ОШ „Васа Пелагић” су успели да осмисле неке занимљивости иако је настава измењена:

1. Организован је наградни литерарни темат поводом Дана школе.
2. У оквиру пројекта „Међупредметне компетенције” (тема: Породица) одржана је креативна радионица у вези са романом *Ловац у житу*.

3. Учествовање у осликавању школског дворишта (Полигон знања и моторичких вештина).

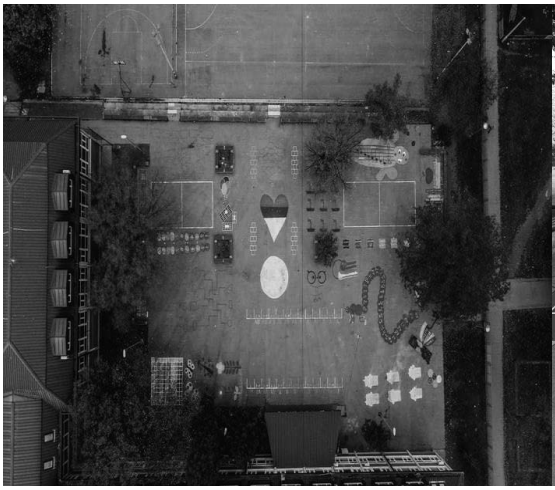

4. Стручно усавршавање наставника на семинарима: Гугл учионица, Дигитална учионица, Обука за реализацију наставе оријентисане ка исходима учења, Зимски републички семинар, Српски као страни језик, Смањење стреса у ситуацији миграција.

Подружница Раковица

ГО Раковица има осам основних школа и око 40 наставника српског језика заједно са библиотекарима школе.

Чланови литерарних, новинарских и драмских секција били су вредни, а ово су њихови резултати. За литерарну и новинарску секцију ОШ „Никола Тесла" из Београда, чији је руководилац Александра Дракулић, ово је била једна од најплоднијих школских година. Школску годину започели су учествовањем четворо ученика: Еме Зечевић, Николине Ландуп, Растка Живака и Босиљке Злопорубовић у првој Ршумовој Академији „Сарадници Сунца", која је крајем августа 2019. одржана у Љубишу и на Златибору. Ема Зечевић је у децембру 2019. у Центру за културу и образовање у Раковици представила своју другу књигу „Децо, добро дошли на позорницу", која је у оквиру дечјих програма на Сајму књига 2019. представљена и у програмима Вукове задужбине, Академије „Сарадници Сунца" и Дана ћирилице у Баваништу. Шантићев фестивал дјеце пјесника одржан је ове године по седми пут, а литерарна секција ове школе имала је част да су њени чланови шест пута заредом били финалисти овог фестивала. На овом фестивалу прво место ове школске године освојила је Елена Мајсторовић, а посебна част указана је и ментору литерарне секције Александри Дракулић која је са својим колегом Хилмом Селимотићем из Мостара награђена као пријатељ фестивала за подршку у реализацији ове дивне манифестације. Значај и динамичност слободних активности, као и њихова изузетна прилагодљивост, показали су се и током наставе на даљину јер су већ од првог дана ванредног стања ученици преко Вибер група, по упутствима ментора, почели да пишу заједничку „Књигу на даљину" тако што су сваког дана писали песме на тему која је почињала одређеним словом азбуке. Млади ликовни уметници су ову књигу илустровали. Ученици су учествовали у бројним конкурсима и за младе уметнике. Своје радове слали су на бројне конкурсе Дечјег културног центра у Београду, почевши од конкурса „Нема фрке уз унуке", све до конкурса „Мој љубимац", и по броју освојених награда били су најуспешнији. Сарађивали су с многим институцијама културе у Београду и Србији (с Вуковом задужбином, Дечијим одељењем Библиотеке града Београда „Чика Јова Змај", Академијом „Сарадници Сунца" Љубивоја Ршумовића, Пријатељима деце Србије и Пријатељима деце Београда), али и са Српском школом „Никола Тесла" у Нијагара Фолсу, и активно учествовали у разним програмима за децу. Млади новинари и писци из „Тесле", али и млади спортисти, сликари, научници, чак 19 пута у току прошле школске године били су заступљени у штампаним медијима и неколико пута су били на телевизији. По броју освојених награда (200) ова година је била најуспешнија, али је по мишљењу ученика и ментора она најуспешнија због тога што су изгради-

ли себе и међусобну комуникацију. Заједништво којим се секција може похвалити препознале су многе институције, тако да смо у овој школској години добили неколко награда управо као секција. У припреми за штампу су две збирке поезије ученица Николине Ландуп и Елене Мајсторовић.

У току прошле школске године на сајту школе и школске библиотеке објавили су Школски лист „Тесла" и тринаест бројева Школског електронског листа „Искра". „Искра" је подстакла настанак часописа „Едукација – занимација", чије су уреднице младе новинарке Анастасија Андонов из наше школе и Хелена Стаменковић из ОШ „Милош Црњански". Овај вид међушколске сарадње, настао такође у време наставе на даљину, сматрамо изузетно важним. За рад са литерарном секцијом Александра Дракулић награђена је на *Републичком зимском семинару* за професоре српског језика на Филолошком факултету у Београду.

Драмска секција ОШ „Никола Тесла", коју води наставница Јасмина Сенић, имала је ту част да изведе представу „Српска Атина" на *Републичком зимском семинару*.

Наставница Милица Живковић из ОШ „14. октобар" организовала је Књижевно вече – Фестивал писмених задатака „У почетку беше реч", припремила је и организовала програм „Ђачка песничка сусретња" који је одлуком жирија проглашен најбољим на општини. Ученик Ђорђе Алексић освојио је том приликом друго место. Ученица Ивана Рашчанин учествовала је на Међународном такмичењу деце песника „Шантићеви дани" и освојила награду за најбољу поему. Мила Пајић освојила је прву награду на конкурсу „Ко каже да не читам лектиру" (организатор ОШ „Ђура Јакшић" Јелашница). Ивана Рашчанин освојила је прву награду на конкурсу КЦ Зрењанин, а похваљен је и рад Ђорђа Алексића. Милица Бодирога представљала је ову школу у финалу такмичења у беседништву на 3. Меморијалу „Љубица Копривица". Општинско такмичење рецитатора – представнице Маша Зорое и Милица Бодирога, обе се пласирале на Градско такмичење. На литерарном конкурсу Културног склоништа „Крик" из Косовске Каменице другу награду освојио је ученик Данило Трифуновић, а похваљени су Ђорђе Алексић, Нина Миловановић, Матија Рашковић и Цветана Рајовић. Наставница Милица Живковић добила је и награду за менторство.

Чланови литерарне секције у ОШ „Бранко Ћопић" били су вредни, заједно са својом наставницом Милицом Бијелић. Од награда бисмо издвојили: друго место на регионалном литерарном такмичењу „Мој љубимац" у организацији Дечјег културног центра Београд, Миа Ђокић, прво место у категорији шестих разреда на регионалном такмичењу „Лепо је волети" у организацији Дечјег културног центра Београд, Ивона Ђокић, треће место у категорији шестих разреда на регионалном такмичењу „Лепо је волети" у организацији Дечјег културног центра

Београд, Стефан Романов, друго место на градском такмичењу Ватрогасног савеза „Мој пријатељ ватрогасац", Ивона Ђокић, друго место на општинском литерарном конкурсу „Деца Раковице о патријарху Павлу", Данило Марсенић, треће место Градско такмичење „Београдски победник" у организацији „Култарта", Ивона Ђокић. Одабрани ученици за „Распуштену песмарицу" Дечјег културног центра Београда: Миа Ђокић, Вања Јовановић, Драгица Анђелић, Лука Милановић. Похваљени и одабрани афоризми о пријатељству у зборнику „Радост Европе": Данило Марсенић, Гала Јуришић, Драгица Анђелић, Никола Зиндовић. На конкурсу „Божидар Тимотијевић" похвала за поезију Страхиња Лекић, прво место за прозу Маша Бузић, друго место за прозу Борис Поповић, треће место за прозу Андреа Милошевић и похвала за прозу Вања Јовановић.

Под менторством наставнице Биљане Раичевић из ОШ „Бранко Ћопић" на конкурсу „Божидар Тимотијевић" у организацији Књижевног друштва Раковица похвалу за прозни састав на тему „И у мојој души продужено видим ово мирно море" добио је ученик Андреј Тасковић. Михаило Стојановић и Исидора Цветковић на школском конкурсу „Епски лик Марко Краљевић" добили су награду за песму коју су заједно написали.

У ОШ „Бранко Ћопић" новинарска секција је наставила са вредним радом, те је објавила два нова двоброја часописа „Магареће године". Чланови су пратили школски живот и ваншколске активности уз помоћ и подршку ментора и наставнице Сање Анђелић.

Наставница Драгана Дејановић Ковачевић из ОШ „Иво Андрић" наставила је са радом новинарске секције која редовно објављује школски електронски часопис „Аска". Девети број часописа објављен је у јануару 2020. год. Часопис и рад у новинарској секцији представљен је и на додели награда за конкурс, „Сазнали на семинару, применили у пракси", ЗУОВ-а у којем је наставница освојила прво место. Њен рад „Школски електронски часопис у служби креативности ученика" објављен је и у „Просветном прегледу". Новинарска секција годинама сарађује са Савезом за школски спорт Србије, а њихови чланци и интервјуи објављени су и у часопису „Пламенко" који излази у оквиру „Спортског журнала". Чланови секције сваке године учествују у пројектима „Здраво растимо" и „Ђак репортер", па су тако у марту 2020. били у улози ђака репортера на прослави 50. рођендана Савеза за школски спорт Србије.

Наставница Драгана Дејановић Ковачевић из ОШ „Иво Андрић" била је ментор ученици Мии Митровић која је остварила запажени међународни успех. Њен рад, видео-запис, „Живот и дело Иве Андрића" изабран је као један од пет најбољих у Србији у оквиру конкурса „Недеља стваралаца европске баштине" у организацији Министарства културе. Рад

је послат у Савет Европе који га је прогласио за један од десет најбољих радова у Европи.

Наставница Милица Живковић одржала је неколико угледних часова: „Језичке игре у рекламама" (различите функције језика; израда реклама и рекламних спотова којима се промовишу установе културе, културне манифестације), „Лик и дело Марка Краљевића у контексту 21. века", „Каква женска" – израда колажних паноа и Инстаграм профила о истакнутим женама у српској историји од 18. до 20. века, Савремени истраживачки приступ анализи песме „Писмо мајци" Сергеја Јесењина, „Музика и реч" – корелација српски језик и књижевност и музичка култура, „Трагом Светосавља" – двочас ученика прве и треће године Гимазије „Патријарх Павле" и ученика 8. разреда – ученици су кроз синкретизам различитих уметности (ауторске беседе, рецитовање, есеји, певање, глума) показали шта за нас у 21. веку представља Свети Сава, то јест у чему је његов значај осам векова након његове смрти. Што се тиче часова на даљину, издвајају се: ауторска емисија преко платформе Зум „Уметност има реч" – водитељи и сарадници су ученици седмог и осмог разреда.

Током ванредног стања три наставнице са ове општине редовно су снимале часове на даљину за седми и осми разред који су приказивани на РТС-у, укупно 90 часова. То су: Биљана Лазаревић из ОШ „Коста Абрашевић", Јелена Ђорђевић из ОШ „Владимир Роловић" и Драгана Дејановић Ковачевић из ОШ „Иво Андрић". Наставнице Јелена и Драгана снимиле су и часове анализе пробног завршног испита за ученике осмог разреда.

Наставница Драгана Дејановић Ковачевић уредник је и администратор професионалног блога „Свет речи" који помаже ученицима у савладавању градива српског језика и књижевности.

На нашој општини имамо међу наставницима изузетне ауторе, рецензенте и евалуаторе. Издвојили бисмо Надежду Пурић из ОШ „Коста Абрашевић" којој је протекла година била изузетно значајна што се стваралаштва тиче. Она је приредила: Сабрана дела Растка Петровића, Сабрана дела Радоја Домановића, Све песме Растка Петровића, Пресинг, 2020. Од награда издвајамо: најужи избор за награду „Златна сова" 2019. за роман *Антиној 24* – викенд-роман, најужи избор за награду Издавачки подухват године на Сајму књига у Београду 2019. за Сабрана дела Растка Петровића (1, 2) Пресинг, 2019, конкурс Библиотеке „Андра Гавриловић" у Свилајнцу: Надежда Пурић Јовановић, Аутобиографија незаштићене – уметност приповедања у роману *Ако дуго гледаш у понор* Енеса Халиловића у: Зборник радова „Црте и резе", Свилајнац, 2020.

Иако је ова школска година била мало другачија од претходних због епидемиолошке ситуације, надамо се да ће наставници српског језика из Раковице наставити и даље да буду вредни, радни, креативни, успешни и

да ћемо и наредних година остваривати запажене резултате којима ћемо се сви заједно поносити.

Милица Бјелић

Александра Дракулић

Драгана Дејановић Ковачевић и Јелена Ђорђевић

Јасмина Сенић

Подружница Савски венац

Актив наставника српског језика школа са Савског венца обухвата 9 основних школа, од којих 6 активно учествују и сарађују на различитим манифестацијама, конференцијама, симпозијумима и семинарима и као учесници и као предавачи. Осим стандардних државних и приватних школа које чине део актива, специфично је и то да постоји једна „путујућа школа" која долази код ученика када их болест спречава да они одлазе у њу.

Општински актив чини 14 наставника српског језика који раде у настави, а веома често део фонда имају и у школским библиотекама.

Школе учествују на свим такмичењима које организује Друштво за српски језик и књижевност Србије и Министарство просвете. Како колеге сваке године благовремено започну припреме за такмичења, успеси не изостају. Иако је ово, судећи према броју школа – мала општина, приметан је све већи број ученика који су заинтересовани за учешћа у такмичењима и различитим конкурсима.

Остварена је значајна сарадња са неким од веома важних и угледних институција: Кућом краља Петра која је увек драги домаћин Општинском такмичењу рецитатора.

Школе често и саме организују промоције књига, дружења са писцима и песницима, посете значајним легатима, учествују у пројекту *Читам, па шта* Библиотеке града Београда, Клетовом *Читалачком маратону* као и многим другим акцијама и литерарним конкурсима који се расписују током године.

Оно чиме Актив наставника српског језика Савског венца може да се похвали је чињеница да су својим радом заинтересовали културни одбор Општине Савски венац. Њихов Одсек за културу однедавно самостално расписује различите ликовне и литерарне конкурсе и позвиају нас да са својим ученицима учествујемо у њима, што ми врло радо и чинимо.

Подружница Сопот

Актив српског језика и књижевности за Општину Сопот чине наставници из следећих основних школа: „Јелица Миловановић", Сопот, „Цана Марјановић", Раља, „Јанко Катић", Рогача и „Милорад Мића Марковић" Мала Иванча и издвојено одељење у Малом Пожаревцу. Актив чини десет наставница.

Током школске 2019/2020. године, а према Годишњем плану школа, активи наставника су се одржавали у матичним школама, а заједничких састанака није било.

Наставници су се током ове школске године стручно усавршавали и похађали семинаре или непосредно или на даљину. Такође је, као и сваке године, највише пажње посвећено припреми ученика за такмичења. Ученици са наше општине годинама уназад учествују на такмичењима из књижевности „Књижевна олимпијада", Српског језика и језичке културе и Смотри рецитатора.

У овој школској години, а због проглашења ванредне ситуације у земљи, одржано је само Општинско такмичење из књижевности у Основној школи „Јанко Катић" у Рогачи. Предметни наставници су учествовали у припреми приредби за Дан Светог Саве, а у Основној школи „Цана Марјановић" обележен је Дан школе 5. марта 2020. године.

Наша општина традиционално сваке године расписује литерарни конкурс на тему „Космај, мој завичај", на коме учествују ученици наших школа и остварују запажене успехе.

Подружница Чукарица

Општински актив наставника српског језика и књижевности у 2020. години одржао је једну седницу и то 20. 01. 2020. године, којој су присуствовали руководиоци 14 школа са општине Чукарица. На тој седници је једногласно за руководиоца актива општине Чукарица изабрана Гордана Опалић, проф. српског језика и књижевности у ОШ „Љуба Ненадовић". Разматрали смо и постигнућа ученика на такмичењима у претходној години и договорили се о организацији општинских такмичења из језика и књижевности.

Наставници српског језика и књижевности са Чукарице су и ове године у великом броју присуствовали Републичком зимском семинару.

Општинско такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада", одржано је 7. марта у ОШ „Филип Кљајић Фића". Учествовало је 11 чукаричких основних школа: „Мирослав Антић", „Вук Караџић", „Браћа Јерковић", „Ђорђе Крстић", „Филип Кљајић Фића", „Уједињене нације", „Јосиф Панчић", „Љуба Ненадовић", „Душко Радовић", „Бановић Страхиња" и „Бранко Радичевић". Такмичио се 91 ђак: у седмом разреду освојена су 2 прва места, 7 других и 13 трећих. У осмом разреду освојено је 9 првих места, 4 друга и 9 трећих места.

Нажалост, због епидемије вируса Ковид-19 Општинско такмичење из српског језика и језичке културе је отказано, као и сва остала такмичења ученика основних школа. Школе су прешле на учење на даљину. Захваљујући великом труду и залагању, наставно градиво је реализовано, а школска година успешно приведена крају.

Наставници са општине Чукарица пријавили су се и за учешће на семинару *Ка савременој настави српског језика и књижевности II* који ће се одржати 14. 11. 2020. године.

Организован је и пројекат „Беседништво и култура говора за децу и младе од 10 до 18 година" који је ауторски (оригинални) пројекат Маје Буњац, професора српског језика и књижевности у ОШ „Милош Црњански" и драмског педагога.

Током 2019. године кроз програм је прошло 57 чланова Студија „БИС!" и још 119 полазника са територије општине Чукарица и са ширег подручја Београда. За 22 наставника и професора основних и средњих школа у октобру 2019. организован је дводневни бесплатни семинар обуке за примену програма у школама.

Програм пројекта је реализован у преко 160 сати непосредног рада са децом кроз едукативно-креативне радионице. Радило се у десет менторских група са укупно 176 полазника. У селекционом предтакмичењу 22. децембра 2019. године у XIII београдској гимназији учествовали су беседници млађег и старијег узраста и, први пут званично, рецитатори – сви који су до краја испратили програм обуке.

У категорији беседника од 10 до 14 година било је укупно 45 такмичара, а такмичило се и 25 рецитатора млађег и старијег узраста. Укупно је у предтакмичењима учествовало 102 такмичара.

На финалном такмичењу у беседништву 26. децембра 2019. у Културном центру „Чукарица" учествовало је по 10 најбољих такмичара млађег и старијег узраста, а у финалном такмичењу у рецитовању 3. Меморијала „Љубица Копривица" наступило је и по троје најбољих рецитатора млађег и старијег узраста.

Победници старијег узраста и учесници пројекта Меморијал „Љубица Копривица" 26. 12. 2019. на сцени КЦ „Чукарица" у завршници такмичења

Семинар културе говора за драмске педагоге – ОШ „Милош Црњански”
12. и 13. октобар 2019.

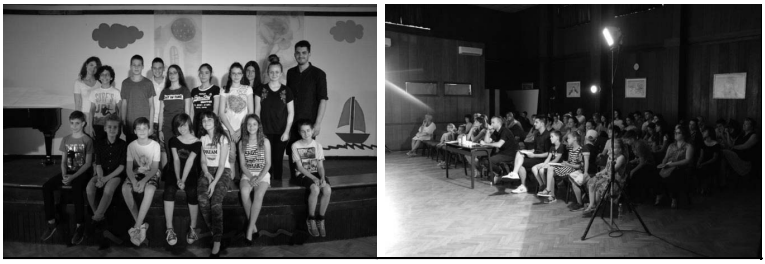

Интерно такмичење рецитатора – полазника Студија „БИС!” –
ОШ „Милош Црњански” 16. јун 2019.

Рецитатори средњошколци – полазници Студија „БИС!”
и чланови жирија, 16. јун 2019.

Маја Буњац, аутор пројекта, и Петар Мандић, представник ГО Чукарица – финале пројекта; Бранка Брадић и Владимир Милојевић – наставници награђени за примену пројекта у школама

Финално такмичење у рецитовању на сцени Културног центра „Чукарица” 26. децембра 2019.

Награђени на финалном такмичењу у беседништву млађег и старијег узраста и чланови жирија

Победници старијег узраста и учесници пројекта Меморијал „Љубица Копривица” 26. 12. 2019.

Данијела Милићевић,
председник Београдске подружнице ДСЈК
и председници представљених општина (подружница)

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ НИШ

Друштво за српски језик и књижевност у Нишу у току школске 2019/2020. организовало је 10. марта 2020. године у Регионалном центру за професионални развој запослених у образовању састанак за чланове Друштва. Тема састанка била је јачање сарадње са Департманом за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Нишу. На састанку су договорене конкретне активности које би имале за циљ промоцију занимања професора српског језика и књижевности, као и јачање компетенција наставника основних и средњих школа уз подршку Филозофског факултета. Договорено је да се окружни ниво такмичења у знању српског језика и језичке културе, као и „Књижевна олимпијада” за ученике средњих школа организују у згради Филозофског факултета као вид подстицаја талентованим ученицима. Настављена је сарадња са Регионалним центром за професионални развој запослених у образовању чије просторије Друштво користи за свој рад. Друштво је учествовало у реализацији неколико пројеката Регионалног центра кроз гостовање чланова Друштва на трибинама, књижевним вечерима и промоцији угледних и огледних часова наставника српског језика и књижевности из основних и средњих школа.

Друштво је учествовало у организацији општинског такмичења у знању српског језика и језичке културе за ученике средњих школа. Нажалост, нека такмичења нису могла да се организују због увођења ванредног стања и преласка на онлајн наставу.

Подружница Нишавског округа Друштва за српски језик и књижевност у периоду ванредног стања наметнутог пандемијом свој рад је организовала умрежавањем чланова путем друштвених мрежа и интензивнијим поставкама на сајту подружнице.

Друштво је у претходној школској години реализовало стручне скупове који су учесницима обезбедили по 2 сата стручног усавршавања у установи сходно Правилнику о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника.

У Нишу, 23. новембра 2020.

Светлана Савић Медар, председник

Састанак Подружнице 10. марта 2020.

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ КРАЉЕВО ЗА 2019/2020. ГОДИНУ

Због проглашеног ванредног стања у Србији све планиране активности Друштва за школску 2019/2020. годину нису до краја реализоване. Активности у новој школској години прилагођене су епидемиолошкој ситуацији.

Шеста манифестација „Светосавски дани" одржана је 25. 01. 2020. године. Литерарним конкурсом „Нека ваше срце чува речи моје" обележили смо два јубилеја: 800 година од писања *Законоправила* Светога Саве и 800 година самосталности наше цркве. На адресу Друштва пристигло је укупно 25 радова, а стручна комисија наградила је 10 ученичких радова. За такмичарски део пријавило се 8 тимова 6. разреда; пре почетка програма организована су два полуфинала, а 5 тимова са најбољим резултатом учествовало је у финалном такмичењу.

Чланове тимова за одабир питања и тестова за такмичење чинили су професори основних и средњих школа чији ђаци нису учествовали у квизу, чиме је обезбеђена регуларност и непристрасност самог такмичења. Рад свих комисија (и литерарних и такмичарских) био је транспарентан и извештаји су послати школама.

У оквиру 61. Републичког зимског семинара 07. 02. 2020. године две чланице Друштва одржале су радионице: „Интерактивни текстови знања на часовима српског језика и

књижевности” (Марина Панић) и „Овај дечак зове се Пепо Крста” (Ана Милуновић). Такође, на такмичењу из методике наставе српског језика и књижевности наставника основних и средњих школа награђене су методичке припреме Марине Панић („Милутине, све ће то народ позлатити” – прва награда) и Весна Сеничић („Додирне тачке Шекспировог Хамлета и Гетеовог Фауста” – трећа награда).

Одржано је Општинско такмичење „Књижевна олимпијада” за основну и за средњу школу, као и Општинско такмичење из српског језика и језичке културе за ученике средњих школа. Остали нивои такмичења због ванредног стања нису били организовани.

У време ванредног стања у Србији, члан нашег Друштва, Марина Панић, била је координатор у стварању Е-мисије – дигиталне базе, која садржи три хиљаде и двеста питања са Такмичења из српског језика и језичке културе и са такмичења из књижевности „Књижевне олимпијада” од 2012/2013. до 2015/2016. године.

Нова школска година почела је без праве Скупштине. Уместо тога, колегама је све пренето електронским путем. Једна од активности која је планирана за сваку годину је и организација једног акредитованог семинара. Управа Друштва за своје редовне чланове ове године бира онлајн семинаре:

1. Домаћи задатак у функцији повећања ученичких постигнућа, број у каталогу: 434, број бодова: 32, трајање: 4 седмице;
2. Језичка култура на интернету, број у каталогу: 623, број бодова: 32, трајање: 4 седмице;
3. Унапређивање компентенција запослених за рад са приправником, број у каталогу: 646, број бодова: 32, трајање: 4 седмице.

Семинари су отворени 5. новебра и трајаће четири седмице. Након тога је у плану завршни сусрет и подела сертификата.

Једна од понуђених опција био је и семинар Друштва за српски језик и књижевност Србије – *Ка савременој настави српског језика и књижевности II*, али је пријава за њега у веома кратком року завршена. Надамо се да ће Управа размотрити могућност поновног организовања семинара јер постоји велики број заинтересованих за овај програм стручног усавршавања.

Чланови нашег Друштва узели су учешће у снимању часова на РТС-у и то успешно раде. Очекујемо да ће ти часови ускоро бити емитовани.

У Краљеву,
10. 11. 2020. године

Ана Милуновић,
председник Друштва

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ШАБАЧКЕ ПОДРУЖНИЦЕ ЗА 2019/2020. ГОДИНУ

Шабачка подружница Друштва за српски језик и књижевност Србије постоји и успешно ради од почетка оснивања подружница. Подружница броји 60 чланова. Највише чланова је из основних школа – 50, остали чланови су из средњих школа. Професори неких средњих школа нису заинтересовани за рад Шабачке подружнице, не одазивају се на позиве за састанке и заједничке активности.

Чланови Шабачке подружнице у протеклом периоду највише пажње посветили су подстицању ученика у стицању знања, ширењу љубави према књизи и стваралаштву, организовању такмичења из српског језика и језичке културе, организовању такмичења из књижевности „Књижевна олимпијада", организовању Филолошког кампа, стручном усавршавању својих чланова, организовању онлајн наставе у време ванредног стања.

Чланови Шабачке подружнице редовно учествују на Републичком зимском семинару у Београду, прате издавачку делатност Друштва, присуствују седницама Скупштине Друштва.

У Основној школи „Јанко Веселиновић" у Шапцу одржан је VI Филолошки камп за ученике 5, 6, 7. и 8. разреда у циљу усавршавања српског језика и књижевности, енглеског језика и немачког језика. Камп је трајао од 3. до 5. фебруара 2020. године у просторијама Основне школе „Јанко Веселиновић", а у издвојеном одељењу у Церовцу је извођена настава из немачког језика да ученици не би путовали до Шапца. Овогодишњи VI Филолошки камп организовали су ОШ „Јанко Веселиновић", Шабац, и Шабачка подружница Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Настава је за све ученике, чија је оцена из предвиђених предмета најмање врло добра, била бесплатна. Одржана су четири блока наставе сваког дана.

У прва два блока одржана је настава из српског језика и језичке културе и књижевности. У трећем блоку одржана је настава из енглеског језика, а у четвртом блоку одржана је настава из немачког језика. Последњег дана, 5. фебруара 2020. године, урађена је са ученицима анализа рада на VI Филолошком кампу.

Наставу из српског језика и књижевности изводили су наставници српског језика и књижевности из основних школа, чланови Шабачке подружнице Друштва за српски језик и књижевност Србије. Наставу су извели следећи наставници:

1. Раде Алимпић, ОШ „Стојан Новаковић", Шабац;
2. Маријана Лукић, ОШ „Јанко Веселиновић", Шабац;
3. Дарија Теодоровић Мирковић, ОШ „Јанко Веселиновић", Шабац;
4. Мирјана Павловић, ОШ „Јанко Веселиновић", Шабац;
5. Миле Радовановић, ОШ „Јанко Веселиновић", Шабац.

У трећем блоку одржана је настава из енглеског језика. Наставу из енглеског језика изводили су само наставници енглеског језика из ОШ „Јанко Веселиновић", Шабац.

Наставу су извели:

1. Верица Угриновић, ОШ „Јанко Веселиновић", Шабац;
2. Нада Мирковић, ОШ „Јанко Веселиновић", Шабац.

У четвртом блоку одржана је настава из немачког језика. Наставу из немачког језика изводили су само наставници немачког језика из ОШ „Јанко Веселиновић", Шабац.

Наставу су извели:

1. Зорица Ђорђић, ОШ „Јанко Веселиновић", Шабац;
2. Катарина Ивановић, ОШ „Јанко Веселиновић", Шабац;
3. Кристина Игновска Матић, ОШ „Јанко Веселиновић", Шабац.

Велику помоћ у раду VI Филолошког кампа пружила је Љиљана Стојановић, директор ОШ „Јанко Веселиновић", Шабац, плаћањем потрошних средстава која су коришћена (креде, папир, фломастери, дипломе...).

И ове године VI Филолошки камп је испунио и оправдао свој циљ. Наставу је похађало највише 90 ученика из свих градских основних школа, па чак је било ученика из Мајура и Штитара. По предметима је то: из Српског језика и књижевности – 47 ученика, из Енглеског језика – 26 ученика и из Немачког језика – 17 ученика. Ови подаци су охрабрујући с обзиром на то да се настава изводила за време зимског распуста, да су истовремено организовани кампови и у другим школама, као и зимовања на планинама. У односу на прошлу школску годину, ове школске године се смањио број учесника Кампа и то за 79 ученика. Значи, смањена је заинтересованост и ученика и наставника за овакав вид наставе за време

распуста. Наставници језика морају да пронађу примамљивије садржаје, да користе савременије, активније, практичније методе, којима би приволели ученике да своје слободно време искористе дружећи се и учећи.

И у школској 2019/2020. години наши ученици су учествовали на такмичења из српског језика и језичке културе и књижевности. Школско такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада" за ученике основних школа одржано је у петак, 17. 1. 2020. године у 12.00 часова. Школско такмичење из српског језика и језичке културе одржано је у петак, 24. 1. 2020. године у 13.00 часова.

На Општинском такмичењу из књижевности у ОШ „Мајур" у Мајуру, које је одржано 7. марта 2020. године, учествовало је 50 ученика VII и VIII разреда. За Окружно такмичење пласирало се 22 ученика.

За Општинско такмичење из српског језика и језичке културе било је пријављених 217 ученика, али због увођења ванредног стања у Републици Србији, то такмичење није ни одржано.

Шабачка подружница Друштва за српски језик и књижевност Србије традиционално сарађује и са Културним центром у Шапцу око организације и реализације Општинског такмичења у рецитовању. На Окружно такмичење у рецитовању у школској 2019/2020. години пласирало се 10 основаца и 5 средњошколаца.

И у протеклој школској 2019/2020. години Шабачка подружница је своје активности објављивала на интернету на блогу https://podruznicasabac.wordpress.com.

У наредном периоду мора се ујединити рад професора основних и средњих школа у окриљу Шабачке подружнице Друштва за српски језик и књижевност Србије, активирати рад чланова Подружнице на стручном и методичком усавршавању, „убедити" Центар за стручно усавршавање Шапца да чешће организује стручно усавршавање из српског језика и

књижевности, проширити сарадњу Подружнице са другим подружницама, културним и научним институцијама, наставити и унапредити блог Подружнице, покренути издавачку делатност, организовати посете, екскурзије и слично.

Миле Радовановић, председник

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ВРЊАЧКА БАЊА

Школска 2019/20. година била је година великих изазова и искушења. Почела је, чини нам се, као и свака претходна, од последњих неколико, са великом неизвесношћу и „борбом" за час више у времену „гашења" одељења и све мањег броја ученика. Савладавши ту велику препреку, кренули смо у реализацију уобичајених активности у свакој школи.

Од почетка школске године почеле су припреме ученика основних и средњих школа за предстојећа такмичења из Српског језика и језичке културе, као и за „Књижевну олимпијаду". Одржана су два нивоа такмичења: школско и оштинско, а онда је дошло до одлагања осталих такмичења у складу са тренутном ситуацијом у образовању. Смотра рецитатора није одржана из истих разлога.

Једна од првих активности које су реализоване била је организована посета Међународном сајму књига у Београду октобра 2019. године. Било је задовољство одвести ученике у овај својеврсни „храм књиге", посебно оне који нису раније имали прилике да буду део ове манифестације и сретну се са писцима – гостима сајма. Одлазак на Сајам књига је део пројекта „Књига и ја" који Подружница Врњачка Бања реализује са Градском библиотеком „др Душан Радић" у Врњачкој Бањи.

Након тога радило се на припреми новогодишње хуманитарне представе на нивоу локалне самоуправе, што је традиционално дар ученика основних и средњих школа деци Удружења ометених у развоју Врњачка Бања (просторије удружења УДОР) и деци корисницима Центра за социјални рад (сала биоскопа) – (децембар, 2019. година).

Заједнички рад наставника, чланова Подружнице, запажен је и приликом обележавања школске славе Свети Сава, када је пред великим бројем присутних гостију школе и локалне самоуправе изведен програм Светосавске академије, припремљен од стране ученика и наставника српског језика основних и средњих школа са територије Општине Врњачка Бања: ОШ „Попински борци", ОШ „Младост", ОШ „Бранко Радичевић", ОШ „Бане Миленковић", Гимназија и Угоститељско-туристичка школа са домом ученика.

У просторијама својих школа ученици и наставници су обележили 21. фебруар – Дан матерњег језика. Одржане су књижевне вечери, казивани су стихови и одломци из дела великих српских писаца и бораца за очување матерњег, српског језика, уређени су панои, подсетили смо се реформе и реформатора српског језика. Свој допринос дали су и ученици наших школа који су се доселили из Руске Федерације, а школују се на српском и свом, матерњем, руском језику. У обележавање Дана матерњег језика укључена су и деца којој је ромски језик матерњи. На тај начин је акценат стављен и на толеранцију и уважавање и поштовање различитости која нас спаја и захваљујући којој учимо једни о другима и једни од других.

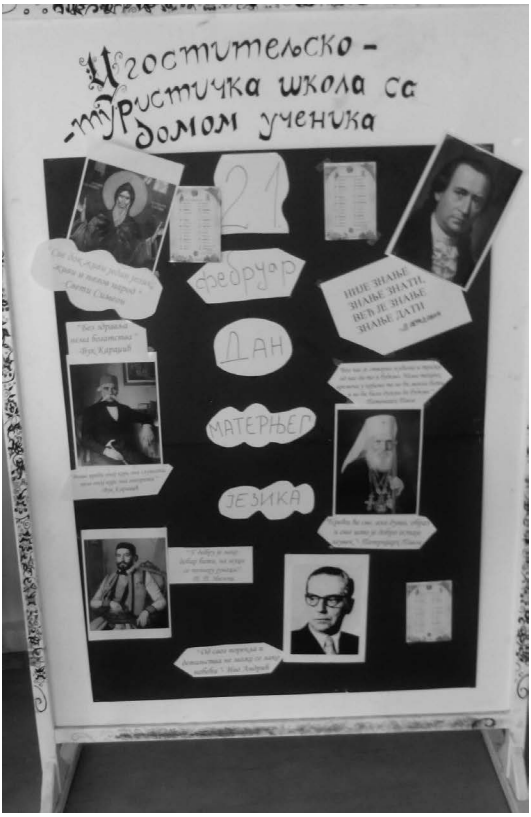

Подружница Друштва за српски језик и књижевност Врњачка Бања је вишегодишњи сарадник Културног центра Врњачка Бања. Као и претходних година и школске 2019/20. године је било у плану, у марту, обележавање Међународног дана поезије, пројектом „Песниковање" у врњачком здању „Замак културе". Извршене су све припреме за вече казивања стихова по избору ученика, али је одложено по препоруци Министарства културе.

Веома важан део активности наставника српског језика је и увођење приправника у наставни процес и припрема за полагање стручног испита. Приправници су и у школској 2019/20. години одрађивали приправнички стаж, како у основним тако и средњим школама, праћени од стране својих старијих колега, ментора.

Подружница Врњачка Бања је у школској 2019/20. години реализовала пројекат „Нематеријална културна баштина Србије" у сарадњи са УНЕСКО организацијом, при чему је у дигиталном облику припремљен и презентован пројекат „Азбука – наша нематеријална културна баштина". То је приказ азбуке као националног блага, кроз мудре мисли српског народа на свако од слова азбуке, ћирилица у уметничкој поезији (песма Добрице Ерића), као и ћирилица кроз најважније речи у православном и хришћанском духу (песма „Азбука" Епископа Атанасија). Пројекат је ушао у ужи избор оних који би могли представљати нематеријалну културну баштину Србије у УНЕСКО организацији. За ову школску годину планирана је дорада пројекта и коначан избор од стране УНЕСКО клуба Србија.

Припрема ученика за учешће на различитим литерарним конкурсима је такође активност којој су чланови Подружнице посветили доста времена. Запажен успех постигла је ученица ОШ „Бранко Радичевић" Вранеши, из места Подунавци, Марија Васовић 8/3, која је за песму „Светосавска

звона – поезија шапуће о нама” освојила 1. место на Међународном литерарном конкурсу „Светосавска звона”. Конкурс је расписан у Бечу, као део српско-аустријског Фестивала културе и уметности, у организацији Културног друштва „Златна реч” – „Српска круна”, Министарства културе Аустрије и Министарства спољних послова Републике Србије. Додела награда, диплома и презентовање Зборника најбољих литерарних радова било је 08. 03. 20219. године.

Ево и стихова награђене песме:

СВЕТОСАВСКА ЗВОНА – поезија шапуће о нама

Молили су драгог Бога,
Жупан Стефан и његова жена Ана,
Молили се много ноћи, много дана.
Бог им молбе услишио,
Послао им дар са неба
Треће чедо даривао – сина Растка,
Сина који своме Српству треба.
Отворио прве школе,
Написао прве књиге,
Исцелио ране многе,
Отерао многе бриге,
Браћу своју помирио,
За Српство се он борио.
Одреко се царске круне,
Манастире изградио,
Православље оснажио,
Самосталност изборио.
Отишо је светим путем,
Баш на Гору, ону, Свету,
Постао је отац Сава,
Најмудрија српска глава.
Славимо Га и дан данас
То зна цела васиона
У то име, с поштовањем, одјекују Светосавска звона.

Марија Васовић, осми разред
ОШ „Бранко Радичевић” Вранеши,
одељење у Подунавцима

Будите творци речи, а не само читаоци.

Свети Сава

Усклицимо с љубављу
Светитељу Сави
Српске цркве и школе
Светитељској слави.

SOFKU - CAHKY 2020

СРПСКО АУСТРИЈСКИ ФЕСТИВАЛ КУЛТУРЕ И УМЕТНОСТИ

Културно друштво „ЗЛАТНА РЕЧ" - „СРПСКА КРУНА" Дисс-Аустрија

Kulturverein Goldenes Wort - „Serbische Krone" - Lassee-Austria

и

М.С.П. РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Установа за сарадњу са дијаспором и Србима у региону

додељује

ДИПЛОМУ

МАРИЈИ ВАСОВИЋ

За освојено ПРВО МЕСТО на Међународном литерарном конкурсу „СВЕТОСАВСКА ЗВОНА" - Подгорица литерарна секција

7 и 8 март - 2020 год.

Школску 2019/20. годину обележио је и јубилеј једне од школа на територији Врњачке Бање. Угоститељско-туристичка школа са домом ученика је многобројним активностима обележила 70 година рада и постојања. Цела 2019. година била је посвећена обележавању тог јубилеја. Завршна свечаност била је промоција Монографије о седамдесетогодишњем раду, расту и напретку школе. Један од аутора, лектора и рецензент била је и Данијела Васовић, члан Подружнице Врњачка Бања.

Једна од активности била је и реализација мале матуре. Наставници основних школа били су укључени у прегледање тестова ученика осмог разреда.

Такође, неопходно је, као активност чланова Подружнице, истаћи присуство на традиционалном Зимском семинару у циљу континуираног усавршавања наставника и поштовања традиције Друштва.

Поред ових заједничких активности ученика и наставника свих основних и средњих школа у Врњачкој Бањи, било је и многобројних индивидуалних у оквиру појединачних школа. Из приложеног се може видети да током наставне године активно учествују у свим предвиђеним активностима све основне и средње школе на територији Врњачке Бање. Остварена је сарадња са свим институцијама културе, као и другим организацијама локалне заједнице и шире.

Сигурно је да ће све, па и активности чланова Подружнице, остати у сенци пандемије КОВИД 19. Више него икада пре, уложено је рада, индивидуалног и тимског, труда, активности, сарадљивости, како би се задовољили циљеви и исходи, пре свега наставе српског језика и књижевности у околностима које су биле новина за све нас. Евидентно је да су нове околности учиниле да исписујемо странице нове дидактике и методике, педагогије и психологије. На нивоу Актива, у свакој школи, интензивно се радило и сарађивало како би наставни садржаји били што јасније ученицима приближени. Били смо и наставници и ученици, учили смо их, али и од њих учили, сви са истим циљем: да превазиђемо препреку учењем и знањем, ходећи ка будућности, њиховој и нашој.

Закључак је да су планиране активности делимично реализоване. Нове идеје биће реализоване у овој, 2020/21. школској години. Верујемо да својим радом и трудом дајемо допринос очувању и развоју српског језика и књижевности, развоју говорне културе и указујемо на лепоту познавања и употребе лепе речи.

Данијела Васовић,
председник Подружнице Врњачка Бања

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ЗА КОСОВО И МЕТОХИЈУ

Подружница Друштва за српски језик и књижевност за Косово и Метохију у школској 2019/2020. години наставила је да ради у отежаним условима.

Због опште политичке и друштвене ситуације, Подружница за Косово и Метохију није била у прилици да оствари предвиђене циљеве и реализује задатке Друштва. Школе су, у оквиру својих редовних активности, радиле на унапређивању наставе српског језика и књижевности.

У сарадњи са културним центрима у општинама којима припадају, и ове године организовано је такмичење рецитатора *Песниче народа мог*, за које су ученици показали велико интересовање. Нажалост, због пандемије изазване корона вирусом одржана је само општинска смотра рецитатора.

Посебну пажњу чланови Подружнице посвећују драмским секцијама у чијим активностима са великим задовољством учествују ученици. На импровизованој сцени у просторијама школе, пред публиком коју чине њихови другари, наставници, родитељи и грађанство, ученици често изводе драмске текстове чиме показују залагање за популаризацију књижевности и неговање наставне праксе у циљу очувања националног идентитета.

Поред наведених активности, уз подршку и мотивацију својих наставника, ученици редовно учествују на литерарним конкурсима у вези са српским језиком.

Уже стручно и методичко усавршавање наставних кадрова са Косова и Метохије и ове године подразумевало је учествовање на *Републичком зимском семинару* у Београду. Међутим, наставници са Косова и Метохије нису често у могућности да прате семинаре, како обавезне тако и оне изборне, акредитоване од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Предлажемо да, уколико Друштво планира семинаре ван свог седишта, буде обухваћена и територија Косова и Метохије, с обзиром на то да је управо на овој територији српски језик угрожен, а просветни радници улажу додатан напор да у тешким условима обављају своје наставне и ваннаставне активности.

Чланови Подружнице се надају да ће, уз помоћ Друштва за српски језик и књижевност Србије у предстојећем периоду разноврсним активностима, наставити рад на успешном остваривању циљева Друштва. Својим посвећеним радом чланови Подружнице радиће и даље на очувању језика и писма као суштине националног идентитета српског народа.

С поштовањем,

Марија Миљковић

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ЗА ПОДУНАВСКИ ОКРУГ

Почетком 2020. године Друштво за српски језик и књижевност за Подунавски округ, које делује на територији Смедерева, Смедеревске Паланке и Велике Плане, започело је реализацију планираних активности уз много ентузијазма и ведрине, са жељом да, као и претходних година, својим радом поспешује квалитет образовно-васпитног процеса. Нажалост, немиле околности, узроковане лошом епидемиолошком ситуацијом, прекидом наставе и забраном већих окупљања, прекинуле су нагло сва дешавања и умногоме утицале на прилагођавање рада нашег струковног удружења новом, кризном периоду или на одлагање планираних семинара, трибина и других окупљања до неких бољих времена.

Организација семинара

У сарадњи са Регионалним центром за професионални развој запослених у образовању Смедерево 11. јануара организован је семинар „Комуникацијске вештине наставника – тимски рад и међупредметна сарадња", чијој је успешној реализацији, уз присуство 90 чланова нашег

стручног друштва, највише допринела изузетност обуке обогаћена блиставим беседничким даром и харизмом предавача мр Милорада Дашића, професора српског језика и књижевности у Деветој гимназији, и Ненада Гугла, младог романописца и професора српског језика и књижевности у Трећој београдској гимназији.

Веома пријатна атмосфера, подстицајна за развијање комуникацијских капацитета наставника и њихових нових методичких компетенција које подстичу тимски рад и међупредметну сарадњу, одлично одабрани примери из праксе и конкретни предлози за интердисциплинарни приступ настави и ваннаставним активностима које јачају тимски дух и развијају осећај припадности групи, а првенствено реализатори, професори Дашић и Гугл, који су прошли тест строге и захтевне публике, наставника Подунавског округа, оправдавши на делу назив семинара и доказавши да су могућности комуникацијски вештог наставника огромне, учинили су да обука буде вреднована од стране учесника највишим оценама и похвалним коментарима.

Занимљиво, спретно обликовано, оплемењено комуникацијским вештинама и хумором реализатора, примењиво у настави, дивно – тако би се укратко могли препричати утисци на завршетку овог семинара. Најбољи параметар успешности јесте одушевљење и задовољство наставника српског језика и књижевности Подунавског округа који су потом данима

резимирали позитивне утиске, дајући тиме овом семинару најбоље препоруке.

Традиција светосавског литерарног конкурса

У оквиру програма 31. „Смедеревских светосавских свечаности" чији је покровитељ Град Смедерево, 23. јануара на Позајмном одељењу Народне библиотеке Смедерево, у присуству наставника, ученика и родитеља, додељене су награде ученицима основних и средњих школа Подунавског округа чији су прозни и поетски радови проглашени за најуспешније на 7. Светосавском литерарном конкурсу.

Литерарни конкурс, којим се негује светосавски култ у школама Подунавског округа, традиционално су расписале Народна библиотека Смедерево и Друштво за српски језик и књижевност за Подунавски округ. На свечаном скупу Марина Лазовић, директорка Народне библиотеке Смедерево, и Миљана Кравић, председник Друштва за српски језик и књижевност за Подунавски округ, подсетиле су на многобројне активности, остварене са успехом кроз вишегодишњу плодоносну сарадњу најстарије установе културе у Смедереву и удружења наставника српског језика и књижевности, изразивши радост и задовољство што су се ученици поново у великом броју одазвали јавном позиву организатора.

Од 77 ученичких радова, распоређених у трима категоријама (ученици од првог до четвртог разреда; ученици од петог до осмог разреда; ученици средњих школа) стручна комисија одабрала је 14 најбољих. Талентовани млади светосавци, награђени дипломама и вредним књигама, својим литерарним остварењима угрејали су хладно јануарско предвечерје доказујући, у времену када су слабо развијене читалачке навике код ученика и када искра светосавља једина даје наду у мраку безнађа, да умеју на прави начин да следе путоказе највећег српског светитеља, оног који је корен српског националног идентитета.

Светосавски програми – учешће и посета ђака и наставника

Ученици основних и средњих школа Смедерева, Смедеревске Паланке и Велике Плане учестовали су, уз менторство и припрему својих наставника, чланова нашег Друштва, у разноврсним светосавским програмима чију су организацију и реализацију подржале локалне самоуправе.

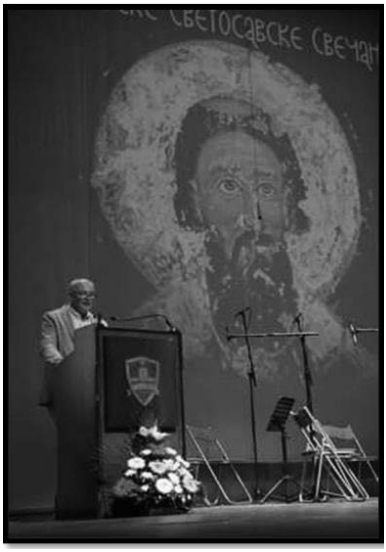

Смедеревски ђаци и наставници су у великом броју присуствовали Светосавској академији, одржаној 23. јануара у Центру за културу Смедерево, када је проф. др Александар Милановић, управник Катедре за српски језик са јужнословенским језицима на Филолошком факултету Универзитета у Београду, надахнуто говорио о значају светосавља за српски народ и културу.

Према професоровим мудрим речима, нападе на светосавље треба препознати у некадашњим и садашњим нападима на српску ћирилицу, српски језик, српску књижевност и целокупну културу, српску државу и српску цркву – да би се мрак растерао из најзабаченијих кутова, потребна је светосавска саборност у српском друштву и култури.

Ускликнули смо заједно, весело, поносно и гласно Светоме Сави уз професорову беседу, која је нагласила да се привремено одсутни током друге половине двадесетога века враћамо у Савину школу просвећености и да траг уписаних неоправданих изостанака у историјском дневнику полако бледи под утицајем Савине светлости.

Међународни дан матерњег језика

Поводом обележавања Међународног дана матерњег језика, ради промовисања језичке културе и подизања свести о значају матерњег језика и вишејезичности, Библиотека „Радоје Домановић" у Великој Плани је у фебруару угостила проф. др Весну Ломпар, председника Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Наше струковно удружење је са задовољством подржало организовање овог лепог догађаја, те су наставници основних и средњих школа Подунавског округа у великом броју присуствовали предавању.

Подсећајући на историјске околности везане за Дан матерњег језика, податке о броју језика у свету и утицају распрострањенијих језика на језике са мањим бројем говорника, проф. Ломпар је, кроз вешто обликовано предавање, обогаћено обиљем примера, указала на занимљиве чињенице о усвајању језика код деце и утицају енглеског језика на српски језик, посебну пажњу посвећујући непреводивим речима из страних језика и начинима на које српски језик доживљавају његови говорници и странци.

Како је проф. Ломпар на крају закључила, савремено доба, које подразумева убрзани развој технологија и велики утицај друштвених мрежа, неминовно утиче на промене у српском језику, али да би се он сачувао и неговао, првенствено би требало деловати институционално, кроз осмишљену језичку политику и повећање фонда часова у основним и средњим школама.

Овај трибински програм, који је наишао на велико интересовање публике и протекао у пријатној атмосфери, оживео је фебруарска образовно-културна дешавања у Великој Плани.

Литерарни конкурс „Хероји нашег доба”

Са жељом да се подстакне литерарно стваралаштво ученика основних и средњих школа Подунавског округа и искаже поштовање према здравственим радницима који су, у тешком времену пандемије опаког вируса, данонoћно браниоци основних постулата своје професије и примери пожртвованости, емпатије и храбрости, Народна библиотека Смедерево, Друштво за српски језик и књижевност за Подунавски округ и Медицинско-фармацеутска школа „Света Петка” у Смедереву били су априлских и мајских дана организатори литерарног конкурса „Хероји нашег доба”, расписаног поводом обележавања Међународног дана медицинских сестара 12. маја.

Актуелност теме значајно је мотивисала наше основце и средњошколце, те је на конкурс пристигло чак 140 песама и кратких прича кроз које је, искрено и топло, племенитим речима исказано поштовање према здравственим радницима. Дечји доживљај медицинских сестара и лекара, немири и стрепње за њихове животе и одушевљење њиховом пожртвованошћу, издржљивошћу и несебичним жртвовањем обојили су најлепшим бојама написане стихове и приче показујући да здравствени радници, уз све друге хероје данашњице, треба у сваком времену да генерацијама буду узор и пример правих вредности.

Ова успешно реализована активност, која је наишла на изузетне похвале јавног мњења и имала огромну подршку локалних медија, донела нам је задовољство и понос као организаторима конкурса, јер смо успели да допринесемо снажењу морала у тешким тренуцима свакодневице. С друге стране, остао је жал у срцу што нисмо, због забране групних окупљања, могли да направимо свечани скуп на којем бисмо доделили награде најуспешнијим литерарцима. Ипак, дипломе, књиге и мали технички производи, чији је донатор МФШ „Света Петка", стигли су поштом до дома сваког награђеног ученика доносећи радост у суморним данима изолације.

Ученички награђени радови, прослеђени медицинским сестрама и лекарима који се боре неуморно за људске животе, подарили су нашим херојима подршку и бар на тренутак осмехом украсили уморна лица – то је лепота која је немерљива у својој драгоцености.

***

Ваља поменути да је велики број чланова нашег стручног друштва присуствовао 61. Републичком зимском семинару, као и то да смо учествовали и у свим другим активностима Друштва за српски језик и књижевност Србије, посебно дајући сугестије за побољшање одређених сегмената његовог рада.

И током протекле године Друштво за српски језик и књижевност за Подунавски округ је континуирано промовисало свој рад сарађујући са свим институцијама просвете и културе и са локалним средствима информисања. Притом морамо посебно похвалити своју редовно ажурирану Фејсбук страницу https://www.facebook.com/drustvozasrpskijezikiknjizevnostzapodunavskiokrug/ и блог http://podruznicasd.blogspot.com/ који прате свакодневно хиљаде наставника, ученика и других поштовалаца нашег рада из српских градова, али и држава у окружењу.

***

Иако током већег периода 2020. године нисмо могли да реализујемо уобичајене активности, којима смо претходних година сигурним корацима хрлили напред, остварујући своје планиране циљеве и задатке, сарадња и заједништво које стрпљиво негујемо посебно су дошли до изражаја у новонасталим тешким околностима – остваривана је стална комуникација са чланством, размена информација, материјала за наставу, мишљења и искустава из домена дигиталне наставе.

Искрено се надамо да ће тмурни облак стрепње и немира, који се надвио над читавом планетом због страшног вируса, ускоро нестати, те да ћемо моћи, са новим жаром и ведрином, да наставимо да остварујемо програмске садржаје који чине окосницу нашег рада. До тада – одолевајући новим, тешким временима, трудићемо се да на најбољи начин, кроз нове приступе, облике рада и идеје, покажемо своје залагање у борби за развијање љубави према књижевности и неговање српског језика као основе личног и националног идентитета.

Миљана Кравић,
председник Подружнице Подунавског округа

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ЗА КОЛУБАРСКИ ОКРУГ

У овој захтевној и тешкој години за целу Србију и читав свет, школе су се сусреле са бројним тешкоћам и изазовима. Наша Подружница, иначе територијално разуђена и правно неутемељена, није успела да окупи представнике Актива, али је јасно да Активи за српски језик и књижевност нису до краја школске године реализовали све започете активности. Ипак има оних лучоноша који су и у кратком времену и ванредним околностима успели да остваре запажене резултате и реализују занимљиве програме.

Међу првима је, као и увек **Актив за српски језик Ваљевске гимназије**. Они истичу у свом извештају, да су због свих резултата који претходе изненадном прекиду наставе, веома поносани и задовољани.

Реализоване су наставне и ваннаставне активности, додатна настава, секције и припремна настава за филолошко одељење. Актив је био организатор, а школа домаћин општинског такмичења из књижевности „Књижевна олимпијада". Ученици су се такмичили из књижевности, као и из српског језика и језичке културе. У оквиру 61. Републичког зимског семинара на Филолошком факултету у Београду, 8. фебруара 2020. године додељене су републичке награде Друштва за српски језик и књижевност Србије и Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике

Србије за најбољи писмени задатак, за такмичење литерарних и лингвистичких секција, за најуспешније листове и часописе.

Ученицима и професорима српског језика и књижевности
Ваљевске гимназије уручено је осам награда.

На такмичњу из књижевности за израду најбољег школског писменог задатка прву награду освојила је Динка Радосављевић, матурант одељења обдарених у Филолошкој гимназији. Награда је уручена и предметном професору Милени Милисављевић. За рад у школској 2018/19. години трећом наградом вреднован је рад лингвистичке секције чији је руководилац проф. Милена Петровић, литерарне секције, којом руководи проф. Милена Милисављевић и школски лист „Гимназијалац", који уређују проф. Данијела Голубовић и проф. Круна Глушац.

Додељена су и специјална признања за високи степен стручности, методичке и педагошке обучености наставника и за велико залагање и успех у припремању ученика за републичко такмичење из књижевности, такмичења секција, листова и часописа. Признања су уручена професорима чији су ученици и секције награђени од школске 2013/14. до 2017/18. године: Милени Милисављевић (за најуспешније писмене задатке и републичко такмичење литерарних секција), Милени Петровић (лингвистичка секција), Данијели Голубовић и Круни Глушац (школски лист „Гимназијалац").

Литерарну секцију Ваљевске гимназије на 47. Лимским вечерима поезије у Прибоју представљао је Немања Грујичић, ученик IV-1, један

од финалиста престижне песничке манифестације. Немањин циклус од пет песама освојио је друго место у конкуренцији 48 циклуса песама средњошколаца Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине. Програм Лимских вечери поезије пратили су награђени финалиста Немања Грујичић и професорка Милена Милисављевић, руководилац литерарне секције Ваљевске гимназије.

Поводом 149. рођендана школе, чланови новинарске секције приредили су школски часопис „Гимназијалац", број 104. У овом броју могли су се прочитати занимљиви текстови, интервјуи и видети преглед дешавања у протеклом периоду. Због посебне важности иницијалног тестирања, млади лингвисти Ваљевске гимназије анализирали су један иницијални тест и резултате представили методом коју су сами изабрали са својом професорком Миленом Петровић. Овај рад посебно је привукао пажњу професора Филолошког факултета у Београду, па је на тај начин јавности представљен рад лингвистичке секције.

Драмски студио Ваљевске гимназије је поводом Дана школе извео представу „Боинг-боинг" по сценарију Марка Камолетија. Ову комедију ситуације из 60-тих година режирао је професор српског језика и књижевности Милан Поповић. Истим поводом чланови литерарне секције и проф. Милена Милисављевић организовали су у школској библиотеци радионицу *Истраживач – мотиватор*, како би подстакли ученике да развијају и негују стваралачки и истраживачки дух. Угостили су пет ученика Карловачке гимназије. Штампан је и Алманах Литерарне секције „Десанка Максимовић".

Песник и академик Матија Бећковић прославио је свој 80. рођендан 29. новембра 2019. године у својој Ваљевској гимназији. Дружио се са ученицима у школској библиотеци уз песму, поезију и срдачан разговор, саветујући их да не одустају од својих циљева и идеала јер ће једино тако бити срећни у животу. У холу школе је уприличена и изложба фотографија која сведочи о годинама песникове посвећености својој школи. Ауторке изложбе су професорка Вера Ваш, библиотекарка Слађана Маријанац и ученица Јелисавета Максимовић.

На Међународном конкурсу Друштва Свети Сава ученик осмог разреда Вања Миливојевић добио је прву награду за песму „Савин пут дуг осам векова". Његов ментор је проф. Милена Милисављевић.

Од 1. септембра у употреби је Читанка *Српски језик и књижевност за први разред гимназије*, 2019, издавачке куће Клет, чији су аутори Миодраг Павловић и Зона Мркаљ, а један од рецензената је и мр Милена Милисављевић.

Мр Милена Милисављевић је ове школске године објавила неколико радова: у часопису „Школски час" број 3-4/2019. објављен је приказ *Благословени што постојите* (Носићу сунце у руци, Зборник поводом

јубилеја – 25 година Поетског конкурса „Десанка Максимовић", Ваљевска гимназија, СКЗ, Ваљево, 2018); у часопису „Учење и настава" број 1/2019. објављен је стручни чланак *Мотивисање ученика за читање, доживљавање и проучавање путописне прозе*; у Зборнику радова са округлог стола „Плави круг Милоша Црњанског", објављен је текст *Мотивисање ученика за читање, доживљавање и проучавање дала Милоша Црњанског*, изложен на панел-дискусији у Филолошкој гимназији на тему: Милош Црњански у настави књижевности за основне и средње школе. Издавачи Зборника су Филолошка гимназија и Завод за унапређивање образовања и васпитања.

Чланови лингвистичке и литерарне секције Ваљевске гимназије обележили су у школској библиотеци 4. марта 2020. године Дан матерњег језика представљањем истраживачких пројеката и читањем својих радова. Сусрет младих лингвиста и литерараца организовале су професорке Милена Петровић и Милена Милисављевић.

Професорка српског језика и књижевности Вера Ваш одбранила је 24. септембра 2020. године на Филолошком факултету у Београду докторску дисертацију под насловом „Поезија Петра Пајића" и стекла звање доктор наука – филолошке науке. Комисију за одбрану су чинили др Радивоје Микић, редовни професор Филолошког факултета у Београду, ментор, др Александар Јовановић, редовни професор Учитељског факултета у Београду, председник комисије и др Милан Алексић, ванредни професор Филолошког факултета у Београду.

У Карловачкој гимназији, 29. и 30. септембра 2020. године одржани су 4. Филолошки сусрети, размена литерарних секција Карловачке гимназије, Филолошке гимназије из Београда и Ваљевске гимназије. У уторак, 29. 9. 2020. године у Свечаној сали Карловачке гимназије приређен је сусрет са Слободаном Владушићем, писцем и професором Филозофског факултета у Новом Саду. У среду, 30. 9. 2020, гости литерарних секција били су академик Милосав Тешић и проф. др Радивоје Микић. О поезији Милосава Тешића надахнуто је говорио професор Радивоје Микић. Ученици све три гимназије, у оквиру Округлог стола, изложили су своје радове о поезији Милосава Тешића.

И у току 2019/2020. године Актив српског језика и књижевности **Образовно-васпитног центра „Осечина" (бивша Основна школа „Браћа Недић")** имао је активности које заврђују посебну пажњу. Лингвистичка секција је наставила са успесима, па је ове године освојила друго место на републичком такмичењу. Захваљујући Народној библиотеци у Осечини настала је књига *Говор нашег краја* у којој се налазе радови секције у протеклих више од десет година. Књига је представљена у децембру у локалној Народној библиотеци.

Пошто у овој школи има и ученика ромске националности, секција се у ове две године бавила и промоцијом ромског језика и ромске култу-

ре. Планирано је да се тај део рада представи 8. априла на светски Дан Рома у Народној библиотеци, али због епидемиолошке ситуације то није било могуће. Део рада налази се на школском сајту, а урађени су и панои у школском холу. Друга тема којом се секција још увек бави је „Азбучник детињства". У њему ће се наћи речи које говоре како је некада изгледало детињство у овом крају. Биће речи о школи, одевању, исхрани, играма.

Део чланова Лингвистичке секције Образовно-васпитног центра „Осечина" са наставницом Драгицом Пуљезевић

Значајне активности бележи и **Актив наставника српског језика из** суседне **Пецке**, **из ОШ „Војвода Мишић**". Поводом Европског дана језика, 26. септембра, наставница српског језика Ана Јокић у сарадњи са Активом наставника страних језика одржала је јавни час. Тим поводом у холу школе постављен је пано.

У оквиру активности поводом Дечје недеље реализовано је дружење са песникињом Елизабетом Георгијев у издвојеном одељењу Народне библиотеке Осечина, у Пецкој. Песникиња је својим креативним наступом указала на значај и потребу читања. Међународни дан матерњег језика и Национални дан књиге, 28. фебруар, обележени су заједничким активностима ученика шестог и осмог разреда са професоркама српског језика и књижевности – Аном Јокић и Јеленом Симић. Слоган угледног часа био је: *Библиотека је чувар нашег лексичког блага.* Ученици шестог и осмог разреда, подељени у групе, добили су истраживачке задатке да задате речи страног порекла у српском језику споје са значењем речи из Речника страних речи и израза. После тога ученици су осмислили и на основу датих туђица употребљених у контексту драмски представили си-

туације (Разговор „френдова” док „четују” и „лајкују”; Како „бизнисмен” и „асистент” налазе „компромис”; Ишчекивање „фанова”, „селебрити” пред важан „ивент”).

Симболично, у 5 до 12 (11.55), као подршку акцији Друштва школских библиотекара Србије „Читајмо гласно”, представници две групе, који су били најкреативнији на угледном часу, извели су у школској библиотеци ученицима и радницима школе драматизован текст о употреби страних речи у нашем језику. Кроз игру, забаву, истраживачки рад, глуму и изражајно казивање дали су свој допринос очувању и неговању матерњег језика, културе и уметности.

Акција Народне библиотеке Осечина „Најуспешнији књижевни споменар” реализује се већ пету годину у сарадњи са стручним већем професора српског језика. Ученици од почетка школске године на основу истраживачких задатака, на оригиналан и креативан начин записују и илуструју у својим свескама обрађену лектиру. Пошто су ученици од средине марта пратили наставу на даљину, организована је онлајн изложба „Странице најбољих књижевних споменара”. Ученице осмог разреда показале су највише воље и труда па су се њихови радови нашли на фејсбук страници Библиотеке Осечина. Награђени су књигама и чланским картама.

Аутори најбољих књижевних споменара из Пецке

Међу креативним и вредним активима наше Подружнице, истиче се и **Актив наставника српског језика и књижевности ОШ „Миле Дубљевић” из Лајковца.** У школској 2019/2020. години наставу су изводиле наставнице Анђелка Адамовић, Лидија Марић Јовановић, Зорана Марковић, Соња Миловановић, Душица Милосављевић, Бојана Симић

Туфегџић, Сања Тодоровић и Александра Чолаковић Нинковић. Прекид непосредне наставе услед увођења ванредног стања у марту онемогућио је реализовање појединих планираних активности, пре свега такмичења ученика, али и поред тога чланови овог стручног већа реализовали су већи број активности на културном и стручно-професионалном плану и постигли значајне резултате.

Литерарна секција „Разиграно перо" наставнице Лидије Марић Јовановић освојила је друго место и Награду „Проф. др Слободан Ж. Марковић" на такмичењу литерарних секција које организује Друштво за српски језик и књижевност Србије, а наставница је добила и Признање за висок степен стручности, методичке и педагошке обучености. Чланови ове секције и ученици који нису обухваћени чланством учествовали су на великом броју литерарних конкурса организованих широм земље и у окружењу. Добијено је тридесет награда и похвала за ученике, седам за наставнике и три групне награде за литерарну секцију.

Наставница Соња Миловановић освојила је као песникиња друго место од жирија и Фејсбук награду публике на Међународном фестивалу песника за децу „Булка" у Црвенки. Она је учествовала и у уређивању електронског часописа „Табла" Нишког креативног студија. У часопису „Књижевност и језик" објављен је стручни рад наставнице Душице Милосављевић „Пројектна настава инспирисана *Киријом* Бранислава Нушића".

Реализовано је седам приредби и представа у школи и ван ње и остварена сарадња са локалним установама. Поред школских приредби које су организовале наставнице Соња Миловановић, Сања Тодоровић и Александра Чолаковић Нинковић, наставница Соња Миловановић је организовала и свечани програм у Цркви Светог Димитрија у Лајковцу за Бадњи дан и представу „У новогодишњој ноћи" која је приказана два пута у оквиру предновогодишњих уличних градских манифестација, као и програм поводом обележавања Дана школе у мају, у дигиталном облику.

Наставнице Соња Миловановић и Душица Милосављевић у сарадњи са наставницима енглеског језика приредиле су јавни час „Кажимо на европском" поводом обележавања Европског дана језика. У овој активности остварена је и сарадња са Стручним већем наставника српског језика ОШ „Андра Савчић" из Ваљева. Јавни час је пропратила локална телевизија. Одговарајућим активностима подржана је и акција Друштва школских библиотекара „Читајмо гласно" поводом Националног дана књиге. Литерарна секција са наставницом Лидијом Марић Јовановић реализовала је пет радионица и друге активности којима су обележени значајни датуми и годишњице. Организован је и школски литерарни конкурс поводом Савиндана.

У издвојеном одељењу школе у Боговађи наставница Сања Тодоровић је на почетку школске године изводила наставу српског језика као језика

окружења за ученике мигранте. Трећу годину заредом у школи постоје два читалачка клуба која у оквиру акције „Читалачки маратон” Издавачке куће Клет воде наставнице Соња Миловановић и Душица Милосављевић.

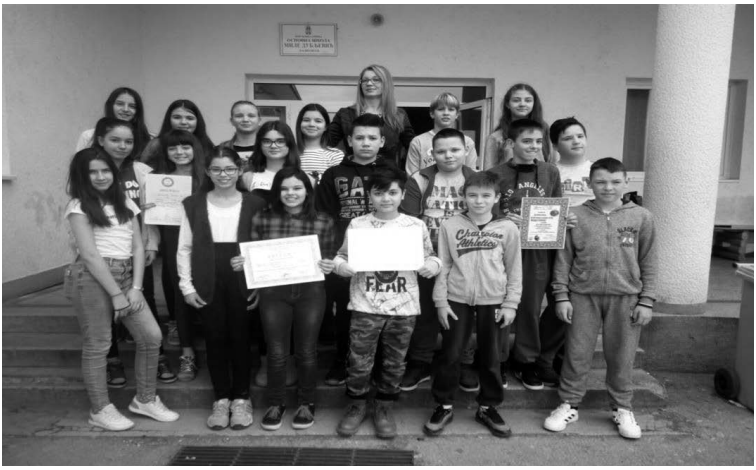

Чланови литерарне секције са наставницом
Лидијом Марић Јовановић

Резултати рада овог стручног већа били су презентовани јавности током целе године, првенствено путем сарадње са локалном телевизијом, локалним информативним порталом и путем школског сајта.

Актив наставника српског језика Основне школе „Рајко Михаиловић” из Бањана реализовао је занимљиву едукативну литерарну и научну радионицу „Живот и рад Вука Караџића” и „Леп је мој језик”, обележавајући тако Дан матерњег језика. Врло успешан био је јавни час „Косовски бој”, као пример тимског рада наставника српског језика и књижевности, историје, музичке и ликовне културе.

Јавни час „Косовски бој”

Услед одступања од предвиђеног календара и првобитно замишљених планова, активи српског језика Подружнице Колубарског округа трудиће се да у предстојећој школској години наставе и успешно реализују прекинуте активности, са надом да ћемо се вратити живој речи и непосредном раду са ученицима, који је незаменљив!

Председник Подружнице
Маријана Негověновић Обрадовић

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ЗА ТОПЛИЧКИ ОКРУГ

Подружница за Топлички округ усредсређена је на два основна циља Друштва, те је уводни део нашег извештаја традиционално скроман.

Највише места заузимали су одлични резултати са републичких такмичења која организује Друштво, што говори о доброј припремљености ученика, континуираном стручном усавршавању наставника и доброј реализацији прва два нивоа такмичења.

Ове године, како такмичења из језика и књижевности нису реализована до краја, можемо се похвалити једино 2. местом на конкурсу за најбоље школске листове и часописе које је припало *Ђерву* ОШ „Ратко Павловић Ћићко" у Прокупљу.

На Зимском семинару било је 11 наставника из округа. У фебруару је одржан проширени састанак Подружнице на коме смо разговарали о темама са пленарних предавања и радионица, разменили мишљења и утиске. Подсетили смо на издања Друштва и овај важан вид самоусавршавања.

Подружница помаже и у реализацији такмичења, смотри, пројеката и конкурса из различитих ваннаставних активности у оквиру нашег предмета, те га и на тај начин афирмише.

Подржали смо индивидуалне напоре својих чланова и колега из других струка у културном животу округа. Учествовали смо крајем фебруара у промоцији и популаризацији првог романа за децу у Топличком округу. Колегиница Јелена Бабић, аутор романа *Дружина Боровњак*, уплатила је новац од продаје књиге за лечење болесне девојчице из своје школе. Снежана Милојевић промовисала је у септембру монографију *Закон земље, наратив о жени у прози Иве Андрића*, своју докторску дисертацију. Драгана Стевановић је учествовала у дигитализацији тестова за такмичење, драгоценој бази за припрему ученика у овим околностима.

Због текућих епидемиолошких мера, изостале су планирана сарадња са Народном библиотеком „Раде Драинац" и организоване посете Спо-

мен-соби Рада Драинца, али је новоотворени књижевни музеј у Прокупљу, на сугестију Подружнице, промовисан преко школских листова.

Прокупље, 20. 10. 2020.

Милка Тошић, председник

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ЗА РАСИНСКИ ОКРУГ

Подружница Расинског округа Друштва за српски језик и књижевност Србије имала је више планираних активности за ову школску годину. Део активности реализован је током 2019. године и почетком 2020. године, али један део активности није могао да се реализује због пандемије, која је у марту прекинула редовну наставу и онемогућила стручне и друге скупове.

Многобројне су активности којима се актив професора српског језика бави: обележавање значајних јубилеја и датума битних за историјски, културни и традиционални идентитет нашег народа; припремање ученика за такмичења; рад у ваннаставним активностима; сарадња са установама културе у својим општинама, као и учешће у свим пројектима локалне заједнице; непрекидно стручно и педагошко усавршавање.

Ученици Гимназије Трстеник са професорком Горданом Миљковић на једној школској свечаности.

Посебно бих истакла сарадњу са медијском кућама ради непрекидног информисања јавности о значају чувања норме српског језика и писма ћирилице.

У сарадњи са Центром за стручно усавршавање Крушевац успешно је реализован семинар *Ка савременој настави српског језика II*. Предавачи на овом дивном скупу били су:

1. Професор др Душка Кликовац, тема: *О стилским вредностима одсуства интерпункције*;
2. Доцент др Мина Ђурић, тема: *Трансмедијалност књижевности у основној и средњој школи*;
3. Професор др Бошко Сувајџић, тема: *Кањош Мацедоновић – корелације у настави*.

Семинар је пратило 60 наставника основних и средњих школа нашег Округа, а утисци су изузетни. Професори су током дискусије постављали питања и решавали недоумице које сусрећу у свакодневној настави. Професорка др Душка Кликовац решила је многе дилеме из области интерпункције; проф. др Бошко Сувајџић поред теме о којој је говорио показао је своје стваралачке способности и прочитао песму „Мој Дучић", а доцент др Мина Ђурић изазвала је дивно расположење и инспирисала професоре својим интердисциплинарним приступом теми.

Друга значајна активност био је Светосавски конкурс. Поред дивних програма посвећених Светом Сави у свакој школи нашег Округа професори Града Крушевца у сарадњи са Центром за стручно усавршавање расписали су наградни конкурс о лику и делу Светог Саве и то у две категорије: за ученике основних и за ученике средњих школа. Овај конкурс је увек инспирација ученицима да покажу своју креативност и стваралачке способности. Одзив је био добар, а међу пристиглим радовима комисија је издвојила по три најбоља рада у категорији основних и три рада у категорији средњих школа. На пригодној свечаности у Центру за стручно

усавршавање ученици су добили одговарајуће поклоне. Свечаности су присуствовали родитељи и наставници награђених ученика. Своје радове прочитали су ученици који су освојили прво место у категорији основних и средњих школа.

Додела награда ученицима који су написали најбоље радове
на Светосавском конкурсу

На 61. Републичком семинару професори и ученици наше Подружнице награђени су за следеће активности:

За најбољи писмени задатак**:**

- ✓ Прву награду освојила је Анђела Кркић, 3. разред, Средња школа, Варварин. Предметни професор: Зорица Дамњановић.
- ✓ Трећу награду освојила је Теодора Ерић 3/1, Гимназија Крушевац. Предметни професор: мр Нела Милојевић.

Такмичење из методике наставе: Другу награду добила је Марија Митровић, Основна школа „Јован Јовановић Змај”, Брус.

Такмичење лингвистичких секција: Трећу награду освојила је Лингвистичка секција Гимназије Крушевац, ментор: мр Душица Добродолац.

Посебна признања за учешће ученика на такмичењу и постигнуте резултате на републичким такмичењима добиле су професорке мр Нела Милојевић и мр Душица Добродолац, Гимназија Крушевац.

У марту су почела такмичења и ученици наше Подружнице масовно су се одазвали. Резултати су били одлични, али је редовна настава прекинута па самим тим и није било даље реализације такмичења.

Професори су поред наставе на даљину путем различитих платформи пружали ученицима психолошку и емотивну подршку, јер су неке породице пролазиле кроз здравствене и социјалне проблеме.

Обележен је интердисциплинарно Дан словенске писмености, што је и медијски пропраћено и још једном указано на значај чувања писане речи и културе нашег народа.

Ученици су добро припремљени за завршни испит из Српског језика и књижевности, па је резултат нашег Округа изнад републичког просека.

Све чланове наше Подружнице обрадовала је вест о Декларацији за повећањем броја часова српског језика у основним и средњим школама. Тим поводом изјаву о значају ове одлуке за Радио Телевизију Крушевац дала је Душица Добродолац, професор Гимназије Крушевац.

Нову школску годину дочекали смо оптерећени пандемијом. Комбиновани модел наставе захтева већи труд и ангажовање наставника и ученика. Планирана су стручна усавршавања, али су због ванредних околности одложена за наредни период.

Подружница је одржала годишњу Скупштину поштујући све мере заштите и безбедности учесника.

Промоција Ковид-речника Лингвистичке секције Гимназије Крушевац

Годишња скупштина Подружнице одржана је 09. 10. 2020. године у Центру за стручно усавршавање у Крушевцу.

Дневни ред:

- Извештај о раду у школској 2019/2020. години;
- Учење на даљину – добре и лоше стране;
- Организација редовне наставе и ваннаставних активности у ванредној ситуацији;
- Стручно усавршавање наставника у школској 2020/2021. години;
- Активности наставника и професора у процесу припреме ученика за предстојећи завршни испит, пријемне испите и такмичења;
- Примери добре праксе наставника Расинског округа;
- Текућа питања (сугестије, предлози...)

Скупштина је отворена успоменом и минутом ћутања у част преминуле колегинице Силване Михајловић, која је преминула 05. 05. 2020. године. О њеном професионалном и породичном животу говорила је Сања Младеновић. Силвана Михајловић била је изузетна личност, добар наставник, супруга и мајка двоје деце. Радила је у ОШ „Јован Поповић". Њено последње ангажовање у раду Подружнице било је у јануару. Била је члан комисије за прегледање радова о Светом Сави. Предлог колегиница из њене школе ОШ „Јован Поповић" јесте да један литерарни конкурс носи њено име.

Поднет је извештај о раду у претходној школској години, о награђеним ученицима и наставницима Расинског округа; разговарано је о стручном усавршавању наставника, а затим о предностима и манама наставе на даљину.

Песнички сусрет : Милан Гајић са лингвистима и песницима Гимназије, март 2020. године.

мр *Душица Добродолац*,
председник подружнице

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ЈАБЛАНИЧКОГ ОКРУГА ЗА 2019/2020. ГОДИНУ

Дана 17. јануара 2020. званично је престала са радом Подружница, и основано је Друштво за српски језик и књижевност Јабланичког округа. Изабран је председник, Управни и Надзорни одбор:

- ✓ Душан Благојевић, председник
- ✓ Биљана Ђорђевић, потпредседница
- ✓ Милица Мишић, секретар
- ✓ Управни одбор чине и: Владимир Мичић, Биљана Мичић, Наташа Томић, Наташа Ђорђевић и Јелена Ђокић
- ✓ Надзорни одбор: Ивана Крстић и Славиша Шушулић
- ✓ Званични имејл Друштва је: drustvozasjiknjjablanickiokrug@gmail.com

Оснивачи Друштва су:

1. Душан Благојевић
2. Милена Костић
3. Владимир Мичић
4. Биљана Мичић
5. Биљана Ђорђевић
6. Милица Мишић
7. Славиша Шушулић
8. Марина Стојковић

Председник и потпредседница Друштва за српски језик и књижевност Јабланичког округа иницирали су разговор са проф. др Данијелом Костадиновић, шефицом Департмана за србистику Филозофског факултета у Нишу, како би регионално такмичење из књижевности било реализовано на Филозофском факултету. Наишли смо на отвореност и заинтересованост шефице Департмана, која је предлог представила и декану Филозофског факултета.

Друштво није у 2020. години у потпуности реализовало све планиране активности због едидемије изазване вирусом корона.

Суорганизација ***Школске сцене*** – међународне смотре позоришног стваралаштва ученика предметне наставе основних школа и ученика средњих школа одржана је крајем новембра на онлајн платформи. Смотра ће бити ревијалног карактера. Школска сцена постала је део Смотре сценског учитељског стваралаштва и налази се у Календару такмичења и смотри МПНТР.

Организовано је и спроведено Општинско такмичење из српског језика и језичке културе за ученике средњих школа, као и такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада" за све ученике. Остали нивои су отказани. Смотра рецитатора ***Песниче народа*** била је испланирана и договорена, али је одложена због увођења ванредног стања.

Друштво сарађује и са Школском управом Лесковац и планира реализацију наставе на даљину.

Друштво све време сарађује са Центром за стручно усавршавање Лесковац, Лесковачким културним центром, Домом културе *Радан* у Лебану, Културним центром Власотинце, Учитељским друштвом Лесковац, Кућом вештина – Партнерски за образовање Лесковац, као и школама-домаћинима такмичења.

Активности Друштва могу се пратити и на Фејсбук страници: https://www.facebook.com/Друштво-за-српски-језик-и-књижевност-Лесковац-1541503179475323/

Председник Друштва
Душан Благојевић

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ЗА БРАНИЧЕВСКИ ОКРУГ ЗА 2019/2020. ГОДИНУ

Друштво за српски језик и књижевност за Браничевски округ организовало је ове школске године почетком марта Општинско такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада", као и Такмичење из српског језика и језичке културе ученика средњих школа. Због неповољне здравствене ситуације у вези са корона вирусом друга такмичења нису одржана.

Друштво је било суиздавач са Филозофским факултетом Универзитета у Приштини монографије под називом *Ономастика Малог Црнића* аутора проф. др Голуба Јашовића и мср Славице Јовановић. Промоција ове књиге одржана је 30. октобра 2020. у Центру за културу у Пожаревцу и на њој су о књизи говорили проф. др Јордана Марковић, проф. др Драган Лилић, мср Марија Запутил и аутори. *Ономастика Малог Црнића* јединствена је књига, обима 690 страница Б/5 формата, садржи комплетан ономастикон деветнаест села општине Мало Црниће. Књига ће бити драгоцена полазишна тачка за многе истраживаче, како из области језика, тако и историје, етнологије, географије и културологије.

Славица Јовановић, председник

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ЗА МОРАВИЧКИ ОКРУГ ЗА 2019/2020. ГОДИНУ

Подружница Друштва за српски језик и књижевност за Моравички округ током 2020. реализовала је, због ванредних околности, само део активности из Годишњег плана рада. Одржане су четири скупштине, реализована су школска и општинска такмичења из књижевности, као и окружно такмичење у лепом говору.

Разматрана су питања из наставне праксе, тежина, примереност и решења задатака са одржаних такмичења, као и преклапање термина такмичења; анализирани су пробни и завршни тестови, квалитет уџбеника, као и иновирани програмски садржаји за шести и седми разред. Примедбе и сугестије упућене су надлежним институцијама.

Без обзира на измењене услове, професори српског језика и књижевности мотивисали су ученике за учешће у литерарним конкурсима и културним активностима у склопу манифестације „Дисово пролеће" и Удружења „Чувари дела Вука Караџића", чији су чланови.

Такмичења и смотре

На скупштини Подружнице, одржаној 28. 01. 2020, одређени су термини школских такмичења на нивоу округа. Наставници су припремили тестове, али како такмичење из језика и језичке културе није реализовано, користиће се наредне године.

Реализована су школска такмичења, као и општински ниво „Књижевне олимпијаде" за ученике основних и средњих школа на територији Моравичког округа.

Сви резултати истакнути су на сајту Школске управе Чачак.

Такмичење у лепом говору за ученике ОШ и СШ

У ОШ „Милица Павловић" организовано је Окружно такмичење у лепом говору за ученике основних и средњих школа, у суботу, 11. 01. 2020. године. Главни циљ овог такмичења представља унапређивање говорне културе ученика, подстицање љубави према књижевности и промовисање српске културне баштине.

На такмичењу је учествовало 66 ученика основних и средњих школа. Чланови Подружнице били су ангажовани у четири стручна жирија.

Подружница за Моравички округ припремила је предлог да се ово такмичење уврсти у календар такмичења и смотри МПНТР. Затражиће подршку Друштва за српски језик и књижевност Србије и Вукове задужбине, док је Град Чачак спреман да буде покровитељ републичког такмичења у лепом говору.

Дисово пролеће

Гимназија из Ивањице деценијама се поноси интересовањем својих ученика за литерарне конкурсе и постигнутим резултатима, а међу њима истакнуто место заузима *Дисово пролеће*. И у 2020, гимназијалци из Ивањице, ученици проф. Биљане Ајдачић и проф. Илинке Оцокољић, остварили су запажене резултате на овој литерарној манифестацији.

Прва награда за поезију припала је Смиљи Пацић, ученици III разреда Гимназије у Ивањици, за песму насловљену стиховима Владислава Петковића Диса: „Али слутим, а слутити још једино знам". Теодора Даниловић, ученица III разреда, похваљена је за песму „Окупај ме у реци". Друга награда у области прозе припала је Матији Милићевићу, ученику III разреда, за текст под називом „Усуђујем се да кажем".

Једногласном одлуком жири је похвалио Гимназију у Ивањици за највећи број радова приспелих на конкурс, чиме је још једном потврђено, сада већ традиционално, велико интересовање ивањичких гимназијалаца за писано изражавање и учешће на литерарним конкурсима и манифестацијама.

Дигитализација тестова за такмичења

Друштво за српски језик и књижевност Србије иницирало је дигитализацију тестова са циљем да у ванредној ситуацији помогне свим ученицима да наставе унапређивање својих знања из српског језика и књижевности на начин прилагођен новим околностима.

Преношењем питања са такмичења из језика и књижевности у интерактивну форму формирана је база питања која садржи тестове од 2012/2013. до 2015/2016. за све разреде основне и средње школе.

У овом пројекту учествовала је Биљана Ајдачић, професорка српског језика и књижевности у ивањичкој Гимназији.

Стилске фигуре у Бајагиним песмама

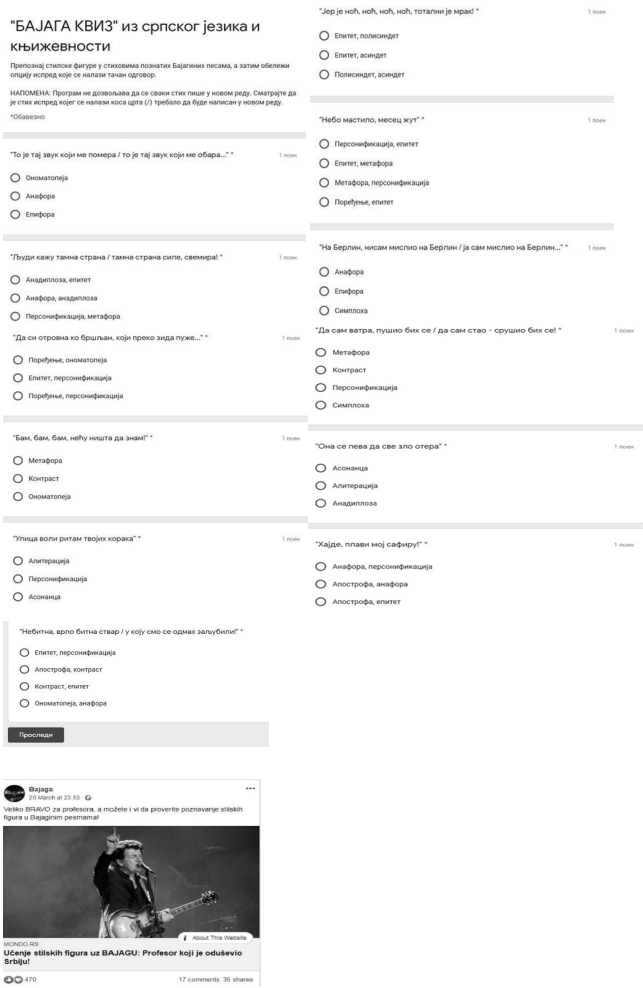

По проглашењу ванредне ситуације и затварању школа, у марту 2020, требало је времена да се ученици и наставници прилагоде новонасталој ситуацији, а потом и да наставе са реализацијом планираних наставних јединица у новим околностима, путем наставе на даљину. Како би се ученицима олакшали овај стресни период и прелазак из учионица на рачунаре и телефоне, наставници су се трудили да им нови облик наставе учине занимљивим.

Један од таквих пројеката спровели су ученици одељења II_3 ивањичке Гимназије, са професором српског језика и књижевности Александром Ковачевићем. Како би на креативан начин направили увод у поезију српског романтизма, кроз заједничку дискусију, договор и размену мишљења, одлучили су да направе „дијалог" између рокенрола и поезије и да на примерима стихова Момчила Бајагића Бајаге обнове знање о стилским фигурама.

Тест садржи 12 питања, објављен је јавно, у Гугл учионици.

Послужио је ученицима да обнове своје знање, да би, након интересовања бројних медија (РТС, Мондо, Noizz...) за пројекат, тесту приступило и проверило своје знање преко 1200 људи.

Прилоге о пројекту објавио је и РТС, у емисијама Београдска хроника и Јутарњи програм, у којима је гостовао професор Александар Ковачевић, као и сам Момчило Бајагић Бајага, чије су песме биле инспирација за овај пројекат.

Угледне активности

Чланови Подружнице за Моравички округ сарађују са установама културе, удружењима и појединцима чије су активности у домену развијања и очувања културне баштине, српског језика и националног идентитета.

Радост празника – Детињци, Материце и Оци

У петак, 27. децембра 2019, ученици и наставници из основних школа „Милица Павловић" Чачак и „Академик Миленко Шушић" из Гуче, у сарадњи са Клубом „Ксенија – руски језик", у Народном музеју у Чачку одржали су приредбу и продајну изложбу поводом обележавања породичних празника – Детињци, Материце и Оци.

Припремљен је садржајан програм о овим празницима и обичајима везаним за њих.

Циљ ове манифестације био је, пре свега, истицање важности породице, неговање православне вере, српских и руских обичаја, српског језика, али и креативности и хуманости код ученика.

Светосавска недеља

Чланови Подружнице су, као и сваке године, поред пригодног програма на Савиндан, одржали низ културних и јавних активности међу којима су најбројнији угледни часови српског језика и књижевности.

Трагом светосавских вредности кроз српске задужбине

У понедељак, 20. 1. 2020. године, реализована је радионица коју су ученици 5. и 6. разреда ОШ „Академик Миленко Шушић" у Гучи похађали вођени речју професорки српског језика и књижевности Катарине Јанковић и Милице Матовић. Ученици су се упознали са задужбинарском делатношћу светородне лозе Немањића, а након музичког извођења пригодних песама ученика и наставнице Милице Матовић уследио је квиз о задужбинама и њиховим задужбинарима.

Лепа реч кошта мало, а значи много

Професорке српског језика и књижевности Маријана Трифуновић и Бојана Никшић организовале су у среду, 29. јануара 2020, са ученицима петог разреда радионицу ***Лепа реч кошта мало, а значи много***.

У оквиру радионице представљен је савремени роман за децу *Чудо,* америчке ауторке Р. Х. Паласио. Прича о Августу Пулману, једном необичном десетогодишњаку који је на игралишту често крио лице под маском астронаутске кациге, и на крају романа, стигао до најуспешнијег ученика у једној престижној школи, дирнула је ученике који су са задовољством учествовали у радионици.

Љубав, ах, љубав

Крајем јануара 2020. за ђачке родитеље и пензионере ОШ „Др Драгиша Мишовић" играна је представа „Љубав, ах, љубав". Текст је написао Богдан Пауновић, наставник српског језика, а извели су је ученици трећег разреда.

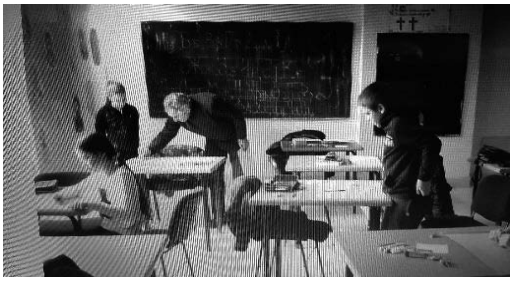

У периоду око Савиндана, организовано је више креативних радионица са ученицима

Стопама Светог Саве кроз поезију

Угледни час из српског језика и књижевности одржан је у уторак, 21. 1. 2020. у осмом разреду ОШ „Академик Миленко Шушић” у Гучи.

Час посвећен обради песме *Прича о Светом Сави* Матије Бећковића реализовала је професорка српског језика и књижевности Катарина Јанковић. Ученици су разговарали о животу и делу првог српског архиепископа, светитеља и просветитеља. Интерпретација песме била је конципирана на контрастима, представљена су два рођења, два пута, као и две стране.

Ученици су праћењем пута Светог Саве направили дистинкцију између моралних вредности и људских мана које су присутне у савременом друштву.

Стопама Светог Саве

У петак, 24. јануара 2020. професорке српског језика и књижевности Бојана Никшић и Маријана Трифуновић организовале су угледни час са ученицима осмог разреда ОШ „Милица Павловић”. Полазна основа часа биле су *златне лествице* Михајла Пупина.

Знање, то су златне лествице преко којих се иде у небеса; знање је светлост која обасјава наш пут кроз живот и води нас у живот пун вечне славе – речи су Олимпијаде, мајке Михајла Пупина.

Поштујући дело Светог Саве, васпитавала је сина говорећи му да, уколико жели да крене у свет о којем је слушао, мора да има још један пар очију – за читање и писање, јер постоји толико тога о чему не можемо сазнати ако не будемо умели да читамо и пишемо.

Ученици су, уз подршку наставница, тумачили стихове Јована Јовановића Змаја, Светог владике Николаја, Милорада Поповића Шапчанина, Стевана Лазића, Светолика Р. Милосављевића и Милице Миладиновић Кесеровић. Закључили су да велика дела Светог Саве проистичу из дубине његове вере и посвећености српском народу.

Препознали су поруке: да је ***служио и Господу и народу***, ***отворио прозоре да уђе светлосни зрак***, да је био ***духовни див***, наш ***јуначки соко***, да нам и сад не да ***клизнут' на стрменом путу***, да је наука ***извор непресушни и хлеб насушни***, а његов дух ***звезда над нашим школама*** и изнели су још сличних запажања.

Искони бе слово – У почетку беше реч

Угледни час српског језика ***Искони бе слово – У почетку беше реч*** у одељењима седмог и осмог разреда ОШ „Милица Павловић" одржала је 21. 01. 2020. године Оливера Крупеж, професор књижевности и српског језика.

Циљ часа био је проширивање знања ученика о мисији Ћирила и Методија и почецима писмености код Срба, о одликама старословенског језика и писама и о етапама у развоју српског књижевног језика. Ученици су подстакнути на развијање свести и осећања припадности својој земљи и свом народу, на поштовање и неговање језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, као и на развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине.

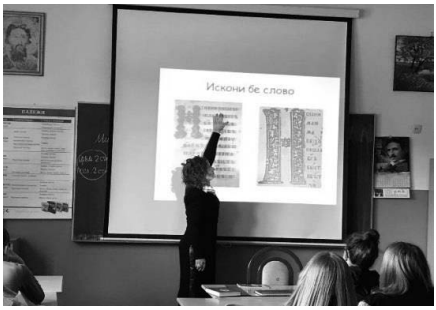

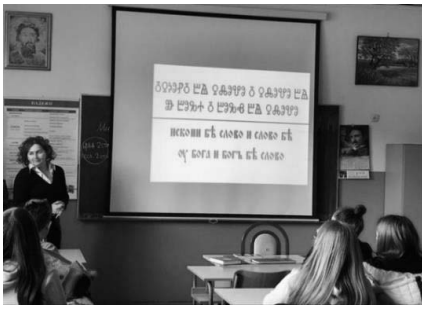

Векови су прохујали...

У уторак, 21. 01. 2020, у ОШ „Академик Миленко Шушић” у Гучи, професорка Милица Матовић одржала је угледни час из српског језика и књижевности у шестом разреду.

Час посвећен обради песме *Свети Сава* Војислава Илића започео је асоцијацијама на цртежима манастира, уз вокално извођење песме. Ученици су одгонетали редослед догађаја у песми, а потом су на таблу хронолошки ређали песничке слике. Како се временски токови преклапају, ученици су ову појаву представили Веновим дијаграмом, а слике и симболе НТЦ системом.

Наставни листићи у облику свитка имали су стваралачки задатак са тумачењем једног стиха. Ученици су наводили зашто је Свети Сава још жив међу својим народом.

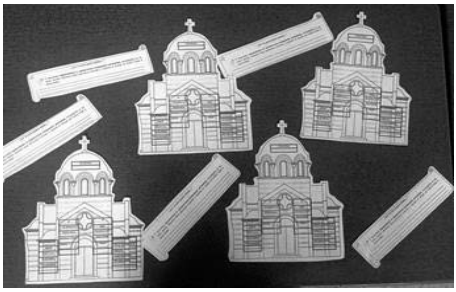

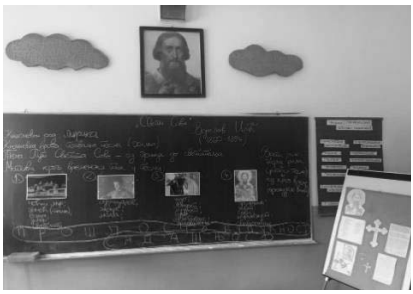

Просветитељска пера великана српске књижевности

Радионица је реализована 23. 01. 2020. године са ученицима 5, 6. и 7. разреда у ОШ „Академик Миленко Шушић” у Гучи. Едукативни карактер огледао се у обнављању биографских и библиографских података о великанима српске књижевности. Отуда се публика, подељена у групе, забавила учествујући у квизу и заједно са костимираним писцима и песницима. Свети Сава, Доситеј Обрадовић, Јован Дучић, Владислав Петковић Дис, Десанка Максимовић, Исидора Секулић и Стеван Сремац били су знамените личности које су ученици глумачким поступком представили кроз монолог о сопственој биографији (песника/писца).

Квиз о Светом Сави

У четвртак 23. јануара 2020. године, у оквиру светосавске недеље, професорка српског језика и књижевности Тања Ђорђрвић организовала је традиционални међуодељењски квиз за ученике седмог разреда. Квиз је осмишљен тако да ученици на основу знања о овом светитељу, на основу истраживачких задатака које су добили на претходним часовима и уз објашњења наставника на самом часу, могу самостално и групно да одговоре на питања о животу и раду Светог Саве, о делима из народне и уметничке књижевности која о њему говоре, као и о задужбинарству и културноисторијском значају манастира владарске лозе Немањића.

Час је имао не само такмичарски, већ и образовни смисао – систематизовање и проширивање знања о највећем српском светитељу и просветитељу.

Промоција Еко календара – Четворе очи за духовно и телесно здравље

У четвртак, 23. јануара 2020. године, у Регионалном центру Чачак, одржана је презентација Еко-календара, под називом „Четворе очи за духовно и телесно здравље".

Ауторка др Љиљана Ђуровић представила је ново издање овог календара, његову примену у пракси и еколошке активности у ОШ „Момчило Настасијевић" у Горњем Милановцу.

Професор биологије Маријана Марковић, координатор Еко школе, показала је како се у ОШ „Милица Павловић" обележавају датуми важни за развијање еколошке свести. Оливера Крупеж, професор књижевности и српског језика, говорила је о примени овог календара у настави кроз различите угледне активности и акције које су се одржавале протеклих година у ОШ „Милица Павловић".

Представљени су сегменти часова који су имали за циљ развијање компетенција у склопу одрживог развоја, као што су: Императив, *Јабука на друму* – Вељко Петровић, Јабука као књижевни мотив, Писање извештаја – еколошка патрола ученика и Свети Сава у народној књижевности – народна прича *Четворе очи*. Дате су још неке идеје кроз које се наставне јединице може развијати еколошка култура ученика, која се намеће као темељна васпитно-образовна оријентација. Писмена вежба са темом односа према природи послужила је за прављење еколошке књиге која је изложена у еколошком кутку.

Уметнички тренутак

У колажном програму, одржаном 03. марта 2020. године у Дому ученика Чачак, представљени су таленти ученика у различитим уметничким дисциплинама.

Координатор, професорка српског језика Мица Костић са члановима Стручног већа за српски језик и књижевност Медицинске школе припремила је и одабрала низ ученичких радова из музике, књижевности, сликарства, драмске уметности, и осмислила интересантан програм.

Отворимо Вашу гугл учионицу

Професорка српског језика и књижевности Сања Перовановић на почетку ванредног стања и наставе на даљину, у марту 2020. године припремила је презентацију за наставнике и ученике Медицинске школе са циљем оснаживања дигиталних компетенција и лакшег укључивања у рад преко платформи за учење и оптималнијег рада у онлајн окружењу, која је објављена на сајту Школске управе као вид подршке свим заинтересованим наставницима.

Приручник за паметну и лаку комуникацију

Приручник који су осмислиле и написале професорке Наташа Пантовић, Ивана Чворовић Плавшић и Сања Перовановић освојио је 22. октобра 2020. године признање за развој материјала за рад на унапређивању вештина управљања каријером Фондације „Темпус", центра Euroguidenes.

Наш свет

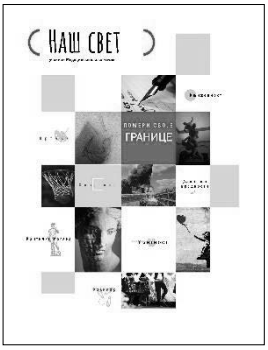

Међународни дан средњошколаца обележава се у новембру 2020. године, пројекат у онлајн окружењу (онлајн лист, сајт школе) у оквиру активности „Српски плус" ученика другог и трећег разреда Медицинске школе под менторством проф. српског језика и књижевности Сање Перовановић.

Магија је у рукама наставника

Пример учења на даљину, рад *Кирија* Бранислава Нушића професорке књижевности Тање Ђорђевић на такмичењу „Магија је у рукама наставника", у конкуренцији од преко 600 пријава пристиглих из целе земље, сврстан је међу 20 најбољих, који ће чинити део базе података истакнутих примера учења на даљину на тематској веб страници www.jpd.rs/istaknuta-resenja.

Такмичење за најбољи пример учења на даљину у Србији организовали су НАЛЕД и организација за развој каријере и предузетништво

младих „Повезивање", у сарадњи са МПНТР, ЗУОВ, Републичким секретаријатом за јавну политику и радио Српска телевизија, у оквиру пројекта Јавно-приватни дијалог за развој, који подржава Америчка агенција за међународни развој (УСАИД).

Рад се може погледати на линку: https://jpd.rs/takmicenje-za-najbolju-online-nastavu-prijava-skole.php?id=400.

Сарадња са Удружењем „Чувари дела Вука Караџића"

Чланови Подружнице за Моравички округ остварују блиску сарадњу са Удружењем „Чувари дела Вука Караџића". Велики број наставника, чланова Удружења, укључио се непосредно у реализацију годишњег плана рада кроз учешће на литерарном конкурсу Младих чувара српске народне културе (мотивисање ученика, прегледање и оцењивање радова за три узрасне категорије) и промоције књижевног стваралаштва завичајних писаца, али и других стваралаца.

Традиционални програм Удружења одржан је у Великој сали Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис" 11. децембра 2019. Ова манифестација се одржава у склопу свечане прославе Дана града Чачка, под покровитељством Града. У пуној сали, уз свечани програм, уручене су вредне награде ученицима који су победили на Литерарном конкурсу „Млади чувари српске народне културе", као и награде Задужбинар године, Добротвор и Велики добротвор.

Ученици Српске допунске школе из Париског региона послали су на овај конкурс запажен број радова у којима су показали велику бригу за очување српског језика и књижевности захваљујући чему су постали добитници Специјалне награде за очување српског језика и ћирилице у расејању „Млади чувари српске народне културе". (http://www.skolskaupravacacak.rs/o-nama/konkursi/2149-pobednici-konkursa-mladi-cuvari.html)

Награду задужбинар године добиле су наставнице: Јасминка Марић Глишовић (ОШ „Вук Караџић"), др Оливера Крупеж (ОШ „Милица Павловић"), Мила Мутавџић (ОШ „Свети ђакон Авакум", Трнава) и Сања Перовановић (Медицинска школа, Чачак), за бројне активности које су осмислиле и реализовале током 2019. године.

Свет(л)описи

У среду, 23. септембра 2020. године, чланови Подружнице и Удружења „Чувари дела Вука Караџића", учествовали су у програму ***Свет(л)описи***, у Малој сали Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис".

Након поздравне речи Данијеле Ковачевић Микић, председнице Удружења, о Вуковој задужбини у промењеном свету говорио је Славко Вејиновић, о *Даници* и *Даници за младе* – Душица Матицки и проф. др Бошко Сувајџић.

Електронску публикацију *Из пера младих чувара народне духовне културе* – представила је уредница публикације др Оливера Крупеж.

У програму је учествовала и Мила Мутавџић, професорка српског језика у ОШ „Свети ђакон Авакум" Трнава.

Вуковским трагом – из пера младих чувара народне духовне културе

Зборник литерарних радова настао је као плод сарадње са наставницима, поштоваоцима народне традиције и дела Вука Караџића у Србији, као и у дијаспори.

На Међународни литерарни конкурс Удружења „Чувари дела Вука Караџића" из Чачка, петнаести по реду, одазвало се 229 ученика из земље и дијаспоре.

У ову својеврсну вуковску збирку ушли су сви радови: они који су пристигли након рока или они који нису стигли на предвиђену мејл адресу па су пронађени касније, као и они који нису вредновани због непоштовања пропозиција.

Зборник нуди лепе примере креативног стваралаштва у разредној и у предметној настави, у основној и средњој школи. Плод је труда младих стваралаца, али и колегиница и колега који их подстичу на писање.

Чланови Подружнице и Удружења поносни су због оваквог ширења Вуковске породице, како ју је називала Гроздана Комадинић, оснивач и дугогодишњи председник Огранка Вукове задужбине у Чачку, јер су у литерарним прилозима препознали чуваре старог и стваралоце новог и напредног и, истовремено, истрајне практичаре посвећене својим ђацима и духовним вредностима које преносе младим генерацијама.

Књижевне промоције

У намери да подстакне стручно усавршавање наставника, ШУ Чачак је пре неколико година иницирала програм *Завичајни писци у оку професора*. Овај програм наставио је да живи као програмска активност Удружења „Чувари дела Вука Караџића", уз подршку Града Чачка. Због епидемиолошких околности, део активности није могао да буде реализован.

Моје тишине

Александра Мишић, професор српског језика и књижевности у чачанској Гимназији, поезију пише дуги низ година, али се тек 2020. године појавио њен песнички првенац у издању Издавачке куће „Лио" из Горњег Милановца.

Промоције су одржане у јуну и октобру 2020. године, прва у Градској библиотеци „Владислав Петковић Дис" у Чачку, а друга у Библиотеци „Браћа Настасијевић" у Горњем Милановцу. Обе су биле веома добро посећене. У Чачку су као рецензенти говорили професори Данијела Ковачевић Микић и Слободан Николић, а у Горњем Милановцу др Владимир Димитријевић и Слободан Николић. Осим њих, један од рецензената збирке је и књижевник Мића Миловановић.

Поезија Александре Мишић је рефлексивна и филозофска, али и програмска и љубавна; песме су слободног и везаног стиха, пуне метафора и симбола. „У њима проналазимо још један метод борбе са подивљалим временом. То је проналазак смисла у пролазности" – истакнуто је на промоцији.

Човек је оно што прећути

Др Владимир Димитријевић, професор чачанске Гимназије, 14. октобра 2020. године, у Галерији Народног музеја у Чачку представио је, као рецензент, књигу *Човек је оно што прећути* Раденка Ненада Ћурчића.

Реч је о аутобиографским белешкама човека који је вољом тадашњих власти у најранијем детињству одвојен од оца, који је преживео тежак животни пут, а успео да сачува човечност у једном страшном и тешком времену.

Моја норвешка кућа

У среду, 14. новембра 2020. године, у Галерији Народног музеја у Чачку, промовисана је књига *Моја норвешка кућа* Маје Илић Тимотијевић.

Разговор са ауторком водиле су Мила Мутавџић и Милица Милошевић, професорке српског језика и књижевности.

Запис из Призрена, са извора

У среду, 18. новембра 2020. године, у Галерији Народног музеја у Чачку, промовисане су приче из Призрена Наде Хаџи-Перић, односно књига „Запис из Призрена, са извора".

Књижевно вече водила је Мила Мутавџић, професор српског језика

Обележавање Вукових јубилеја

Дани Вука Караџића – Вукови претходници и следбеници у реформи

Проф. др Весна Ломпар, професори књижевности и српског језика Сања Перовановић и Оливера Крупеж одржале су 06. 11. 2020. у Регионалном центру за стручно усавршавање запослених у Чачку предавања на акредитованом стручном скупу поводом манифестације Дани Вука Караџића.

Тема предавања др Весне Ломпар била је: Како странци виде српски језик. Др Оливера Крупеж говорила је о Сави Мркаљу – авангарди Вукове реформе, осветљавајући лик и дело реформатора чије су заслуге недовољно признате, док је Сања Перовановић истакла значајне појединости о Даничићевом „рату" за српски језик и правопис.

Потпредседник Подружнице за Моравички округ – Богдан Пауновић

Једна љубав бдије на врлетном вису,
Светле јој се косе кроз безданост таме,
Њене чисте очи угаснуле нису,
След божански крију, кључ вечности саме.
(Б. Пауновић)

Један од оснивача и неуморних, вишегодишњих чланова Подружнице, отишао је 10. новембра 2020. године у пензију. Човек и наставник ретких квалитета и занимљиве биографије.

Богдан Пауновић рођен је 1955. у Новој Вароши. Радио је као грађевински техничар, чувар градилишта, перач судова и конобар. Филолошки факултет у Београду завршио је 1988. год. Од 1989. године ради као професор српског језика у селу Саранову код Раче Крагујевачке. У Чачак прелази 1993. у ОШ „Др Драгиша Мишовић" у којој је радио као професор српског језика и школски библиотекар.

Написао је четрнаест драма за децу (и одрасле). Игране су на школским приредбама и позоришним смотрама у Чачку, Краљеву, Лесковцу и Београду.

Пише мисаону, љубавну и сатиричну поезију и кратке приче за децу и одрасле. Бави се карикатуром. Окушао се и у писању есеја на теме из језика и књижевности. Посебно је поносан на свој есеј „Први српски књижевни језик". Учествовао је у многим приредбама и манифестацијама од ширег културног значаја, које су организовали чланови Подружнице Моравичког округа.

На књижевним вечерима „Сатирично перо", увек се оглашавало његово бритко перо. Глумачке способности показао је на врло запаженом књижевно-музичком програму посвећеном стваралаштву познатог Чачанина и великог рок музичара Боре Ђорђевића. Рецитаторски таленат доказивао је на Вечерима руске поезије и музике и у бројним другим приликама.

Са својом колегиницом и супругом Наташом организовао је многобројне изузетно лепе и садржајне тематске вечери у којима су централни мотиви родољубље, љубав према језику, музици и лепој речи. Стваралачки, рецитаторски и глумачки таленат чинили су га омиљеним наставником и колегом.

Када то епидемиолошка ситуација буде дозволила, чланови ће потпредседника Подружнице испратити у пензију, али ће му бити додељено звање почасног члана.

Републички зимски семинар Друштва за српски језик и књижевност 2020. похађао је велики број професора Моравичког округа.

Проговори да видим ко си – међународни вебинар о језичкој култури центра „Изражајност", 29. 8. 2020.

Каријерно вођење и саветовање у Републици Србији – републичка конференција Фондације „Темпус" и центра Euroguidenes 22. и 23. 10. 2020.

Школе за 21. век – настава која подстиче критичко мишљење и решавање проблема – пројекат British Council-а који се односи и на област обуке и подршке за наставнике и на доступност ресурса за развој дигиталних вештина ученика и умрежавање школа.

Чланови Подружнице и Удружења наставиће да организују активности усмерене на неговање српског језика, ћириличког писма и очувања српске културне баштине, као и да прошире делатност и постану подршка стручном усавршавању.

Датум: 20. 11. 2020.

Председник Подружнице
за Моравички округ
Оливера Крупеж

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ЗА ЗЛАТИБОРСКИ ОКРУГ ЗА 2019/2020. ГОДИНУ

На Скупштини Подружнице за српски језик и књижевност Златиборског округа, одржаној 03. 10. 2019. године, донета је одлука о расписивању литерарног конкурса кратке приче на тему „Пријатељство у време друштвених мрежа" за ученике од петог до осмог разреда основних школа и ученике од првог до четвртог разреда средњих школа Златиборског округа. У среду, 29. јануара 2020. године, Подружница Златиборског округа организовала је свечану доделу награда ученицима који су учествовали на литерарном конкурсу „Пријатељство у време друштвених мрежа" у Дому младих у Пожеги. Поред награђених радова публика је могла чути и чланове литерарне, рецитаторске и музичке секције ОШ „Петар Лековић", ОШ „Емилија Остојић" и Гимназије „Свети Сава" из Пожеге. Награде ученицима обезбедила је Народна библиотека из Пожеге. Жири су чинили професори српског језика и књижевности у следећем саставу : Зорица Ђокић, Жељка Ристовић, Злата Ђукић и Петар Матовић. Донели су следећу одлуку:

У категорији ученика основних школа заслужили су:

- прво место: Петар Петровић VIII_2, ОШ „ Емилија Остојић”, Пожега;
- друго место: Коста Радовић VI_3, ОШ „ Емилија Остојић”, Пожега;
- треће место: Лена Тејић V_4, „Прва основна школа краља Петра II”, Ужице, ментор: Данка Богосављевић; и Магдалена Чикарић VII_2, ОШ „Петар Лековић”, Пожега, ментор: Олгица Спасојевић.

У категорији средњошколских радова заслужили су:

- прво место: Маријана Николић lV, Медицинска школа, Ужице, ментор: Валентина Марковић Златановић;
- друго место: Лазар Видаковић III_1, Гимназија „Свети Сава” Пожега, ментор: Марија Јеверичић, и Бисерка Стиковић II_4, Гимназија „Свети Сава” Пожега, ментор: Злата Ђукић;
- треће место: Јасна Козица III_1, Медицинска школа, Ужице, ментор: Оливера Шопаловић, и Николина Шапоњић IV_1, Средња школа „Свети Ахилије”, Ариље, ментор: Славка Петровић.

У наредном периоду Подружница је учествовала у организацији окружних такмичења, али због ванредног стања у земљи остали нивои такмичења нису одржани.

Планирана је и организација представљања рада секција, као и представљање часова пројектне наставе, књижевни сусрети, али ни те активности нису одржане због проглашења ванредног стања.

Марија Јеверичић,
председник Подружнице

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ „СТАРО КОСОВО" ЗА 2019/2020. ГОДИНУ

Први кораци у оснивању Друштва које ће окупљати наставнике српског језика и књижевности из јужног дела Косова и Метохије направљени су крајем новембра 2019. године у Великом Ропотову када се у ОШ „Трајко Перић" састала група наставника из Косовског Поморавља и Штрпца са идејом да се окупе и удружени започну активности усмерене на заштиту српског језика, културе и традиције.

Непосредно након састанка, на коме је као један од приоритентних задатака истакнута неопходност стручног усавршавања наставника, упућено је писмо Друштву за српски језик и књижевност у Београд са молбом да наставницима из наших школа буде омогућено присуство на Републичком зимском семинару без плаћања котизације. Управа Друштва је то и одобрла, имајући у виду чињеницу да су у ранијем периоду сваки вид стручног усавршавања наставници сами финансирали, јер органи локалне самоуправе, због специфичних околности у којима раде, нису били у стању да подмире трошкове семинара. Иако је Друштво одобрило бесплатну котизацију за преко 60 учесника, у Београд је у фебруару дошло двадесетак наставника, међу којима је било и оних који Републички зимски семинар посећују први пут. Трећег дана семинара, на редовној Скупштини Друштва за српски језик и књижевност, наше друштво је прихваћено као подружница.

По повратку на Косово и Метохију, мотивисани указаним поверењем и подршком Управе Друштва, чланови наше подружнице су веома амбициозно почели да праве план рада који је предвиђао путовања, трибине и песничке сусрете.

Пројекат „Тамо далеко"

Иницијатори формирања Друштва, Катарина Ристић Илић и Душанка Илић у фебруару су осмислиле пројекат **„Тамо далеко"** који је имао за циљ сарадњу, учење и дружење пет школа и једног српског удружења из Македоније, Албаније и Косова и Метохије. Реализатори пројекта су нааставници и ученици ОШ „Трајко Перић" из Великог Ропотова, ЕТШ „Јован Цвијић" из Штрпца, ОШ „Кирило и Методије" из Кучевишта, ОШ „Браћа Рибар" из Табановца, ОШ „Светозар Марковић" из Старог Нагоричана, те деца, полазници Летње школе српског језика, из Удружења Срба и Црногораца „Морача-Розафа" из Скадра. Пројекат је подржао и Културно-просветни и информативни центар „Вук Караџић" из Кучевишта те га је послао на конкурс Министарства спољњих послова Републике Србије и Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у региону. Конкурс је у фебруару поништен због пандемије, али на поновљеном конкурсу, у јуну, Министарство је одобрило део средстава за реализацију овог веома озбиљног и комплексног пројекта који треба да помогне учвршћивању веза између српске деце из ових трију држава. Због још увек актуелне ванредне ситуације и мера заштите од заразних болести, реализација пројекта је одложена, али очекујемо да ће се он остварити до краја ове школске године.

Премијера филма „Прича о кмету Симану"

Непосредно пред увођење ванредне ситуације и преласка на наставу на даљину, поједини чланови нашег друштва, ипак су успели да неке своје идеје реализују. Тако је у ОШ „Трајко Перић" у Великом Ропотову, 27. фебруара, одржана премијера филма **„Прича о кмету Симану"** који су према истоименој Андрићевој приповеци и по сценарију Златка Грушановића, снимили ученици одељења VII-1 под будним оком наставнице Катарине Ристић Илић. Филм у трајању од 23 минута снимљен је за потребе пројектне наставе, а крајњи резултат је наишао на одушевљење и учесника овог пројекта, али и свих који су присуствовали премијери.

Филм се може погледати на следећем линку:

https://www.youtube.com/watch?v=tEIJXg6eVQA&feature=youtu.be&fbclid=IwAR1pwot2g-jwUWYMVhRYNHnViAKPnK_Q5y9dFZlyfbBogZmQM0EiEZZYpcI

Како су се у марту сви наставници нашли у новој и непознатој ситуацији, суочени са потребом да настава добије облик потпуно другачији од онога на који смо сви навикли, осмишљавање и реализација наставних јединица у настави на даљину одузимала је неочекивано много времена свима, те је рад у Друштву морао бити остављен по страни на један дужи период.

Путовање у Скадар

Крајем августа је неколицина наставника који су били најодлучнији у идеји оснивања овог друштва нашли начин да се окупе и да наставе посао започет у фебруару. Договор је био да Друштво своју прву седницу одржи у Скадру, у просторијама Удружења Срба и Црногораца „Морача-Розафа". Након седнице, на којој је изабран председник и заменик председника нашег друштва, председник удружења скадарских Срба и Црногораца, Павло Брајовић говорио је о судбини српског народа и српског језика у Албанији. Будући да у Скадру, као ни у целој Албанији, не постоје школе на српском језику, а ове године је изостала и Летња школа српског језика коју ово удружење годинама уназад организује, наши наставници су предложили да одржавају часове српског језика преко интернета чим се за то створе повољни услови. Због свог доприноса очувању српског језика и традиције у Албанији, Павло Брајовић је позван да буде почасни члан нашег Друштва.

Оснивачка скупштина Друштва

На предлог већине тадашњих чланова, одмах по повратку из Скадра почела је припрема документације неопходне за регистрацију Друштва. На овај корак смо се одлучили због специфичних услова средине у којој живимо како бисмо, као званично удружење, могли несметано обављати планиране активности. Оснивачка Скупштина на којој је усвојен Статут

и изабрани чланови Управног и Надзорног одбора одржана је у просторијама ЕТШ „Јован Цвијић” у Штрпцу, 23. октобра 2020. године.

Захтев за регистрацију поднели смо 5. новембра, а регистрација је извршена 13. новембра 2020. године.

Циљеви нашег Друштва у потпуној су сагласности са циљевима и задацима Друштва за српски језик и књижевност Србије, уз поштовање специфичности односа стандардног језика и архаичних говора који представљају нарочито духовно богатство косовских Срба. Због тога ће наше активности бити усмерене и на истраживање српске културне баштине на Косову и Метохији, те на бележење и изучавање народних умотворина.

Пројекат „Угасимо мрак, пробудимо књиге!”

Председница Стручног већа наставника српског језика и књижевности ЕТШ „Јован Цвијић” из Штрпца, Звездана Ђуринац-Остојић, осмислила је почетком новембра пројекат под називом **„Угасимо мрак, пробудимо књиге!”**. Реч је о пројекту који ће реализовати наставници и ученици и ове школе уз стручну помоћ школског библиотекара Весне Рецић, а у сарадњи са Златком Станојевићем, директором Дома културе „Свети Сава” Штрпце. Циљ пројекта је уређење градске библиотеке која је више од три године затворена за читаоце, будући да је претходни библиотекар пензионисан, а нико други још увек није запослен. Библиотека је изузетно богата, али је запуштена и биће неопходно неколико месеци да књиге буду прегледно сложене и доступне читаоцима, пре свега ученицима наших школа.

Друштво тренутно има 32 активна члана. Осим наставника српског језика основних и средњих школа из јужног дела Косова и Метохије, наши чланови су и сви они који доприносе очувањеу језика, културе и традиције српског народа.

Очекујемо да ће у наредном периоду бити услова за несметано остваривање идеја које чланови Друштва већ озбиљно претачу у пројекте. До краја календарске године се планира један литерарни конкурс, неколико радионица за савладавање правописних и језичких норми и предавање о почецима словенске писмености.

Председник Друштва за српски језик-
и књижевност „Старо Косово"
Душанка Илић

СТРУЧНО И МЕТОДИЧКО УСАВРШАВАЊЕ НАСТАВНИКА СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

ХРОНИКА 61. РЕПУБЛИЧКОГ ЗИМСКОГ СЕМИНАРА

Републички зимски семинар за наставнике српског језика и књижевности, 61. по реду, отворен је 7. фебруара 2020. године, пред пленарним представницима Филолошког факултета Универзитета у Београду, деканским колегијумом, госпођом проф. др Милком Андрић (самосталном саветницом Министарства просвете, науке и технолошког развоја) и поштованим колегама професорима.

Председница Друштва за српски језик и књижевност Србије, проф. др Зона Мркаљ, поздравила је све присутне професоре српског језика и књижевности, учеснике овог семинара, као и све представнике Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Министарства културе и информисања, Завода за унапређивање образовања и васпитања, Завода за вредновање образовања и васпитања, Вукове задужбине, Задужбине Десанке Максимовић, Доситејеве задужбине, Задужбине Иве Андрића, Задужбине Милоша Црњанског; све присутне представнике медија и издаваче (Завод за уџбенике, Клет, Нови Логос, Едука, Креативни центар, Бигз, Вулкан, Ваша књига, Епоха...), колеге са матичних катедара за српски језик и српску књижевност с јужнословенским књижевностима, као и све друге уважене професоре Филолошког, Учитељског и других факултета, асистенте, лекторе и сараднике у настави, библиотекаре и секретаре са Београдског и других универзитета у Србији. Уз сећање на професоре који више нису са нама, с посебним уважавањем поздрављени су истакнути професори Филолошког факултета Универзитета у Београду који су у пензији, као и сви претходни председници Друштва.

Мада је прошле године прослављен велики јубилеј, шездесет година трајања традиционалног Републичког зимског семинара за наставнике и професоре српског језика и књижевности, и овом свечаном приликом Зона Мркаљ нас је подсетила да су Друштво за српски језик и књижевност основали 1910. године Александар Белић, Павле Поповић и Јован Скерлић, те да је 2020. година такође јубиларна. У њој се навршава 110 година од оснивања овог удружења. Председница се захвалила наставницима који су дошли да својим величанственим присуством, у броју највећем до сада (скоро 1500 наставника), подрже рад Друштва и допринесу томе да зимски семинарски дани поприме фестивалски дух и постану догађај који се ишчекује. Назначена је и важност још једног јубилеја: ове године

навршава се 30 година од првог Такмичења из језика и језичке културе, које су покренули проф. др Љубомир Поповић и професорка Босиљка Милић, доживотни и незамењиви секретар Друштва.

Међу најважнијим циљевима овог великог семинара и надаље се налазе следећи: неговање српског језика и књижевности; љубав према матерњем језику, историји, традицији и фолклору српског народа; развијање језичке културе и језичког сензибилитета; јачање потребе читања књига наше и светске књижевности, дела класика, али и савремених књижевника, као и развијање читалачких компетенција наших ученика. На свему овоме предано раде матични колегијум и бројне подружнице Друштва.

Богат програм, припремљен за тродневни 61. Републички зимски семинар, задовољио је прохтеве и најизбирљивијих, те су и с овога скупа многобројни наставници понели најлепше утиске, које ће поделити са преко милион ученика наших основних и средњих школа.

Програм овогодишњег Републичког зимског семинара представљен је у *Информатору* који су посетиоци добили у својим котизацијским пакетима, а с елементима његовог садржаја могли су се упознати и путем сајта Друштва, који осмишљава, одржава и ажурира гимназијски професор Милан Шиповац. Управа Друштва је и овог пута окупила предаваче из различитих универзитетских центара, одабране практичаре из целе Србије, који су у методичким радионицама приказали своје иновативне приступе темама из српског језика и књижевности. У три семинарска дана чуло се 12 пленарних предавања и присуствовало раду 26 методичких радионица, од којих је свака била поновљена. Полазници су имали прилику да одаберу литерарно вече које ће посетити, да погледају позоришну представу „Српска Атина" (у извођењу даровитих ученика ОШ „Никола Тесла" из Раковице), да присуствују представљању дела нобеловке Олге Токарчук, разговарају, уз помоћ проф. др Михајла Пантића, са великаном српске поезије, академиком и школским писцем Љубомиром Симовићем, као и да се, љубазношћу проф. др Александра Јеркова, упознају са продукцијом романа у протеклој години.

Овогодишњи Зимски семинар својим пленарним предавањем из књижевности отворио је професор др Душан Иванић, некадашњи председник Друштва, са темом *Генеза српске приповијетке*, после кога је наступио још један дугогодишњи председник Друштва, наш незамењиви и драгоцени сарадник и пријатељ проф. др Вељко Брборић, с темом *Статус српског језика у Србији и изван Србије (образовни аспекти)*. О специфичностима сватовских песама и обреда, у оквиру теме, оригинално насловљене, *Ја, заова од комшије, једем ноге кокошије* говорила је професорка народне књижевности, фолклориста др Зоја Карановић, а после прошлогодишње изузетно успеле књижевне вечери просветних радника који пишу за децу, о *Наставницима-стваралоцима*, краћим пленарним предавањем представио се Власта Ценић, наставник у ОШ „Вук Караџић" из Доњевца.

Колегиница Јасмина Сенић, руководилац драмске секције ОШ „Никола Тесла” из Раковице написала је сценарио за представу „Српска Атина”, желећи да нам, са члановима њене драмске секције, представи делић историјата Новог Сада, који ће 2021. године бити европска престоница културе.

У поподневном термину наставници су, по сопственом избору, присуствовали двема одабраним радионицама. Следе неке од тема:

1. **Зашто се исказ започиње са ПА?** (др Јован Чудомировић)
2. **Пројектна настава у четвртом разреду средње школе** (Владимир Милојевић)
3. **О симболима у *Злочину и казни* Ф. М. Достојевског** (др Ана Јаковљевић Радуновић)
4. ***Нађимо заједнички језик* – предлог за приступ фразеологији у настави српског језика** (др Стефана Пауновић Родић)
5. **Интерактивни тестови знања на часовима српског језика и књижевности** (Марина Панић)
6. **Мапе ума, цртежи и графикони у настави Српског језика – размена идеја** (мр Маја Анђелковић Шегуљев)
7. **Формирање читалачког укуса** (др Душица Мињовић)
8. **Стваралаштво А. П. Чехова као подстицај наставним иновацијама и компаратистици у основној и средњој школи** (др Вукосава Живковић и мр Валентина Вукмировић Стефановић)
9. **Значај и будућност Филолошке гимназије у Београду – образовни аспекти** (Драгана Ћећез Иљукић)
10. **Дијалошки приступ бароку, просветитељству и романтизму (култура изражавања: говор и глума; литерарно и калиграфско писање)** (др Јасмина Пивнички)
11. **Школска библиотека – одраз општег квалитета рада школе** (др Данијела Ковачевић Микић)
12. **Актанцијални модел у наставном тумачењу драме** (др Снежана Клепић и Александра Секулић, Кула)
13. **Како нам интернет може помоћи у настави српског језика и књижевности** (др Слободан Новокмет)
14. **Фразеологија у настави српског језика и књижевности: могућности шире примене** (Бојана Тодић Санковић, Институт за српски језик, САНУ)
15. **Креативна настава правописа у основној школи** (др Саша Чорболоковић)
16. **Страни језици у делима српске књижевности у настави** (доц. др Мина Ђурић)
17. **Митске земље – о боговима, људима и уметности** (Душан Благојевић)

18. **Контекстуализација СТЕМ учења и наства Српског језика и књижевности** (др Лидија Нерандић Чанда)
19. **Тематска и пројектна настава у основној и средњој школи** (Јасмина Станковић и мср Марија Запутил)

Како Завод за унапређивање образовања и васпитања вреднује присуство наставника на Зимском семинару са 24 бода, дружење се протезало и у вечерње сате, када су одржана занимљива књижевна окупљања наставника-стваралаца, која су водили колега Власта Ценић и проф. др Михајло Пантић.

Други дан семинара отворило је пленарно предавање професора Милоша Ковачевића: *Типови и значења независносложених реченица*, после чега су уследила два предавања из књижевности: Проф. др Слободан Владушић је открио *Шта нам говори Хазарски речник*, а проф. др Бошко Сувајџић засновао је корелативни приступ делу *Кањош Мацедоновић у настави.* Акутну тему: *Оцењивање у настави српског језика и књижевности* представила је колегиница мр Весна Муратовић Дробац, просветни саветник.

Суботњи културноуметнички програм приказао нам је чланове музичке групе „Месо" и проф. др Бошка Сувајџића у светлу њиховог музичког талента, док су нам поподневне радионице и њихове актуелне теме (на пример, о садржајима нових програма наставе и учења, формирању читалачког укуса, мапама ума, о пројектној настави) приближиле учионицу савременог доба.

Трећег дана дружења чули смо још неколико разнородних занимљивих тема: др Елизабета Каралић из Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања изнела је резултате истраживања на тему *„Постигнућа ученика на завршном испиту из српског језика – анализа нетачних одговора из области Вештина читања и разумевање прочитаног.* Проф. др Александар Јовановић и проф. др Александар Милановић говорили су о програмима, циљевима и организацији рада ОКЦ „Вук Караџић" у Тршићу, у оквиру теме *Млади и србистика – средњошколски курсеви националних наука.* Проф. др Рајна Драгићевић увеличала је завршни дан семинара својим предавањем *Слојеви лексике савременог српског језика*, а с интригантном темом *Српски роман у 2019*, семинар су закључили проф. др Александар Јерков и проф. др Владимир Гвозден, књижевни критичар и теоретичар.

И овом приликом, најбољи ученици и наставници награђени су на пет различитих конкурса Друштва: за најбољи средњошколски писмени задатак, за најуспешнију литерарну секцију, за најбољу лингвистичку секцију, за најбољи основношколски и средњошколски часопис, као и за најбољу методичку припрему наставника српског језика и књижевности.

Овогодишњи Републички зимски семинар специфичан је по томе што га је први пут посетило 62 наставника који предају српски језик јужно

од Ибра, на Косову и Метохији, а као и претходних година, прикључило нам се око 50 наставника који изводе наставу Српског језика у Републици Хрватској, 39 наставника Српског језика из Републике Српске и неколико наставника из Црне Горе. Настојање Друштва, али и других значајних удружења попут Вукове задужбине и Косовскометохијског одбора при Матици српској, јесте да рад на окупљању свих наставника српског језика и књижевности у нашој земљи и окружењу гдегод има српског живља, буде на још већу заједничку радост, те да с другим семинаром Друштва, *Ка савременој настави српског језика и књижевности II*, узвратимо посету нашим колегама из земље и региона.

Здружени у заједничком послу који се може радити пре свега из љубави и посвећености, а онда и из других разлога, и ове године смо присуствовали додели бројних признања, чији су носиоци управо наставници, полазници овог семинара! Прошлогодишњи јубиларни Републички зимски семинар је био непосредан повод да се самере и додатно уваже резултати рада професора српског језика и књижевности, који су припремали ученике за Такмичење из српског језика и језичке културе и за „Књижевну олимпијаду".

Као што је прошле године обећано, а захваљујући активном секретару Друштва, Марији Запутил, професорки Пожаревачке гимназије и Музичке средње школе у Пожаревцу, обрађени су резулатати и других такмичења Друштва (за најуспешније литерарне и лингвистичке секције, школске часописе и средњошколске писмене задатке) и издвојени су најуспешнији наставници који су са својим ученицима у последњих шест година освојили највише републичких награда. Сами резулатати који су постигнути у основним школама, гимназијама и средњим стручним школама наметнули су критеријуме према којима су издвојени најбољи.

Као и ранијих година, преко изложбе књига пред улазом у Салу хероја, наставници су се могли упознати са новим издањима Друштва за српски језик и књижевност Србије, у оквиру богате Библиотеке „Књижевност и језик".

Друштво има своју библиотеку која је намењена наставницима и професорима који се баве проучавањем и наставом српског језика и књижевности и тако доприноси истраживачкој и стваралачкој настави српског језика и књижевности. Са поносом истичемо да је књига колегинице Душице Потић, *Поетика прикривања – Фолклорни обрасци у стваралаштву Стевана Раичковића,* објављена у овој библиотеци, добила награду „Ђорђе Јовановић". Поред поменуте књиге, током протекле године промовисана је у Римској дворани Градске библиотеке књига др Мирјане Стакић Савковић, *Путујућа учионица (Од екскурзије до стручног путовања као стваралачке активности)* и проф. др Душке Кликовац, *Српски језик у светлу когнитивне лингвистике,* те на своју промоцију чека књига Бојана

Ђорђевића, *Племенита мисија или мука жива – Српски књижевници као професори*. Претпостављамо да ће за наставу бити веома корисна и књига доц. др Наташе Станковић Шошо, *Дело Бранислава Нушића у настави*, која је управо стигла из штампарије „Чигоја". Посебно се захваљујемо Заводу за унапређивање образовања и васпитања и његовом директору др Златку Грушановићу, који је прошле године одобрио материјалну помоћ за два издања Друштва (књигу професора Душана Иванића *П(ј)есник и п(ј)есма* и награђену књигу Душице Потић) и који је имао разумевања да у новој акредитацији одобри концепт великог Републичког зимског семинара, који одудара од норме коју је за све семинаре прописало Министарство просвете, науке и технолошког развоја. У оквиру котизацијског пакета нашли су се нови број часописа „Књижевност и језик", *Информатор* и нови број часописа за средњошколце „Свет речи", а стара и нова издања и четврти број *Летописа* налазе се у комплетима награда или се могу наручити.

Друштво више од 70% својих издања поклања наставницима и ученицима на различитим такмичењима и семинарима, а учествује и као спонзор у додели награда на такмичењима других друштава, поклања своја издања библиотекама у Србији и дијаспори и дели их учесницима различитих научних скупова који се одржавају на Филолошком факултету.

Организацију 61. Републичког зимског семинара подржало је, као и сваке године, Министарство просвете, које је, уз Филолошки факултет и Друштво за српски језик и књижевност Србије његов идејни покровитељ. Посебно се захваљујем свима који су својим трудом или прилозима помогли да овај велики семинар осмислимо и уприличимо, свим подружницама Друштва у Србији, задужбинама и издавачима који су за награде на нашем семинару обезбедили одређени број поклона у књигама, или су материјално потпомогли долазак појединих наставника на ово заједничко стручно дружење.

Посебна захвалност указана је члановима Управе Друштва који су проф. др Зони Мркаљ помогли у организацији овог семинара (проф. др Вељку Брборићу и проф. др Бошку Сувајџићу), а нарочито је истакнута улога колеге Саше Јефтића, који је вишемесечним преданим радом изнео на својим плећима низ техничких, организационих и секретарских задужења.

Долазак наставника на 61. Републички зимски семинар у овако импозантном броју, највећем до сада, посебно присуство великог броја наставника и професора из унутрашњости, који су и током распуста одвојили време за стручно усавршавање и унапређивање наставне праксе, јесте вредан помена и дивљења.

Зона В. Мркаљ

КА САВРЕМЕНОЈ НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ II – ИЗВЕШТАЈ О СЕМИНАРИМА

У току 2020. године одржан је само један једнодневни семинар *Ка савременој настави српског језика и књижевности II*, и то у Београду 14. 11. 2020. године. Разлог неодржавања семинара је епидемиолошка ситуација у земљи. Семинар у Београду одржан је у потпуности онлајн преко Moodle платформе, захваљујући модераторима Марини Панић и Милану Шиповцу. Тема овогодишњег семинара била је ЧИТАЊЕ. Предавачи и теме:

1. Предавач: **мср Душица Божовић** (наставник српског језика у Финској)
   Тема: **Како се Финска бори са кризом читања код ученика**
   Сажетак: Финска је већ годинама у светском врху по мерилима ПИСА тестирања. Међутим, у последње време запажен је пад читалачке способности, нарочито међу младима, што је изазвало велику забринутост образовних институција. На предавању ћемо представити како се у финској школи дефинише квалитетан читалац и које је мере Финска предузела како би унапредила читалачке способности свог становништва.
2. Предавач: **проф. др Зона Мркаљ** (професор на Катедри за српску књижевност, Филолошки факултет у Београду)
   Тема: **О стицању вештине разумевања прочитаног у настави Српског језика и књижевности**
   Сажетак: Стицање вештине разумевања прочитаног у настави предмета Српски језик и књижевност усклађено је са принципом поступности и систематичности. Развијање ове вештине може се постићи приступом из различитих перспектива, од којих ће се у овом излагању размотрити следеће: довођење вештине разумевања прочитаног у везу са наставном интерпретацијом књижевноуметничког текста; повезивање са читањем разноврсних типова текстова који се препознају у садржајима програма наставе и учења; развијање хеуристичког приступа у настави; увид у диференциране задатке / радне налоге или непосредно обраћање ученицима различитих интелектуалних могућности; значај уважавања унутарпредметних и међупредметних корелација за дефинисање компетенција ученика; потреба за критичком селекцијом прочитаних садржаја.
3. Предавач: **проф. др Александар Милановић** (професор на Катедри за српски језик, Филолошки факултет у Београду)
   Тема: **Читање дела из историје српске књижевности: језичко-стилски проблеми**

Сажетак: У предавању ће бити анализирани сви језичко-стилски проблеми на које ученици наилазе при читању и анализи дела из историје српске књижевности: значења архаизама, историзама и других непознатих речи, функције различитих онеобичајења песничког језика на творбеном, лексичком и синтаксичком плану, стил епохе и сл. Наставницима ће бити понуђена анализа конкретних примера из текстова српске књижевности и увид у најактуелнију литературу у вези са наведеним проблемима.

4. Предавач: **др Милан Алексић** (професор на Катедри за српску књижевност, Филолошки факултет у Београду)
Тема: **Изазови читања – анализа приповедака Иве Андрића у настави**
Сажетак: Тема излагања биће анализа Андрићевих приповедака које су у наставним програмима за основне и средње школе. Посебна пажња биће усмерена на приповетке које су новим програмима унете уместо раније присутних Андрићевих приповедака (*Јелена, жена које нема* уместо приповетке *Прича о кмету Симану*) и на могуће проблеме при читању и тумачењу имајући у виду и начин представљања књижевног дела преко одломка, а не као јединственог и целовитог уметничког остварења. Наша анализа указаће н на посебне проблеме везане за тумачење Андрићевих приповедака које се тичу смерница из програма и њихове усклађености са конкретним приповеткама.

НАЈУСПЕШНИЈА МЕТОДИЧКА ПРИПРЕМА ЗА ЧАС СРПСКОГ ЈЕЗИКА ИЛИ КЊИЖЕВНОСТИ – НАГРАДА „ПРОФ. ДР МИЛИЈА НИКОЛИЋ”

На овогодишњем Такмичењу из методике наставе српског језика и књижевности наставника основних и средњих школа за најуспешнију методичку припрему Комисија је донела одлуку да првом наградом буде награђено троје колега:

1. **мср Владимир Милојевић:** *На даљини ћуприја (пројектни задаци у условима наставе на даљину)*, **XIV београдска гимназија, Београд;**
2. **Биљана Ајдачић:** *Привид постојања у Сеобама I*, **Гимназија, Ивањица;**
3. **Ана Марковић:** *Венац речи Гаврила Стефановића Венцловића*, **VII београдска гимназија**, Београд.

Како је обичај да у Летопису објављујемо једну од најуспешнијих методичких припрема, овог пута смо се определили за рад колегинице

Марковић, пошто је реч о теми која је до сада ређе обрађивана у методичкој литератури. Списак свих награђених налази се у Информатору Друштва за 2021. годину, а овде доносимо препис припреме.

ВЕНАЦ РЕЧИ ГАВРИЛА СТЕФАНОВИЋА ВЕНЦЛОВИЋА

Разред и одељење: 2/1, 2/2, 2/5

Наставна област: књижевност

Тема: Барок у европској књижевности и барокне тенденције у српској књижевности

Наставне јединице: Гаврил Стефановић Венцловић „Црни биво у срцу" (интерпретација песме – дело је у обавезном програму) и Беседе шајкашима, песме, изреке (изборни део: шири избор из дела, реализовано кроз пројектну наставу)

Тип часа/часова: обрада, утврђивање

Облик рада: фронтални, индивидуални, групни

Трајање: три часа (два обраде у школи, један презентације радова ученика, касније, када заврше задатке кроз индивидуални и групни рад код куће (или и више часова реализованих кроз пројектну наставу))

Циљ часа/часова:

- Упознавање ученика са карактеристикама барока и барокним тенденцијама у српској књижевности, као и са друштвено-историјским контекстом настанка барока у нашој књижевности.
- Разумевање контекста у којем је живео и стварао Гаврил Стефановић Венцловић (публика којој су беседе намењене, начин живота Срба после сеоба, проблеми са образовањем, мане српског живља на које аутор указује, унутрашње дилеме и битке које води, религија и човеков однос према Богу).
- Осамостаљивање ученика у истраживачком раду, коришћење примарне и секундарне литературе, преузимање одговорности за део активности у групи, јачање сарадње између ученика.

Време реализације: септембар – октобар

Наставне методе: дијалошка метода, текст-метода, аналитичко-синтетичка метода, метода хеуристичког разговора, метода показивања и опажања, стваралачка метода

Наставна средства: дело, табла, дневник читања, рачунар, одштампан каталог стилских фигура и речник непознатих и мање познатих речи из дела Гаврила Стефановића Венцловића

Литература за наставнике:

1. Електронска књига из едиције Антологија српске књижевности, *Црни биво у срцу*, Гаврил Стефановић Венцловић, линк: http://

biblioteka-np.org.rs/wp-content/uploads/2020/05/CRNI_BIVO_U_SRCU.pdf;

2. *Методика наставе српског језика и књижевности*, Милија Николић, Завод за уџбенике, Београд, 2012;
3. *Методика креативне наставе српског језика и књижевности*, Симеон Маринковић, Креативни центар, Београд, 2003;
4. *Српска књижевност у књижевној критици, Од барока до класицизма*, приредио Милорад Павић, Нолит, Београд, 1966;
5. *Гаврил Стефановић Венцловић*, Милорад Павић, Српска књижевна задруга, Београд, 1972.

Литература за ученике:

1. *Речник страних речи*, Др Братољуб Клаић, Зора, Загреб, 1951;
2. *Речник српскохрватскога књижевног језика*, Матица српска, Нови Сад, 1976;
3. *Гаврил Стефановић Венцловић*, Милорад Павић, Српска књижевна задруга, Београд, 1972;
4. http://biblioteka-np.org.rs/wp-content/uploads/2020/05/CRNI_BIVO_U_SRCU.pdf

Корелације унутар предмета: морфологија и лексикологија (врсте речи – израда речника и навођење лексема у речнику), теорија књижевности (стилске фигуре, израда каталога стилских фигура), употреба речника српског књижевног језика, развој српског књижевног језика;

Корелације са другим предметима: историја (живот Срба крајем 17. и почетком 18. века, сеобе Срба), верска настава (религиозне теме у делу Г. С. Венцловића), рачунарство и информатика (рад на тексту, уношење података у табеле, уређивање текста), музичка и ликовна култура (подсећање на дела европске уметности настала у ово доба).

Очекивани исходи:

Ученик ће бити у стању да:

– наведе и објасни друштвено-историјске околности које су утицале на појаву барока у српској култури;
– упореди стилска својства барока са уметничким средствима претходних епоха (праваца).

Активности ученика:

– читање избора из дела Гаврила Стефановића Венцловића;
– анализа избора из дела на часу и припрема за рад код куће;
– групни и индивидуални рад, решавање истраживачких задатака;

– употреба секундарне литературе, рад на тексту, уношење примера стилских фигура у табелу и прављење речника непознатих речи.

Активности наставника:
– припрема задатака за ученике и прављење ширег избора текстова из дела „Црни биво у срцу" Г. С. Венцловића;
– прављење Гугл документа и табела у које ће ученици уносити речи и цитате у којима препознају одређене стилске фигуре;
– рад на часу – упознавање ученика са животом и делом Г. С. Венцловића и његовим местом у српској књижевности;
– саветодавни рад током трајања групног и индивидуалног рада;
– праћење рада увидом у Гугл документ;
– помоћ ученицима приликом организације презентације и евалуације рада.

Провера остварености исхода:
– преко увида у табеле које су попуњавали на крају рада – Каталог стилских фигура и речник непознатих и мање познатих речи из дела Г. С. Венцловића: кроз разговор о животу и делу Г. С. Венцловића и његовом месту у српској књижевности;
– примена књижевнотеоријских знања о бароку (анализа дела, разумевање стилских карактеристика барокног стила, разумевање душевног стања барокног човека) и повезивање са знањем о бароку у другим уметностима.

Истраживачки задаци за групни рад ученика

Ученици су подељени у пет група од по пет-шест ученика, поделу су организовали самосатално. Сви су добили материјале (одштампане текстове из дела Г. С. Венцловића, списак истраживачких задатака) и литературу.

1. Прочитајте пажљиво избор из дела „Црни биво у срцу" Гаврила Стефановића Венцловића. Какве утиске је оставило дело на вас?
2. Одредите тему дела које сте добили да анализирате. Које карактеристике барока препознајете? Како се осећа песнички субјекат/наратор? Коме се обраћа? Шта сазнајемо из дела Г. С. Венцловића о свету у којем живи? Како се људи понашају? На које мане указује Г. С. Венцловић? Како саветује људе да буду бољи?
3. Издвојте стихове у којима препознајете стилске фигуре и унесите их у табелу 1, Каталог стилских фигура из дела Гаврила Стефановића Венцловића.

4. Током читања дела, обратите пажњу на непознате речи, издвојите их и потражите њихова значења у речницима. Те речи унесите у табелу 2, Речних непознатих и мање познатих речи из дела Г. С. Венцловића (значење, врста речи).
5. Које су сличности између поетике барока у књижевности са карактеристикама ове епохе у музичкој и ликовној умености (теме, мотиви, стил, осећање човека)? Одабрати одломак из неке композиције баронког композитора и слику барокног уметника која је у складу са темама и расположењима која се јављају у делу Г. С. Венцловића. Ова дела биће пуштена током презентације радова у школи, па треба да линкове пошаљу на мејл или донесу снимке на час.

Упутства за израду каталога стилских фигура и речника непознатих и мање познатих речи из дела Г. С. Венцловића

Ученици су добили литературу (*Теорија књижевности*, Иво Тартаља; *Речник књижевних термина*, Драгиша Живковић и списак онлајн речника и речника који су им на располагању у школској библиотеци (Речник српскохрватскога књижевног језика Матице српске), као и списак стилских фигура које треба да пронађу и обнове (науче) њихова значења. Следећи задатак је да поделе унутар група текстове (по пет песама, по две беседе и по десет изрека) које су добили и да их пажљиво прочитају, водећи рачуна о уметничким поступцима и значењима речи, треба да идентификују стилске фигуре и упишу у табелу 1 – Каталог стилских фигура стихове у којима препознају стилску фигуру. Такође, приликом читања дела, треба да бележе речи које су им непознате или мање познате и да воде рачуна о контексту у којем се речи налазе. Речи ће уписивати у табелу 2 – Речник непознатих и мање познатих речи из дела Гаврила Стефановића Венцловића, поштујући основне принципе прављења речника (распоред лексема, навођење лексема). Обе табеле сам им поделила преко Гугл диска, приступ документима има по један члан сваке групе, који је преузео и задатак да унесе текст који прикупи од осталих чланова групе.

Структура часова

Први час – *Барок у европској књижевности и барокне тенденције у српској књижевности, Гаврил Стефановић Венцловић „Црни биво у срцу”*

Уводни део часа: Разговор са ученицима о смењивању епоха у књижевности (начело контраста). Барок (порекло појма од речи baroccо,

порт. – необрађене перле, све што је претерано) настаје после ренесансе у другој половини 16. века траје кроз 17. век (у Италији, Француској, Шпанији, Холандији, Немачкој), а у словенским земљама траје и у 18. веку (у првој половини 18. века, Срби у јужној Угарској, у Сремским Карловцима отварају се прве школе и ту се развија барокна књижевност).

Барок је настао у доба владавине католичке противреформације (корелација са историјом, музичком и ликовном културом), карактерише га продор хришћанске мистике. Што се тиче стила, супротставља се смиреној и хармоничној једноставности ренесансе, доносећи гомилање стилских изражајних средстава и претераност израза (вишезначност, симболика, сликовитост, сугестивне песничке слике).

Барок се јавља у књижевности и другим уметностима, (маниризам – разбијање правилности, субјективност уметничког израза, мистичност). Када је у питању књижевност на српском језику, барок је постојао у дубровачкој књижевности (Хорације Мажибрадић, Иво Гундулић, Иво Бунић), а код нас се карактеристике барока могу видети у делима Кипријана Рачанина, Г. С. Венцловића, Христифора Жефаровића, Захарије Орфелина.

(трајање: десет минута)

Главни део часа: Гаврил Стефановић Венцловић (1680–1749) био је српски писац, беседник, свештеник, преводилац и гравер. Прешао је из Срема у Сентандреју (1690) и ту је похађао школу калуђера Кипријана Рачанина, па је живео у Угарској као путујући црквени беседник, обраћао се српском становништу које је населило градове Сентандреју, Ђур, Коморан, Острогон (данашња Мађарска). Последњи је писац који је писао на српскословенском језику, а половина његових рукописа била је на народном језику (преводио је Свето писмо на народни језик, записивао беседе које је говорио шајкашима (Срби граничари коју су на Дунаву, у шајкама (врста чамца), чували границу од упада Турака, написао је драму са религиозном тематиком).

Читање и интерпретација песме „Црни биво у срцу" Г. С. Венцловића.

Разговор о утисцима о песми и анализа песме:

– гомилање стилских фигура је прво што ученици примећују, издвајају метафоре (црни биво у срцу – зла и мрачна сила која је запосела човека и којој је тешко одупрети се, злочест завичај који се гнезди у срцу; поређење – велики ђаво се ко црни биво у срцу гнезди, епитети – црни, злочест, зла; градација – човек се не боји ни боја, мора, болести, зле несреће ни вечне муке; синегдоха – човечја жеља и зла ћуд; контраст – тело и ум; реторско питање – који је то поснажнији закон од божија закона; полисиндет – ни мора, ни дуге болести и зле несреће, ни саме вечне муке; асонанца – којано нит се кога боја боји…);

– алегорија – кроз целу песму се нижу метафоре, а лирски субјекат пева о унутрашњој борби добра и зла које је свестан и схвата да је веома тешко супротставити се тој мрачној сили (црни биво);
– карактеристике барока у песми: гомилање стилских фигура, религиозност, размишљања о пролазности, греху и смрти, алегоричност (двопланска структура песме), подвојеност човековог бића (зло и добро, свесно и несвесно, божије и ђаволско);
– тематско-мотивски слој песме: подвојеност човека, борба добра и зла, страх од могуће немоћи да се победи зло које је силно, упорно и не одустаје…

(трајање: 30 минута)

Завршни део часа: Човек је свестан борбе добра и зла која се води у њему самом, зло је силно и није лако човеку да се одбрани јер оно по сваку цену жели да оствари своје замисли; човекова жеља и зла ћуд имају огромну моћ и ничега се не боје када нешто желе да остваре (градација у завршним стиховима песме);

– када у трећем разреду обрађујемо Боделерову поезију, ученици се сете да је о тим темама певао и Г. С. Венцловић, много година раније.

(трајање: 5 минута)

Изглед табле

Гаврил Стефановић Венцловић
Црни биво у срцу

– барконе тенденције у српској књижевности (порекло речи од португалске речи која означава бисер неправилног облика; гомилање стилских изражајних средстава, алегорија, мистичност, религиозне теме, нарушени су јасноћа и склад ренесансе);
– прва половина 18. века, Срби после великих сеоба живе у Угарској, ту им се обраћа и Г. С. Венцловић;
– тема песме: сукоб добра и зла у човеку, тешко је да се зло победи јер је снажно и упорно;
– алегоријска структура песме (низ метафора: велики ђаво се гнезди у срцу, бије се питка тела и ума, зло се ничега не боји...);
– жеље и зла ћуд су извор наших мука и борба са њима је тешка и непрестана.

Други час – ***Гаврил Стефановић Венцловић „Црни биво у срцу" – избор песама, беседа и изрека, упутства за групни и индивидуални рад код куће***

Уводни део часа: Подсећање на карактеристике барока и упоређивање са особеностима ренесансе као епохе која је претходила бароку (начело контраста када је у питању смењивање епоха). Ученици набрајају карактеристике барока наводећи примере из дела која су читали.

(трајање: 10 минута)

Главни део часа: Читамо и анализирамо једну од беседа шајкашима, разговарамо о тематско-мотивском слоју, о начину живота Срба у 18. веку, њиховим манама и навикама које је Гаврил Срефановић Венцловић покушавао да поправи и приближи Богу.

Беседа О књигама и науци – читање одломака и анализа:

- људи кажу да не знају о чему се говори у цркви, а када дођу на службу, не стоје мирно нити слушају;
- неки и имају књигу у кући, али је не читају, више воле да седе беспослени или да скитају по сокацима;
- књигу ставе у сандук, па није од користи ни њима ни другима, ни не знају које књиге имају…
- ако већ не читају код куће, Г. С. Венцловић их саветује да макар недељом и током празника слушају у цркви поуке, а ко неће да слуша, боље је да изађе напоље, да не смета другима;
- полемише са људима који сматрају да су молитве и Свето писмо намењени само калуђерима и да су они обичан свет који брине о породици и има своје муке, набраја њихове слабости и примере лошег опхођења према ближњима и саветује их као да се приближе себи и Богу;
- непознате речи у тексту, исписивање на табли (фајдише – користи, хатати се – старати се, бринути се, христјани – хришћани).

Читање и анализа изрека:

- Не стоји поштење у узрасту. / Да ли је неко поштен, не зависи од тога колико има година. Метонимија је употребљена (узраст – колико је човек стар);
- Ко на сунцу стоји, мрак га не може обимити. / Ко прихвати врлину, не може да га привуче зло. Контраст (сунце, мрак), алегорија;
- Ко се увек у разбору срдцем држи, и цар га почитује. / Разборите људе сви поштују.

(трајање: 30 минута)

Завршни део часа: На овом часу смо анализирали једну беседу и неколико изрека и договарамо се како ће изгледати групни и индивидуални рад ван школе. Одређујемо рокове за израду и термин презентације и евалуације рада.

(трајање: 5 минута)

Трећи час – ***Презентација и евалуација групног рада Венац речи Гаврила Стефановића Венцловића***

Уводни део часа: Уводна реч о значају и месту Г. С. Венцловића у српској књижевности.

(трајање: 5 минута)

Главни део часа: Представници група говоре о начину рада, износе закључке до којих су дошли, читају беседу инспирисану овим делом (уколико су је саставили) и приказују илустрацију (такође изборни задатак).

(трајање: 35 минута)

Завршни део часа: Закључци – услови у којима настају барокне тенденције у српској књижевности, сложен историјски и политички тренутак, незавидан положај Срба у Хабзбуршкој монархији.

(трајање: 5 минута)

Резултати рада

Табела 1
Каталог стилских фигура из дела Гаврила Стефановића Венцловића

АЛЕГОРИЈА Проширено метафоричко казивање.	...болест нејма здравља ни облакшања – духовно стање; срп који коси све; пловидба као живот песма „Роса" „Тога дна, каде издигну се те оду кућне страже; пресуше очи, нос и уста, одлети свест и свако овде осећање из тела, и засекну воденични жрвњи више млети, зуби жватати,-шупљине поцрне, празне остану без пчела дупље и дућани се изпозатварају од пазара, нестане жуберењу ни граји никаква гласа…" – песма „Дан смрти" „Јазавац да буде вук и миш мачак Тко се прихвати руком за рало, а натраг гледа, не шиба му бразда управо. Посленом волу да му не буду празне јасле. Празни дошли, празни дому пошли."
АЛИТЕРАЦИЈА Понављање истих сугласника у низу речи или у целом стиху.	ов**с**ем **с**ваког лета окра**с**та**с**те **с**е и ми **с**ами, **с**ви, **с**ваки по **с**еби, — излази на **с**ејање **с**ејати **с**воје **с**еме! – песма: „Сејачи" Зло се са злом протерује. – изрека Невера никоме не верује. Сами себи свакад зло копамо, те нам наше зло заврат пада. Смртна је сеча свакоме наблизу.
АЛУЗИЈА Прикривено казивање којим се, на духовит начин, циља на нешто или некога.	* код Венцловића честе су алузије на Библију Црква је место небесног насељања… Вашега вам бирова да је прав суд без пријатељства и распознавања силовитих лица. И без никога мита. Праву правду, вели, сустижите, те тако суд с правдом доконавајте. Обеђенога од налета му напала ослобођавајте. Тко ли то, вели се, крива правда, а правда кривди, мрзак је пред Богом. „Море ће се пред тобом раздвојити и фараон-ђаво у њему ће утонути. Мана за јело кано киша с неба падаће ти и из камена вода истицати…" „Бог сеобу срећну обриче"

АНАФОРА Понављање речи на почетку стихова.	„Беда на води, беда од харамија, беде од свога рода, беда од језика, беда у граду, беда у пустињи, беда на мору, беда од лукаве браће” – песма: „Молитва против крвавих вода” „зашто дни су лукави зашто ко том…” – песма „Ловци адови”
АПОСТРОФА Обраћање песника предметима, мртвим личностима, апстрактним појмовима или одсутним личностима.	„Радуј се, Источе и Западе и сва северња страно, роде и породе христјански и ратоборци по Христу врагом…” „Похвала ратоборцима” „Речи, која нас ради плот би…” „Од тебе, Речи, дате”
АСИНДЕТ Низање речи без везника, згуснутост осећања и расположења.	„Месо од земље, кости из камена, очи од воде, крв од росе” песма: „Адам” Не знате ли ове занаџије, кујунџије, казанџије, коваче, коларе...
АСОНАНЦА Понављање истих самогласника у низу речи или у целом стиху.	„По округлому **колу овога света**, којено се ласно окреће, вања нам п**о** т**о**м к**о**лу **о**пип**о**м х**о**дити.” песма „Ловци адови” (глас о) „Дебеле вериге големи ланци” Изађе дело на видело. Ко код ходи, он и находи. Дело: „Ад”
ГРАДАЦИЈА Низање слика, представа, појава, радњи, мисли и осећања по значају, вредности и јачини од слабијих ка јачим, од мање важних према важнијим.	„Кад падох, Господ ме подиже, кад устадох, задржа ме, кад пођох ходити — води ме!” „Сунце, Месец и виђене звезде” -песма „Дан смрти”„... лепо га пази, храни и гздаво одева,обува, чисти, пере, мије, занату и књиги научи га, свачим напредује му и гови, човеком га добрим учин,..”Дело: беседа „О незахвалности према учитељима” „Дубока долина, Јака кључаница, Непроходни тамничин дувар...” Дело: „Ад”

ЕЛИПСА Изостављање речи, свођење исказа на суштину (на смисаоно или емоционално тежиште). Примењује се у хаику поезији.	„Ко с благом, ко снагом. Ко пре уграби, његово. Ветар шаком хватати. Што не знаш, научи се! Свачем крај има. Злобе их и глобе.” Данас јесмо, а сутра нисмо. На живот, срећу и добро здравље!
ЕПИТЕТ Реч или група речи која истиче важну особину главног појма који ближе одређује и доприноси живости, сликовитости и снази израза. У функцији епитета најчешће се јављају описни придеви, ређе именице.	зла ћуд, црни биво, злочеста реч, живот расхаљен умље с *анђелске* брзине... „рана роса” – песма „Роса” љута сиромаштва, дуге болести, ломне старости, црни врани, песњиве птице... – песма „Дан смрти”стегнуте руке незагашен пожар, дебеле вериге, неопроштен суд Дело: „Ад” праведни гнев божији пресвета дево у ових љутих времена ратних права временита смрт кишна пролећа и јесени и суха лета и дрва питома и дивља дубока долина непрокопни тамнични дувара дивље и немилокрвне слуге црна клокоћућа смола судац безпријатељан

ЕУФЕМИЗАМ Ублажавање, означавање зле ствари блажом речи.	„Сан је сваком права, временита смрт; свакодневни животу конац” „Нас и опрљи турска Луна, ожеже ватром и божије свеће, хришћанске цркве запусти многе…” „Бога се слабо сећати”
ИНВЕРЗИЈА Обрнути ред речи у синтагми, реченици или обрнути редослед главне и зависне реченице.	хаљином горњом – песма „Смрт и живот у језику стоји” „рана сасма позлаћена брида” „Голема је то грехота и безочство” Дело: „О укопу”
ИРОНИЈА Речима се придаје супротно значење од оног које имају у дословном значењу.	„Такав је и тај посао, пшеницу с овсом бркати, у царски нови Христов закон Мухамедов адет присевати, штоно је у Србаља и у Бугара да девојке неудате не ходе у цркву кроме Ускрса и Божића, Госпођина ли дне, рад причештења кад су накићене и сви су момци у цркви, да их загледају, еда би се скорије поудавале. А других недеља и свецем никад. Ето то је право Мухамедов закон и турски адет; јоште да окне варзилом нокте, те праве кадуне!” беседа „О женама и девојкама”

КОНТРАСТ (АНТИТЕЗА) Стилска фигура која се заснива на поређењу по супротности.	живот и смрт, опроштење и греси, Колико је маечак огањ, а колике ли велике ствари пожиже; тако и човечији језик – мала је вешт у нами, а врло големо зло чини. – песма „Смрт и живот у језику стоји” „Прилично је то свадби а не тужењу плачном” („О укопу”) „Писмо на леду позадуже траје неголи наши срећни и добри данци” („Писмо на леду”) „Богатице хвалимо, а сиромахе кудимо” („О зависти”) Кад умре, у то му се тело опет и разиђе. (тело,ум) Сан је сваком права, временита смрт; Свакодневни животу конац. – песма „Сан”
ЛИТОТА Ублажавање исказа да би се код читаоца изазвао јачи супротан утисак. Избегава се права реч или право вредновање. Има одрични облик.	Нитко не узима плаћу докле не заслужи и овде на земљи. Два добра ни два живота никако човеку не могу бити. Податљива рука никад празна не остаје. Без прилике ништа не ваља чинити.
МЕТАФОРА Стилска фигура која се заснива на пренесеном значењу речи.	срп, сузе, море... По округлому колу овога света црни биво у мом срцу Месо од земље, кости од камена, очи од воде, крв из росе... – песма: „Адам” А двема путови се не може ходити; једва једним да тко може право ходити. Празни дошли, празни дома пошли.
МЕТОНИМИЈА Логичка метафора, гради се на принципу замене појмова по основу логичке везе и зависности: – место уместо онога што се налази на њему; – време уместо онога што се у њему збива; – оруђе уместо производа; – знак уместо предмета или појаве; – средство уместо особе; – средство уместо радње; – писац уместо дела; – садржалац уместо садржине.	Не стоји поштење у узрасту. Туђе вере ни куди ни хвали. Наћи ће се и без препоруке свачек сајбија. С коња на самар седети. Рђа им се у кући над главом распасала. Где се о Богу не мари, онде се ђаво жени. Царска је вићена, а поповска потајна. Ко надбори, ономе се и венац даје. У једном сечиву нејма халата, ни куће с једном гредом. Буди господар твоме благу, а не оно теби.

ОКСИМОРОН Вид парадокса, добијање новог појма повезивањем супротних појмова.	„Живот и смрт у језику стоји Месо од земље, кости из камена, очи од воде, крв од росе” – песма: „Адам” Сан је сваком права, временита смрт; Свакодневни животу конац. – песма „Сан”

ОНОМАТОПЕЈА Подражавање гласова и шумова из природе.	Кано кукавица лелече.
ПАЛИЛОГИЈА (АНАДИПЛОЗА) Понављање речи на крају једног и почетку другог стиха.	„За кога је страх Страх да му је!” „Песма љубави и страха” „Нек се примењују дани и године својим завичајем, Како је Господ изволио, - а не ми… Како од искре ватру ложећи у божијој вољи плантите, од Звезде у Месец Из Месеца у Сунце” Песма „Пут по звездама”
ПАРАДОКС Добија се стављањем једне поред друге две мисли које су супротне, једна другу искључију.	опет спој живота и смрти (стално место барока) Сан је сваком права, временита смрт; Свакодневни животу конац. – песма „Сан”
ПЕРСОНИФИКАЦИЈА Стилска фигура којом се неживим стварима и апстрактним појмовима придају људске особине, поступци и моћи.	смрт као косац Пливају ти к језику разлике беседе. – песма „Беседе”
ПЕРИФРАЗА Нека појава, особина или радња не казује се једном речју, већ описно са више речи.	Сасма смо се занели с памећу за ту светску грижу, а душе се своје отпадили.
ПОЛИСИНДЕТ Набрајање уз обилно коришћење везника.	„То је клетва што силази на земљу и со тиме сатире и мори се свака лажа и хрсузин до смрти му! За наше старије, за цара и господу му, за своје спахије, за војиштане и поглаваре њихове, за кнезове своје и бирове, за свој род и пријатеље, мобе и прошње на добро им за њих Господу Богу усрдо вала доносити наше”. – песма: „За свој род и пријатеље”

ПОРЕЂЕЊЕ (КОМПАРАЦИЈА) Стилска фигура која се заснива на поређењу два појма, лица или предмета по сличности (заједничким особинама). Има три поредбена члана: I предмет који се пореди, II заједничка особина, III предмет са којим се пореди.	„... и кано хаљином горњом тако да се обгрну сами са својом срамотом". – песма „Смрт и живот у језику стоји" каква је кому његова ћуд, тако и сије. црни ђаво = црни биво „И ова нам три наша света крајља… кано оцем деце добре и синовима својим српским" Без тебе, кано без текуће воде, – „Кано гроб отворих моје грло" „прилично је то свадби, а не тужењу плачном" Дело: О укопу У песми „Ад" цела тамница се упоређује са паклом.
РЕТОРИЧКО (РЕТОРСКО) ПИТАЊЕ Питање на које се одговор не очекује јер је оно само привидно да би се остварио ефекат изненађења, или да би се читалац подстакао на размишљање.	„И који је тај други, поснажнији закон од божија закона?" – песма: „Црни биво у срцу" „И како ми с којим нарицањем да их похвалимо?" („Похвала светим оцима српским") „Би л' то по правици било, за добро зло примати?" („О незахвалности према учитељима") Ко би претекао тога брза хрта, и ухватио би небеснога високолетуштога орла? – песма „Путови" Како да ту Бог оком својим милостивним погледе?
САРКАЗАМ Врста ироније која је јетка, горка и немилосрдна. То је подсмех који жели да понизи.	„А да би нас са друге стране ко запитао имамо ли књига, какве ли књиге имамо, то би остао блекан; ни имена тој књизи не би знао казати, а камоли из књиге да би што известио." беседа „О књигама и науци" „А то се и само зна, јер кад се жена с мужем здружи, онда језик пружи! Ама дотле од свашта стрепи те не сме ни свога зуба помолити. А за које велико поштење мужевље? Еда ли се свака у које велико добро, неко големо благо и миразе или које краљство дуголетно уваљује?" беседа „О женама и девојкама" „Где ли је у детињству мозак тврд, где ли му је мудрост и бистра памет, пре је муљаг!" беседа „О учитељима"

СИНЕГДОХА Логичка метафора, замена речи на основу квантитативних елемената или логично--узрочних веза. Синегдохом се означава: - део уместо целине: - целина уместо дела; - једнина уместо множине; - посебно уместо општег.	„Један сије у своје тело, други пак сије у своју душу”. – песма: „Сејачи” Ка слепа – без очију и у подне. Млад делија а стар просјак. Несита је лакома арждаха човечанско лакомо срце. Буди слепу око, хрому нога, кљасту рука, старцу штака, не походи на празно просјака. Живот нам о длаки виси. Ђаво нема сна.
СИМБОЛ Стилска фигура означавања апстрактних појмова помоћу конкретних предмета.	„Та се тобоже надах и чекај мој виноград да изнесе грожђе, а међер, по њему је трње!” Песма „Срце зарасло трњем” „Пресвета дево, јако виде Јоан Луну под ногама твојима, да узрит и рог христјански, на покров твој уповајишти, попрану Луну ногама твојима!” Песма „Турска Луна” „Пливају ти к језику разлике беседе Ка на лову у мрежу Разликога рода рибе; Зле и добре. И гледај сад што да чиниш… Змију ухваћену с рибом Испљуј је напоље из себе, А добре беседе изабери, Те их држи себи У барци својих усти.”
ТАУТОЛОГИЈА Нагомилавање очигледности, каталошког типа, иначе типично за барок.	„Смотрите пресађено кринове, то бело, лепо цвеће… Како оно лепо расте; нит се труди нит се мучи, нити преде да прави себи одела!” Песма „Кринови” „Из потаје трчањем приближава се к нами наша смрт. И време овога нашега живота трчећи пролази и никава станка ни попришта нејма у себи…” Песма „Из потаје трчањем приближава се смрт”

ХИПЕРБОЛА Стилска фигура преувеличавања предмета, појава, радњи, особина, мисли и осећања.	„Срп који обухвата цео свет". У песмама „Ад" и „Писмо на леду" доста се користи хипербола. Невера никоме не верује. Несита је велика арждаха човечанско лакомо срце. Једноме даш, а стотину их с кривдом занесеш.

Табела 2
Речник непознатих и мање познатих речи из дела Гаврила Стефановића Венцловића

ад	подземни свет, пакао	именица
адет	обичај, навика, традиција, тур.	именица
аздија	скупоцени плашт са нарочитим везом	именица
ангел	анђео	именица
аспида	змија, фигуративно зла жена	именица
астал	сто	именица
бадањ	део воденице, шупље стабло које као цев води воду до млинског точка	именица
башити се	оканити се	глагол
бедуљаст	луцкаст, будаласт	придев
безочство	дрскост, неваспитаност	именица
берићетан	плодан, родан, богат	придев
блекан	тупавко	именица
бољар	припадник вишег слоја феудалног друштва	именица
бољарство	виши слој феудалног друштва	именица
бритко	оштро	прилог

вилајет	највећа административно-управна јединица у Османском царству	именица
војак	војник	именица
вражара	врачара	именица
гиздаво	кићено, украшено	прилог
глухи	глуви	придев
гњила	труло	придев
гуцљиј	гутљај	именица
данак	деминутив од речи дан	именица
дваист	двадесет	број
дремеж	поспаност, сањивост	придев
дичити се	поносити се	глагол
дола	врста мушке и женске ношње	именица
дуб	храстово дрво	именица
дувар	тур. – зид	именица
жешко	нада	именица
жуберење	жубор, жуборење	именица
жрвањ	воденични камен	именица
зазирац	стидљивац, онај ко оклева	именица
зајазити	утолити глад	глагол
заузлана	сигнал за помоћ, застава	именица
злечест	злочест	придев
зрцало	огледало	именица
зурница	место где се дангуби	именица
изма	изам – без мере, преко мере	прилог
јабанџија	тур. странац, туђинац	именица
јарити	загревати	глагол
јерно	јер	везник
јеџек	храна	именица

кано	као	везник
кно	канија, корица мача	именица
коајно	које	заменица
колицмина	количина	именица
кротак	дисциплинован	придев
кроштоно	као што	везник
курјак	вук	именица
лакат	мера за дужину	именица
лакомштина	лакомост, похлепност	именица
лакрдишити се	шалити се	глагол
ласно	лако	прилог
маечка	мала	придев
марва	стока	именица
махом	одмах	прилог
међер	међутим	речца
миризма	миришљаво уље	именица
моба	стари народни обичај по ком комшије помажу бесплатно при већим сеоским радовима	именица
нагиздити	накитити	глагол
најпаче	нарочито	прилог
облакшање	олакшање	именица
омофор	У православној цркви: нарамник, дугачка и широка трака од чисте вуне, коју архијереј носи на раменима и без које не може вршити никакву црквену радњу.	именица
опор	груб, оштар	придев
очиштено	очишћено	придев
пантити	памтити	глагол
паштити се	трудити се, тешко радити	глагол
песњив	распеван	придев
пијарац	отац побожне школе	именица

плах	раздражљив, плаховит	придев
плаћа	плата	именица
побирак	остатак, отпадак	именица
погано	нечисто, прљаво	придев
подати	дати	глагол
подзирати	проверавати, прегледати	глагол
подушје	милостиња	именица
почитовање	поштовање	именица
раб	роб	именица
расхаљен	свучен, наг	придев
репух	коровска биљка, подбел, лековита је	именица
рухо	свечано одело	именица
сајбија	старалац	именица
сасма	сасвим, потпуно	прилог
свеза	везник	именица
свџбати	срдити се	глагол
сикира	секира	именица
слазити	улазити	глагол
соборити	оборити	глагол
софра	трпеза	именица
стрњика	њива са које је покошено стрно жито	именица
тафра	хвала	именица
теке	врло мало	прилог
телбизи	меркати, одабирати	глагол
тетиво	струна од лука	именица
тул	корица за стреле	именица
туштено	много, гомила, врло	придев
ћурдија	врста одеће	именица
угурсуз	неваљалац, несрећник	именица
угљевље	жар у ватри	именица

утреник	друм	именица
фајдисати	дисати	глагол
фиштати	опијати се	глагол
хавет	слаб, бољешљив	придев
хасап	рачун; број	именица
хрсузин	тур. безобразан, бестидан човек, лопужа	именица
чатити	читати молитве	глагол
чемерика	чемер, пелен	именица
чешма	чесма	именица
чимно	чим	прилог
шатра	шатор	именица

Ученици су бирали дела следећих барокних уметника (пуштана су током часова презентације радова):

Јохан Себастијан Бах
https://www.youtube.com/watch?v=ho9rZjlsyYY „Фуга у Д-молу”
https://www.youtube.com/watch?v=-ywL_zokELE „Адађо”

Антонио Вивалди
https://www.youtube.com/watch?v=8tjT07N8U6I, „Пролеће”
https://www.youtube.com/watch?v=Pgs_zB6Et2Q „Зима”

Георг Фридрих Хендл
https://www.youtube.com/watch?v=usfiAsWR4qU „Алелуја”
сликари: Караваџа, Клода Лорена, Вермера, Ј. Г. Шмита

ПРОЈЕКАТ – ПРИЗНАЊА НАЈБОЉИМ НАСТАВНИЦИМА

Пројекат „Признања најбољим наставницима” покренут је пре две године с намером да се награђени наставници у оквиру такмичења Друштва за српски језик и књижевност Србије мотивишу за даљи и будући рад са својим ученицима и унапреде своју образовно-васпитну праксу. На 60. Републичком зимском семинару (2019. године) додељена су признања за велико залагање у раду с ученицима и натпросечне резултате на Републичком такмичењу из књижевности „Књижевна олимпијада” и Републичком такмичењу из српског језика и језичке културе од школске 2012/13. до 2017/18. године. Годину дана касније, на 61. Републичком зимском семинару награђени су најбољи наставници са четири републичка такмичења: Такмичење ученика средњих школа из књижевности – писмени задатак; Литерарне секције; Лингвистичке секције; Такмичење основношколских и средњошколских листова и часописа (од школске 2013/14. до 2018/19. године за Такмичење ученика средњих школа из књижевности, а од школске 2012/13. до 2017/18. године за остала такмичења).

Ове године, за 62. Републички зимски семинар, Друштво је одлучило да награди најбоље наставнике лингвистичких секција у част 30 година овог такмичења. Прво проглашење најбољих лингвистичких секција било је 1991. године за рад у претходној школској години. На 61. Републичком зимском семинару (фебруар 2020. године) додељене су награде за 30. Републичко такмичење. Ове године желели смо да анализирамо рад у претходних 30 година и да на 62. Републичком зимском семинару наградимо најбоље наставнике који су улагали велике напоре и залагали се у припремању ученика за ово такмичење.

У протеклих 30 година кроз ово такмичење прошло је 79 награђених наставника са својим ученицима. Неки од њих награђени су само једном, неки неколико пута или више од десет. Овде доносимо преглед свих награђених наставника лингвистичких секција за 30 година такмичења.

Редни број	Име и презиме наставника	Назив секције, место	Награда	Укупан број награда
1.	Александар Милановић	Лингвистичка секција Филолошке гимназије, Београд	1. Награда 1991/92. (РЗС 1993) 1. Награда 1993/94. (РЗС 1995) 1. Награда 1994/95. (РЗС 1996)	3
2.	Александра Радовановић	Лингвистичка секција Друге крагујевачке гимназије, Крагујевац	1. Награда 2017/18. (РЗС 2019) 2. Награда 2018/19. (РЗС 2020)	2
3.	Ана Хранисављевић	Лингвистичка секција ОШ „Илија Милосављевић Коларац", Колари	1. Награда 2014/15. (РЗС 2016)	1
4.	Бећир Зекић	Лингвистичка секција ОШ „Дванаести децембар", Сјеница	1. Награда 1991/92. (РЗС 1993)	1
5.	Биљана Бранић Латиновић	Лингвистичка секција Филолошке гимназије, Београд	1. Награда 1998/99. (РЗС 2000) 1. Награда 1999/00. (РЗС 2001) 1. Награда 2000/01. (РЗС 2002) 1. Награда 2002/03. (РЗС 2004) 1. Награда 2003/04. (РЗС 2005) 3. Награда 2004/05. (РЗС 2006) 1. Награда 2005/06. (РЗС 2007) 1. Награда 2009/10. (РЗС 2011) 2. Награда 2010/11. (РЗС 2012) 2. Награда 2012/13. (РЗС 2014) 1. Награда 2013/14. (РЗС 2015) 1. Награда 2014/15. (РЗС 2016) 2. Награда 2015/16. (РЗС 2017) 1. Награда 2016/17. (РЗС 2018) 2. Награда 2017/18. (РЗС 2019) 2. Награда 2018/19. (РЗС 2020)	16
6.	Бојана Јовановић	Лингвистичка секција Економске школе, Ваљево	3. Награда 1996/97. (РЗС 1998)	1
7.	Бојана Меловић	Лингвистичка секција ОШ „Живко Љујић", Нова Варош	2. Награда 2017/18. (РЗС 2019)	1

8.	Бранка Бубањ	Лингвистичка секција ОШ „Ђорђе Натошевић”, Нови Сад	2. Награда 2010/11. (РЗС 2012)	1
9.	Бранкица Иванић	Лингвистичка секција ОШ „Павле Савић”, Београд	2. Награда 2012/13. (РЗС 2014)	1
10.	Валентина Паровић	Лингвистичка секција Гимназије „Урош Предић”, Панчево	1. Награда 2003/04. (РЗС 2005) 1. Награда 2004/05. (РЗС 2006) 3. Награда 2006/07. (РЗС 2008) 2. Награда 2008/09. (РЗС 2010) 3. Награда 2010/11. (РЗС 2012) 3. Награда 2013/14. (РЗС 2015)	6
11.	Велибор Симчевић	Лингвистичка секција Пољопривредне школе, Александровац Жупски	3. Награда 1995/96. (РЗС 1997) 2. Награда 1997/98. (РЗС 1999) 3. Награда 1999/00. (РЗС 2001) 3. Награда 2001/02. (РЗС 2003) 3. Награда 2004/05. (РЗС 2006) 3. Награда 2005/06. (РЗС 2007)	6
12.	Вера Момчиловић	Лингвистичка секција СШ „17. октобар”, Гроцка	3. Награда 1993/94. (РЗС 1995) 2. Награда 1995/96. (РЗС 1997) 1. Награда 1996/97. (РЗС 1998) 3. Награда 2001/02. (РЗС 2003) 1. Награда 2002/03. (РЗС 2004) 2. Награда 2003/04. (РЗС 2005) 2. Награда 2004/05. (РЗС 2006) 2. Награда 2005/06. (РЗС 2007) 1. Награда 2006/07. (РЗС 2008) 3. Награда 2007/08. (РЗС 2009) 3. Награда 2009/10. (РЗС 2011) 2. Награда 2010/11. (РЗС 2012)	12
13.	Весна Дукић	Лингвистичка секција ОШ „Павле Савић”, Београд	3. Награда 2009/10. (РЗС 2011) 2. Награда 2012/13. (РЗС 2014) 2. Награда 2014/15. (РЗС 2016) 1. Награда 2015/16. (РЗС 2017) 1. Награда 2017/18. (РЗС 2019)	5
14.	Вида Никић	Лингвистичка секција ОШ „Андра Савчић”, Ваљево	2. Награда 2016/17. (РЗС 2018)	1

15.	Вилотије Вукадиновић	Лингвистичка секција ОШ „Учитељ Таса”, Ниш	2. Награда 1990/91. (РЗС 1992)	1
16.	Вукица Бојанић	Лингвистичка секција ОШ „Јован Цвијић”, Зубин Поток	3. Награда 2001/02. (РЗС 2003)	1
17.	Гвозден Антић	Лингвистичка секција ОШ „Драгомир Марковић”, Крушевац	1. Награда 1992/93. (РЗС 1994)	1
18.	Гордана Каличанин	Лингвистичка секција ОШ „Драги Макић”, Бошњане код Варварина	2. Награда 2004/05. (РЗС 2006) 2. Награда 2007/08. (РЗС 2009)	2
19.	Гроздана Комадинић	Лингвистичка секција Економске школе, Чачак	2. Награда 1994/95. (РЗС 1996) 3. Награда 1996/97. (РЗС 1998) 2. Награда 1998/99. (РЗС 2000) 2. Награда 1999/00. (РЗС 2001) 2. Награда 2001/02. (РЗС 2003)	5
20.	Дана Ћирић	Лингвистичка секција Медицинске школе, Београд	3. Награда 2002/03. (РЗС 2004) 1. Награда 2004/05. (РЗС 2006) 1. Награда 2005/06. (РЗС 2007) 2. Награда 2006/07. (РЗС 2008) 1. Награда 2007/08. (РЗС 2009) 3. Награда 2008/09. (РЗС 2010) 2. Награда 2009/10. (РЗС 2011) 2. Награда 2010/11. (РЗС 2012) 3. Награда 2011/12. (РЗС 2013)	9
21.	Драгана Дробњак	Лингвистичка секција Филолошке гимназије, Београд	3. Награда 1996/97. (РЗС 1998)	1
22.	Драгана Ћећез Иљукић	Лингвистичка секција Филолошке гимназије, Београд	1. Награда 2001/02. (РЗС 2003)	1

23.	Драгица Пуљезевић	Лингвистичка секција ОШ „Браћа Недић”, Осечина	1. Награда 2009/10. (РЗС 2011) 2. Награда 2010/11. (РЗС 2012) 2. Награда 2011/12. (РЗС 2013) 1. Награда 2012/13. (РЗС 2014) 3. Награда 2014/15. (РЗС 2016) 1. Награда 2015/16. (РЗС 2017) 1. Награда 2016/17. (РЗС 2018) 2. Награда 2017/18. (РЗС 2019) 2. Награда 2018/19. (РЗС 2020)	9
24.	Драгица Радивојевић	Лингвистичка секција ОШ „Вук Караџић”, Поточац	3. Награда 1992/93. (РЗС 1994) 2. Награда 2000/01. (РЗС 2002) 1. Награда 2002/03. (РЗС 2004) 2. Награда 2004/05. (РЗС 2006) 1. Награда 2005/06. (РЗС 2007)	5
25.	Душица Добродолац	Лингвистичка секција Гимназије у Крушевцу, Крушевац	3. Награда 2005/06. (РЗС 2007) 1. Награда 2006/07. (РЗС 2008) 3. Награда 2007/08. (РЗС 2009) 2. Награда 2009/10. (РЗС 2011) 1. Награда 2010/11. (РЗС 2012) 1. Награда 2012/13. (РЗС 2014) 2. Награда 2014/15. (РЗС 2016) 2. Награда 2017/18. (РЗС 2019) 3. Награда 2018/19. (РЗС 2020)	9
26.	Евица Гоставић	Лингвистичка секција ОШ „Младост”, Вршац	1. Награда 1998/99. (РЗС 2000) 2. Награда 1999/00. (РЗС 2001)	2
27.	Злата Златановић	Лингвистичка секција Филолошке гимназије, Београд	1. Награда 1990/91. (РЗС 1992)	1
28.	Зоран Матић	Лингвистичка секција Дванаесте београдске гимназије, Београд	1. Награда 1991/92. (РЗС 1993)	1
29.	Зорица Ивановић	Лингвистичка секција Технолошке школе, Параћин	3. Награда 2017/18. (РЗС 2019) 1. Награда 2018/19. (РЗС 2020)	2
30.	Зорица Смиљанић	Лингвистичка секција ОШ „Павле Савић”, Београд	3. Награда 2009/10. (РЗС 2011)	1

31.	Јагода Жунић	Лингвистичка секција ОШ „Филип Филиповић”, Београд	1. Награда 1995/96. (РЗС 1997) 2. Награда 1997/98. (РЗС 1999) 2. Награда 1998/99. (РЗС 2000) 1. Награда 1999/00. (РЗС 2001) 2. Награда 2000/01. (РЗС 2002) 1. Награда 2001/02. (РЗС 2003) 1. Награда 2002/03. (РЗС 2004) 1. Награда 2003/04. (РЗС 2005) 1. Награда 2004/05. (РЗС 2006) 1. Награда 2005/06. (РЗС 2007)	10
32.	Јелена Микавица	Лингвистичка секција Медицинске школе, Ужице	3. Награда 2013/14. (РЗС 2015)	1
33.	Јелена Ристовић	Лингвистичка секција ОШ „Вук Караџић”, Крушевац	1. Награда 1997/98. (РЗС 1999)	1
34.	Јелена Стојиљковић	Лингвистичка секција Фармацеутско-физиотерапеутске школе, Београд	2. Награда 2008/09. (РЗС 2010) 1. Награда 2009/10. (РЗС 2011) 1. Награда 2010/11. (РЗС 2012) 2. Награда 2011/12. (РЗС 2013) 3. Награда 2012/13. (РЗС 2014) 2. Награда 2013/14. (РЗС 2015) 2. Награда 2014/15. (РЗС 2016) 1. Награда 2015/16. (РЗС 2017) 3. Награда 2016/17. (РЗС 2018) 2. Награда 2017/18. (РЗС 2019)	10
35.	Јелена Стевановић	Лингвистичка секција Друге крагујевачке гимназије, Крагујевац	2. Награда 2002/03. (РЗС 2004) 2. Награда 2003/04. (РЗС 2005) 2. Награда 2004/05. (РЗС 2006) 2. Награда 2007/08. (РЗС 2009) 1. Награда 2008/09. (РЗС 2010) 3. Награда 2014/15. (РЗС 2016) 1. Награда 2017/18. (РЗС 2019)	7
36.	Каролина Костић Стаменовић	Лингвистичка секција ОШ „Вук Караџић”, Крушевац	1. Награда 2008/09. (РЗС 2010) 1. Награда 2009/10. (РЗС 2011) 3. Награда 2011/12. (РЗС 2013)	3
37.	Катарина Машуловић	Лингвистичка секције Медицинске школе, Ужице	2. Награда 2001/02. (РЗС 2003) 2. Награда 2002/03. (РЗС 2004) 3. Награда 2004/05. (РЗС 2006) 2. Награда 2005/06. (РЗС 2007) 2. Награда 2008/09. (РЗС 2010) 3. Награда 2012/13. (РЗС 2014)	6

38.	Лидија Неранџић Чанда	Лингвистичка секција Гимназије „Вељко Петровић”, Сомбор	2. Награда 1996/97. (РЗС 1998) 1. Награда 1997/98. (РЗС 1999) 2. Награда 1998/99. (РЗС 2000) 1. Награда 1999/00. (РЗС 2001) 1. Награда 2000/01. (РЗС 2002) 3. Награда 2008/09. (РЗС 2010) 2. Награда 2012/13. (РЗС 2014) 2. Награда 2013/14. (РЗС 2015) 3. Награда 2015/16. (РЗС 2017) 3. Награда 2016/17. (РЗС 2018) 3. Награда 2017/18. (РЗС 2019)	11
39.	Љиљана Звекић	Лингвистичка секција ОШ „Петефи Шандор”, Нови Сад	3. Награда 1993/94. (РЗС 1995) 1. Награда 1994/95. (РЗС 1996) 2. Награда 1995/96. (РЗС 1997)	3
40.	Љубица Жикић	Лингвистичка секција Крагујевачке гимназије, Крагујевац	2. Награда 1996/97. (РЗС 1998) 1. Награда 2001/02. (РЗС 2003) 2. Награда 2002/03. (РЗС 2004)	3
41.	Љубиша Шекуларац	Лингвистичка секција ОШ „Змај Јова Јовановић”, Београд	2. Награда 2005/06. (РЗС 2007)	1
42.	Љубодраг Маринковић	Лингвистичка секција ОШ „Драгослав Цекић”, Јасика	2. Награда 1992/93. (РЗС 1994)	1
43.	Марија Драгумило Стефановић	Лингвистичка секција ОШ „Вук Караџић”, Крушевац	1. Награда 2008/09. (РЗС 2010) 1. Награда 2009/10. (РЗС 2011) 3. Награда 2011/12. (РЗС 2013)	3
44.	Марија Запутил	Лингвистичка секција Пожаревачке гимназије, Пожаревац	1. Награда 2014/15. (РЗС 2016) 1. Награда 2015/16. (РЗС 2017) 2. Награда 2016/17. (РЗС 2018) 1. Награда 2017/18. (РЗС 2019)	4
45.	Марија Јеверичић	Лингвистичка секција Гимназије „Свети Сава”, Пожега	2. Награда 2015/16. (РЗС 2017) 3. Награда 2016/17. (РЗС 2018) 3. Награда 2017/18. (РЗС 2019)	3

46.	Марио Бадјук	Лингвистичка секција Друге крагујевачке гимназије; Лингвистичка секција Прве крагујевачке гимназије, Крагујевац	1. Награда 1996/97. (РЗС 1998) 1. Награда 1997/98. (РЗС 1999) 1. Награда 1998/99. (РЗС 2000) 1. Награда 2011/12. (РЗС 2013) 1. Награда 2012/13. (РЗС 2014) 1. Награда 2013/14. (РЗС 2015) 1. Награда 2016/17. (РЗС 2018) 3. Награда 2017/18. (РЗС 2019) 3. Награда 2018/19. (РЗС 2020)	9
47.	Маша Миливојевић	Лингвистичка секција ОШ „Вук Караџић”, Неготин	3. Награда 2017/18. (РЗС 2019)	1
48.	Милана Сувачаров	Лингвистичка секција Земунске гимназије, Земун	3. Награда 2012/13. (РЗС 2014)	1
49.	Милена Милошевић	Лингвистичка секција ОШ „Краљ Александар I”, Пожаревац	1. Награда 2018/19. (РЗС 2020)	1
50.	Милена Петровић	Лингвистичка секција Ваљевске гимназије, Ваљево	3. Награда 2010/11. (РЗС 2012) 3. Награда 2013/14. (РЗС 2015) 3. Награда 2014/15. (РЗС 2016) 3. Награда 2016/17. (РЗС 2018) 1. Награда 2017/18. (РЗС 2019) 3. Награда 2018/19. (РЗС 2020)	6
51.	Милена Станојевић	Лингвистичка секција Прве нишке гимназије „Стеван Сремац”, Ниш	3. Награда 2009/10. (РЗС 2011)	1
52.	Миливој Урукало	Лингвистичка секција ОШ „Раде Кончар”, Земун	2. Награда 1994/95. (РЗС 1996) 3. Награда 1995/96. (РЗС 1997) 1. Награда 1996/97. (РЗС 1998) 2. Награда 1997/98. (РЗС 1999) 1. Награда 1999/00. (РЗС 2001) 2. Награда 2000/01. (РЗС 2002) 1. Награда 2001/02. (РЗС 2003) 1. Награда 2002/03. (РЗС 2004) 1. Награда 2003/04. (РЗС 2005)	9

53.	Милица Алексић	Лингвистичка секција ОШ „Светолик Ранковић”, Аранђеловац	1. Награда 1990/91. (РЗС 1992) 1. Награда 1992/93. (РЗС 1994) 1. Награда 1997/98. (РЗС 1999) 1. Награда 1998/99. (РЗС 2000) 2. Награда 2002/03. (РЗС 2004) 1. Награда 2004/05. (РЗС 2006) 2. Награда 2005/06. (РЗС 2007)	7
54.	Милица Нинковић	Лингвистичка секција Шабачке гимназије, Шабац	2. Награда 2016/17. (РЗС 2018)	1
55.	Миљана Кравић	Лингвистичка секција ОШ „Светитељ Сава”, Друговац	1. Награда 2011/12. (РЗС 2013)	1
56.	Мирјана Арнаут	Лингвистичка секција Прве крагујевачке гимназије, Крагујевац	1. Награда 2011/12. (РЗС 2013) 1. Награда 2012/13. (РЗС 2014) 1. Награда 2013/14. (РЗС 2015) 1. Награда 2016/17. (РЗС 2018) 3. Награда 2017/18. (РЗС 2019) 3. Награда 2018/19. (РЗС 2020)	6
57.	Мирјана Стевовић	Лингвистичка секција ОШ „Јован Јовановић Змај”, Брус	1. Награда 1993/94. (РЗС 1995)	1
58.	Мирослав Вучковић	Лингвистичка секција ОШ „Први мај”, Влајковац	2. Награда 2001/02. (РЗС 2003) 2. Награда 2003/04. (РЗС 2005) 3. Награда 2005/06. (РЗС 2007) 2. Награда 2007/08. (РЗС 2009) 2. Награда 2008/09. (РЗС 2010)	5
59.	Момирка Миловановић	Лингвистичка секција Гимназије „Бора Станковић”, Ниш	2. Награда 1993/94. (РЗС 1995) 2. Награда 1995/96. (РЗС 1997)	2
60.	Наташа Полић	Лингвистичка секција ОШ „Раде Кончар”, Земун	3. Награда 2007/08. (РЗС 2009) 2. Награда 2008/09. (РЗС 2010) 2. Награда 2009/10. (РЗС 2011) 2. Награда 2013/14. (РЗС 2015)	4
61.	Невена Митровић	Лингвистичка секција Гимназије „Вук Караџић”, Лозница	2. Награда 2001/02. (РЗС 2003) 2. Награда 2004/05. (РЗС 2006)	2

62.	Невенка Новаковић Стефановић	Лингвистичка секција ОШ „Милош Црњански", Београд	2. Награда 1993/94. (РЗС 1995)	1
63.	Нера Рикић	Лингвистичка секција ОШ „Јован Јовановић Змај", Сремска Каменица	3. Награда 2010/11. (РЗС 2012)	1
64.	Његош Гребовић	Лингвистичка секција Прве крагујевачке гимназије, Крагујевац	3. Награда 2018/19. (РЗС 2020)	1
65.	Олгица Ранисав Кордић	Лингвистичка секција ОШ „Десанка Максимовић", Прибој	1. Награда 2001/02. (РЗС 2003) 1. Награда 2003/04. (РЗС 2005) 3. Награда 2012/13. (РЗС 2014)	3
66.	Оливера Дуњић	Лингвистичка секција Филолошке гимназије, Београд	1. Награда 2000/01. (РЗС 2002)	1
67.	Радивоје Младеновић	Лингвистичка секција Филолошке гимназије, Београд	1. Награда 1990/91. (РЗС 1992)	1
68.	Рајна Бранковић	Лингвистичка секција ОШ „Нада Пурић", Ваљево	3. Награда 2007/08. (РЗС 2009) 2. Награда 2008/09. (РЗС 2010) 3. Награда 2009/10. (РЗС 2011) 3. Награда 2010/11. (РЗС 2012) 1. Награда 2011/12. (РЗС 2013) 1. Награда 2013/14. (РЗС 2015)	6
69.	Ружица Павловић	Лингвистичка секција ОШ „Велизар Станковић Корчагин", Велики Шиљеговац	1. Награда 2006/07. (РЗС 2008) 1. Награда 2007/08. (РЗС 2009) 2. Награда 2011/12. (РЗС 2013)	3
70.	Сандра Ристи-војевић	Лингвистичка секција ОШ „Павле Савић", Београд	2. Награда 2014/15. (РЗС 2016) 1. Награда 2015/16. (РЗС 2017) 1. Награда 2017/18. (РЗС 2019)	3

71.	Симонида Савић	Лингвистичка секција Друге крагујевачке гимназије, Крагујевац	1. Награда 1995/96. (РЗС 1997)	1
72.	Славољуб Марковић	Лингвистичка секција Филолошке гимназије, Београд	1. Награда 1997/98. (РЗС 1999) 1. Награда 2000/01. (РЗС 2002) 1. Награда 2001/02. (РЗС 2003) 3. Награда 2007/08. (РЗС 2009)	4
73.	Снежана Васић	Лингвистичка секција ОШ „Нада Поповић", Крушевац	3. Награда 1994/95. (РЗС 1996)	1
74.	Софија Жебељан	Лингвистичка секција ОШ „Ђура Јакшић", Зрењанин	1. Награда 2007/08. (РЗС 2009) 2. Награда 2012/13. (РЗС 2014) 3. Награда 2013/14. (РЗС 2015)	3
75.	Станислава Арсић	Лингвистичка секција Гимназије у Крушевцу, Крушевац	2. Награда 2017/18. (РЗС 2019)	1
76.	Станка ел Рабади	Лингвистичка секција Шабачке гимназије, Шабац	2. Награда 2016/17. (РЗС 2018)	1
77.	Татјана Лазаревић	Лингвистичка секција Смедеревске гимназије, Смедерево	1. Награда 1995/96. (РЗС 1997)	1
78.	Тихомир Јанићијевић	Лингвистичка секција ОШ „Јован Јовановић Змај", Осреци	2. Награда 1998/99. (РЗС 2000) 2. Награда 1999/00. (РЗС 2001) 3. Награда 2000/01. (РЗС 2002) 2. Награда 2001/02. (РЗС 2003)	4
79.	Фрања Матарић	Лингвистичка секција Гимназије „Вељко Петровић", Сомбор	1. Награда 1991/92. (РЗС 1993)	1

За 30 година рада Републичку комисију чинили су професори, наставници, чланови и сарадници Друштва:

1. Проф. др Весна Половина, Филолошки факултет, Београд, (1989/90–2017/18)
2. Проф. др Драгана Мршевић Радовић, Филолошки факултет, Београд, (1990/91–1992/93)
3. Мр Јован Вуксановић, Београд, (1990/91–1993/94)
4. Надежда Милошевић, члан Управе Друштва, (1993/94–2018/19)
5. Проф. др Милан Стакић, Филолошки факултет, Београд, (1994/95–2018/19)
6. Мр Јасмина Московљевић, Филолошки факултет, Београд, (1995/96)
7. Мр Марко Поповић, Филолошки факултет, Београд, (1995/96)
8. Десанка Латковић, Београд, (1995/96)
9. Мр Злата Златановић, члан Управе Друштва, (2003/2004)
10. Биљана Пражић, Београд, (2003/04)
11. Јагода Жунић, члан Управе Друштва, (2006/07–2018/19)
12. Проф. др Александар Милановић, Филолошки факултет, Београд (2013/14–2018/19)
13. Мср Марија Запутил, члан Управе Друштва (2018/19)

***

После утврђивања података, закључено је да:

- 1 наставник имао је 16 награда;
- 1 наставник 12 награда;
- 1 наставник 11 награда;
- 2 наставника по 10 награда;
- 5 наставника по 9 награда;
- 2 наставника по 7 награда;
- 6 наставника по 6 награда;
- 4 наставника по 5 награда;
- 4 наставника по 4 награде;
- 10 наставника по 3 награде;
- 6 наставника по 2 награде;
- 37 наставника имало је по 1 награду.

Друштво је донело одлуку да се признања уруче најбољима од најбољих, и то наставницима који су имали 6 и више награда (укупно 18 наставника: 13 наставника средњих школа и 5 наставника основних школа).

Признање

За високи степен стручности, методичке и педагошке обучености за рад у оквиру ученичких слободних активности (секција), као и за изутен успех у припремању ученика за Републичко такмичење лингвистичких секција основних и средњих школа поводом 30-годишњице овог такмичења Друштва.

Добитници су:

Редни број	Име и презиме наставника	Школа	Место	Укупан број награда
1.	Биљана Бранић Латиновић	Филолошка гимназија	Београд	16
2.	Валентина Паровић	Гимназија „Урош Предић”	Панчево	6
3.	Велибор Симчевић	Пољопривредна школа	Александровац Жупски	6
4.	Вера Момчиловић	СШ „17. октобар”	Гроцка	12
5.	Дана Ћирић	Медицинска школа	Београд	9
6.	Драгица Пуљезевић	ОШ „Браћа Недић”	Осечина	9
7.	Душица Добродолац	Гимназија у Крушевцу	Крушевац	9
8.	Јагода Жунић	ОШ „Филип Филиповић”	Београд	10
9.	Јелена Стојиљковић	Фармацеутско-физиотерапеутска школа	Београд	10
10.	Јелена Стевановић	Друга крагујевачка гимназија	Крагујевац	7
11.	Катарина Машуловић	Медицинске школа	Ужице	6
12.	Лидија Неранџић Чанда	Гимназија „Вељко Петровић”	Сомбор	11
13.	Марио Бадјук	Прва крагујевачка гимназија	Крагујевац	9
14.	Милена Петровић	Ваљевска гимназија	Ваљево	6
15.	Миливој Урукало	ОШ „Раде Кончар”	Земун	9
16.	Милица Алексић	ОШ „Светолик Ранковић”	Аранђеловац	7

17.	Мирјана Арнаут	Прва крагујевачка гимназија	Крагујевац	6
18.	Рајна Бранковић	ОШ „Нада Пурић”	Ваљево	6

Честитамо свим наставницима који су заслужили и добили признања и позивамо све наставнике свих школа да са својим ученицима узму учешћа на такмичењима Друштва за српски језик и књижевност Србије.

***

Назив пројекта: Признања најбољим наставницима (3)

Носилац и финансијска подршка пројекта: Друштво за српски језик и књижевност Србије (награђени наставници добијају признање и књигу).

Циљ: Мотивисање наставника за даљи и будући рад са својим ученицима.

Коаутори пројекта: проф. др Зона Мркаљ и мср Марија Запутил.

Координатор и истраживач пројекта: мср Марија Запутил, технички секретар Друштва за српски језик и књижевност Србије.

ПРАВОПИС КРОЗ ФИЗИКУ (КАО ПРИМЕР ДОБРЕ ПРАКСЕ)

Увод и метод рада

Сматра се да је матерњи језик најважнији предмет сваке школе у свакој земљи. На матерњем језику мислимо, сањамо, говоримо, учимо, рачунамо – матерњи језик је основ који нам отвара пут ка упознавању свих сфера и углова овога света. Као такав, он се као предмет[1] најбоље уклапа у реформе српског школства које непрестано трају већ другу деценију. Почетак 21. века унео је у наставу многобројне нове термине: стандарди, компетенције, исходи, корелације, дигитална настава… Сваки нови правилник представљао је нове изазове за просветне раднике, а нарочито они о предметним и међупредметним корелацијама. Захваљујући лепоти и сложености предмета Српски језик и књижевност, наставници и ученици су у могућности да учене садржаје повезују са другим предметима, нарочито са друштвеним наукама попут социологије, филозофије, педагогије, психологије, или са историјом или географијом и страним језицима. Увек се може наћи директна веза са овим наукама када се обрађује књижевно дело, или језичка правила када је реч о језицима. Шта је са природним наукама? Искуство нам говори да је теже наћи везу са природним наукама попут физике, биологије или хемије.

Управо, једна грана природне науке биологије била је инспирација за корелацију Српског језика и књижевности и једне друге природне науке – физике. Глобална пандемија[2] променила је, како српско, тако и европско школство, преко ноћи. За само 24 сата[3] школске клупе остале су празне, а дигитална (онлајн) настава добила је на великом значају и покренула је, у свом пуном обиму, учење на даљину. Много недоумица и питања, несналажљивости, неискуства и бојазни, неорганизованости и хаотичности – епитети су који би могли описати стање просветних радника и њихових ученика у првим недељама ванредног стања. Похађање разних вебинара о дигиталним алатима и платформама везаних за наставу усмерену на даљину подстакли су нове идеје и нове примере добре праксе, у овом случају корелацију наставе српског језика и књижевности и физике, а уз

[1] Српски језик и књижевност

[2] Ковид-19

[3] Дана 15. марта 2020. године у Републици Србији проглашено је ванредно стање. Већ 17. марта заживела је дигитална (онлајн) настава.

подстицај школе (конкретно Пожаревачке гимназије) и Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије да се захтеви и садржаји сведу на оптималну меру како ученици не би били превише оптерећени многобројним домаћим задацима. Из свега овакога проистекао је (дигитални) Упитник којим се проверавало знање правописа на терминима и садржајима из физике[4].

Овај упитник[5] садржи 25 кратких питања из области правописа. Свако питање резултира једним тачним одговором, те је укупан број поена двадесет и пет (25). Ученици су имали задатак да означе један (1) тачан одговор од понуђених три (3). Упитник су попуњавали ученици трећег разреда Пожаревачке гимназије друштвено-језичког и природно-математичког смера у другој половини априла 2020. године – укупно 124 ученика[6], и то 57 ученика друштвено-језичког смера и 67 ученика природно-математичког смера. Намера ауторки била је да се на једном раду испитају знања из два (2) предмета и уоче области и термини који су ученици боље усвојили и савладали.

Резултати

Укупан број поена: 25
Укупан број ученика: 124
Најмањи број тачних поена по Упитнику: 10 – укупно 1 ученик.
Највиши број поена по Упитнику: 25 – укупно 10 ученика.
Просечан број тачних поена: 19.
Резултати по питањима:

1. Питање број 1: Означи правилно написан појам. (решење: термодинамика) – тачно је одговорило 97, 6 % ученика (121 ученик);
2. Питање број 2: Означи правилно написан појам. (решење: електромагнетизам) – тачно је одговорило 88,7 % ученика (110 ученика);
3. Питање број 3: Коју гласовну промену запажаш у термину СТАТИСТИЧКИ? (решење: палатализација) – тачно је одговорило 83,1 % ученика (103 ученика);
4. Питање број 4: Означи правилно транскрибовано властито име Galileo Galilei. (решење: Галилео Галилеј) – тачно је одговорило 100 % ученика (124 ученика);

[4] Комплетан пример добре праксе (идеја, сачињавање Упитника, дигитализација Упитника, анализа података, образложење нетачних одговора ученицима, као и овај рад) дело је ауторки овог рада.

[5] Упитник чини саставни део овог рада и налази се у прилогу.

[6] Око 70 % ученика комплетног трећег разреда.

5. Питање број 5: Означи правилно транскрибовано властито име Wilhelm Conrad Roentgen. (решење: Вилхелм Конрад Рендген) – тачно је одгворило 75 % ученика (93 ученика);
6. Питање број 6: У речи РЕЗУЛТАТ одступило се од једне гласовне промене. Које? (решење: прелазак Л у О) – тачно је одговорило 53,2 % ученика (66 ученика);
7. Питање број 7: У речи АЗБЕСТНИ одступило се од једне гласовне промене. Које? (решење: губљење сугласника) – тачно је одговорило 54 % ученика (67 ученика);
8. Питање број 8: Означи правилно написану реченицу. (решење: Земља се окреће око Сунца, а Месец око Земље.) – тачно је одговорило 92,7 % ученика (115 ученика);
9. Питање број 9: Означи правилно написан појам. (решење: Халејева комета) – тачно је одговорило 98,4 % ученика (122 ученика);
10. Питање број 10: Означи правилно написан појам. (решење: Друштво физичара Србије) – тачно је одговорило 87,9 % ученика (109 ученика);
11. Питање број 11: Означи правилно написану реченицу. (решење: У августу полажем физику.) – тачно је одговорило 96,8 % ученика (120 ученика);
12. Питање број 12: Означи правилно написан појам. (решење: ултразвук) – тачно је одговорило 91,9 % ученика (114 ученика);
13. Питање број 13: Означи правилно написан појам. (решење: икс зраци) – тачно је одговорило 61,3 % ученика (76 ученика);
14. Питање број 14: Означи правилно написану реченицу. (решење: Џозеф Џон Томсон (1856–1940) био је британски физичар.) – тачно је одговорило 58,9 % (73 ученика);
15. Питање број 15: Означи правилно написану реченицу. (решење: Изблиза је посматрао помрачење месеца.) – тачно је одговорило 79 % ученика (98 ученика);
16. Питање број 16: Означи правилно написану реченицу. (решење: Подједнако добро сам схватио и физику и астрономију.) – тачно је одговорило 97,6 % ученика (121 ученик);
17. Питање број 17: Означи правилно написану скраћеницу речи ВОЛТ. (решење: V) – тачно је одговорило 96 % ученика (119 ученика);
18. Питање број 18: Означи правилно написану реченицу. (решење: Проф. Јелена има занимљива предавања из астрономије.) – тачно је одговорило 96 % ученика (119 ученика);
19. Питање број 19: Означи правилно написану скраћеницу институције ДРУШТВО ФИЗИЧАРА СРБИЈЕ. (решење: ДФС) – тачно је одговорило 86,3 % ученика (107 ученика);

20. Питање број 20: Означи правилно растављену реч на крају реда. Реч је ЕЛЕКТРОН. (решење: елек-трон) – тачно је одговорило 65,3 % ученика (81 ученик);
21. Питање број 21: Означи правилно растављену реч на крају реда. Реч је ГАЛАКСИЈСКИ. (решење: галаксиј-ски) – тачно је одговорило 63,7 % ученика (79 ученика);
22. Питање број 22: Означи правилно растављену реч на крају реда. Реч је СВЕТЛОСТ. (решење: све-тлост) – тачно је одговорило 57,3 % ученика (71 ученик);
23. Питање број 23: Означи правилно написану реч СВЕТЛОСТ ијекавицом. (решење: свјетлост) – тачно је одговорило 42,7 % ученика (53 ученика);
24. Питање број 24: Означи правилно написану реченицу. (решење: Током касног 16. века, Галилеј је увео огледе као начин проверавања физичких теорија.) – тачно је одговорило 66,9 % ученика (83 ученика);
25. Питање број 25: Означи правилно написану реченицу. (решење: Током Другог светског рата, све зараћене стране су истраживале нуклеарну физику, желећи да направе атомску бомбу.) – тачно је одговорило 61, 3 % ученика (76 ученика).

Закључак

Упитник је обухватио скоро све области Правописа: велико и мало слово, спојено и одвојено писање речи, екавско и ијекавско наречје, гласовне промене, транскрипција речи, интерпункција, скраћенице, подела речи на крају реда. Као најлакше питање показало се питање број 4 – транскрипција властитог имена Галилео Галилеј (100 % тачних одговора), а као најтеже питање број 23 – захтев за писање ијекавицом (42,7 % тачних одговора).

Када је у питању област великог и малог слова (питања број 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 18. и 25) ученици су показали добро познавање правописа српског језика на примерима из физике. На 7 од 9 питања било је изнад 90 % тачних одговора.

Спојено и одвојено писање речи испитивала су питања број 1, 2, 12. и 13. Највише проблема задао је појам ИКС ЗРАЦИ. Нетачан одговор ИКС-ЗРАЦИ означило је чак 37,9 % ученика (47 ученика).

Питање број 23 обухватило је знање екавице и ијекавице које се показало као најтеже ученицима трећег разреда.

Гласовне промене испитивала су питања 3, 6. и 7. У примеру СТАТИСТИЧКИ 83,1 % ученика препознало је палатализацију, одступање од гласовне промене Л у О у речи РЕЗУЛТАТ препознало је свега 53,2 %

ученика, а одступање од губљења сугласника у речи АЗБЕСТНИ исто мањи број ученика – свега 54 %. Ови резултати говоре да ученици недовољно познају правила гласовних промена.

Транскрипција је наставни садржај који се обрађује у трећем разреду средње школе по Програму наставе и учења. Вероватно је и из тог разлога овде резултат био на завидном нивоу. На једно од два оваква питања учинак је био 100 % – сви ученици знају транскрибовано име Galileo Galilei, а име Wilhelm Conrad Roentgen – 75 % ученика.

Питања број 14, 18, 24. и 25. проверавала су писање запете, црте, цртице и тачке. Питање број 14. показало је да ученици мешају писање црте и цртице, а 24. и 25. питање да не осећају запету тамо где јој је место.

Када су у питању скраћенице, ученици су показали добро знање. Провера скраћеница испитивана је на питањима 17, 18. и 19. Скраћенице ВОЛТ и ПРОФЕСОР тачно пише 96 % ученика, а 86,3 % ученика тачно скраћује институцију Друштво физичара Србије.

Три питања била су из области преношења речи у нови ред. Просек тачних одгвора за сва три питања је 62,1 %.

Статистички подаци[7] показали су да је просечан број тачних поена 19. Врло је занимљиво и нелогично то што је на друштвено-језичком смеру просечан број тачних поена 18, а на друштвено-математичком 20. Требало би да буде обрнуто. Мишљења смо да су ученици показали добро или врло добро познавање правописа. Ако је просечан број тачних одговора 19, то значи да су ученици у просеку знали 76 % одговора. Сматрамо да то није довољно зато што је правопис основа свега – и говорења и писања, било кад и било где, било на примерима из књижевности или физике.

Прилог

Правопис кроз физику као пример добре праксе[8]

1. Означи правилно написан појам.
   - **термодинамика**
   - термо-динамика
   - термо динамика
2. Означи правилно написан појам.
   - електро-магнетизам
   - **електромагнетизам**
   - електро магнетизам

[7] Несебичну помоћ и подршку у анализи и статистици овог истраживачког подухвата ауотрке су добиле од Стефана Д. Јовановића, дипломираног инжењера организационих наука, те се овом приликом неизмерно захваљују.

[8] Болдирани одговори представљају тачне одговоре.

3. Коју глсовну промену запажаш у термину СТАТИСТИЧКИ?
   - **палатализација**
   - сибиларизација
   - непостојано А
4. Означи правилно транскрибовано властито име Galileo Galilei.
   - **Галилео Галилеј**
   - Галељо Галељ
   - Галилео Галилељ
5. Означи правилно транскрибовано властито име Wilhelm Conrad Roentgen.
   - **Вилхелм Конрад Рендген**
   - Вилхелм Конрад Рентген
   - Вилијам Конрад Рендген
6. У речи РЕЗУЛТАТ одступило се од једне гласовне промене. Које?
   - Непостојано А
   - **Прелазак Л у О**
   - Сибиларизација
7. У речи АЗБЕСТНИ одступило се од једне гласовне промене. Које?
   - **губљење сугласника**
   - једначење сугласника по звучности
   - јотовање
8. Означи правилно написану реченицу.
   - **Земља се окреће око Сунца, а Месец око Земље.**
   - Земља се окреће око сунца, а месец око земље.
   - Земља се окреће око Сунца, а месец око земље.
9. Означи правилно написан појам.
   - **Халејева комета**
   - халејева комета
   - Халејева Комета
10. Означи правилно написан појам.
    - **Друштво физичара Србије**
    - Друштво Физичара Србије
    - друштво физичара Србије
11. Означи правилно написану реченицу.
    - У августу полажем Физику.
    - У Августу полажем физику.
    - **У августу полажем физику.**
12. Означи правилно написан појам.
    - **ултразвук**
    - ултра звук
    - ултра-звук

13. Означи правилно написан појам.
    - **икс зраци**
    - икс-зраци
    - иксзраци
14. Означи правилно написану реченицу.
    - Џозеф Џон Томсон (1856–1940) био је Британски физичар.
    - Џозеф Џон Томсон (1856-1940) био је британски физичар.
    - **Џозеф Џон Томсон (1856–1940) био је британски физичар.**
15. Означи правилно написану реченицу.
    - **Изблиза је посматрао помрачење Месеца.**
    - Из близа је посматрао помрачење месеца.
    - Изблиза је посматрао помрачење месеца.
16. Означи правилно написану реченицу.
    - **Подједнако добро сам схватио и физику и астрономију.**
    - Под једнако добро сам схватио и физику и астрономију.
    - Подједнако добро сам схватио и Физику и Астрономију.
17. Означи правилно написану скраћеницу речи ВОЛТ.
    - **V**
    - V.
    - B
18. Означи правилно написану реченицу.
    - Проф Јелена увек има занимљава предавања из астрономије.
    - **Проф. Јелена увек има занимљава предавања из астрономије.**
    - Проф. Јелена увек има занимљава предавања из Астрономије.
19. Означи правилно написану скраћеницу институције ДРУШТВО ФИЗИЧАРА СРБИЈЕ.
    - дфс
    - **ДФС**
    - Д. Ф. С.
20. Означи правилно растављену реч на крају реда. Реч је ЕЛЕКТРОН.
    - **елек-трон**
    - еле-ктрон
    - електр-он
21. Означи правилно растављену реч на крају реда. Реч је ГАЛАКСИЈА.
    - гала-ксија
    - **галак-сија**
    - галакс-ија

22. Означи правилно растављену реч на крају реда. Реч је СВЕТЛОСТ.
    - **све-тлост**
    - свет-лост
    - светло-ст
23. Означи правилно написану реч СВЕТЛОСТ ијекавицом.
    - **свјетлост**
    - свијетлост
    - свиљетост
24. Означи правилно написану реченицу.
    - Током касног 16 века, Галилеј је увео огледе, као начин проверавања физичких теорија.
    - **Током касног 16. века, Галилеј је увео огледе као начин проверавања физичких теорија.**
    - Током касног 16. века, Галилеј је увео огледе, као начин проверавања физичких теорија.
25. Означи правилно написану реченицу.
    - Током Другог Светског рата, све зарађене стране су истраживале нуклеарну физику, желећи да направе атомску бомбу.
    - Током Другог светског рата све зарађене стране су истраживале нуклеарну физику, желећи да направе атомску бомбу.
    - **Током Другог светског рата, све зарађене стране су истраживале нуклеарну физику, желећи да направе атомску бомбу.**

Мср *Марија В. Запутил*,
професорка српског језика и књижевности, и
Маја Б. Јовановић Глигоријевић,
професорка физике,
Пожаревачка гимназија, Пожаревац

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ ДРУШТВА

МОНОГРАФИЈА У ДУХУ НАЈБОЉЕ НАСТАВНЕ БАШТИНЕ (Наташа Станковић Шошо, *Књижевно дело Бранислава Нушића у настави*, Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд, 2019, стр. 243)

Књига др Наташе Станковић Шошо *Књижевно дело Бранислава Нушића у настави* доноси вредне научне и наставне резултате истраживања дела овог писца. У мноштву тема, које се могу довести у везу са стваралаштвом Бранислава Нушића, ауторка је у тежиште истраживања увела проучавање књижевног опуса Бранислава Нушића у основној и средњој школи, са свешћу да је наставни контекст од приоритетне важности за стварање мотивације, развијање читалачких компетенција и неговање књижевне културе и потреба ученика/читалаца.

Заступљено у одабраном, жанровском избору, дело Бранислава Нушића у књизи је осветљено са књижевнонаучног, културолошког, литерарног, театролошког, методолошког и методичког становишта. За полазиште у раду узима се интерпретативни приступ, који одговара теоријским основама савремене наставе јер у средиште истраживања поставља књижевно дело и однос књижевног дела и читаоца. У том смислу, обрада једночинки *Кирија* и *Аналфабета*, хумореске *Лек од љубави*, романа *Хајдуци* и *Аутобиографија* и за наставу репрезентативних комедија *Сумњиво лице* и *Народни посланик* не само да пружа увид у најбоље домете наставе књижевности већ је, у практичном и теоријском виду, стваралачки унапређује и надограђује.

Књига је подељена на четири поглавља: 1. *Стваралаштво Бранислава Нушића и српска културна баштина* (стр. 13–15); 2. *Књижевно дело Бранислава Нушића у наставном проучавању* (стр. 17–114); 3. *Примери наставне обраде књижевних дела Бранислава Нушића* (стр. 115–202); 4. *Стваралачке активности поводом тумачења књижевних дела Бранислава Нушића* (стр. 203–226). Њима су придружени *Увод* (стр. 11), *Закључак* (стр. 227–233) и *Литература* (стр. 235–243).

Биографско и књижевноисторијско гледиште на стваралаштво Бранислава Нушића омогућили су да се у књизи оно сагледа из временске и развојне перспективе, као и да му се одреди место у културној баштини Срба. У раду Бранислава Нушића присутне су различите тематске и

стилске тенденције и дела велике разноврсности у којима се традиција повезује са модернистичким сензибилитетом. По мишљењу књижевних историчара и ауторке монографије, уз Јована Стерију Поповића и Косту Трифковића, Нушић је један од најзначајнијих српских комедиографа, на основу чега се изводи закључак да је он заслужно постао један од класика српске књижевности и српске школе.

Школски контекст уређен је према дидактичким принципима који потичу из три основне групе чинилаца: школског градива/програма, психологије учења и наставних циљева. Ови чиниоци обезбеђују научну поузданост и наставну сврховитост образовног процеса. Књижевно дело Бранислава Нушића у наставном контексту оцењено је у зависности од врсте и делотворности утицаја на сваки од ових чинилаца. У одељку о наставним циљевима обраде Нушићевог дела наведене су његове приоритетне књижевне вредности, из којих се изводи њихова образовна и васпитна сврховитост. Анализирани су облици рада којима се усмерава сазнајни процес током читања и жанровски мотивисаног проучавања Нушићевих хумористичких дела. Највише пажње посвећено је питањима из области наставне методологије и њеном развијању у складу са потребама савремене наставе и развојем модерне науке. Наставна методологија одабрана је и функционално усклађена са појединачним Нушићевим књижевним делима која су предмет проучавања. Полазећи од теоријских истраживања о мотивацији за школско учење у оквиру методике, психологије и педагогије (Николић, Бајић, Росандић, Илић, Маслов, Олпорт), ауторка их је знатно проширила помоћу већег броја практичних примера у којима је, између осталог, истражила мотивациони потенцијал секундарне литературе, као и позоришне, филмске, аудио и телевизијске реализације драмских дела, који се не налазе у постојећој литератури. У истраживачком раду испитала је и у значајној мери на примерима разрадила тезу о читању и тумачењу књижевног дела као са–стваралачкој делатности. На анализи праксе читања и тумачења Нушићеве хумористичке прозе и драмских дела у настави, у монографији се показује да су читање и тумачење најпродуктивнији облици стицања знања, умења, функционалних вештина, животних ставова и васпитних вредности. Зато су истраживачки пројекти за обраду проучаваних дела усмерени према помном читању, проучавању доминантних интеграционих и жанровских чинилаца и оспособљавању ученика да у смерницама дела откривају „сигнале за рецепцију" и да их следе приликом тумачења. У складу са жанровском формом дела успостављена су и одговарајућа методичка гледишта на хумористичку прозу и драму Бранислава Нушића, а као посебан прилог њиховом тумачењу у монографији се истиче мотивациона, васпитна и естетска улога хумористичких елемената у датом жанру.

Важан део књиге чине три опсежне методичке студије које су посвећене наставном проучавању Нушићевог аутобиографског романа *Аутобиографија* и интерпретацији две комедије, *Сумњиво лице* и *Народни посланик*. Настојање да се Нушићево дело проучи на најинтензивнији и најопсежнији начин, путем интерпретације, омогућило је ауторки да разради адекватну наставну методологију и да развије оригиналне истраживачке пројекте и динамику рада на наставним часовима. Опсежна наставна методологија, која је усаглашена са жанром текста и књижевноисторијским и културним контекстом тако да подстиче доживљајно-сазнајне процесе у настави, а посебно активности ученика у дијалошком и истраживачком односу са текстом, водила је до остварења резултата значајних како у пољу методичке теорије, тако и у области методичке праксе. Значајно је што се у примерима наставне обраде књижевних дела Бранислава Нушића романескно и комедиографско дело писца сагледава са наратолошког, литерарног, културолошког и театролошког становишта, тим пре што она у нашој средини нису у довољној мери заступљена у наставном раду и методичкој литератури. Треба истаћи да су у функцији обраде драмског дела Бранислава Нушић посебно истражене пишчева комедиографија, драматургија и реторика. На тај начин ауторка је омогућила да се Нушићева књижевна делатност испита у контексту који пружа њено боље научно и наставно вредновање. Целовито сагледавање Нушићевих дела ауторка је постигла захваљујући и посебном методичком систему стваралачких активности развијених поводом њиховог тумачења. Тако су, у последњем поглављу монографије, анализирани посебни облици рада и вежбе подстакнути књижевним делом писца. Посматране у оквиру унутарпредметне корелације стваралачке активности поводом тумачења књижевних дела Бранислава Нушића послужиће унапређивању креативних, истраживачких и стваралачких способности читања и интерпретације књижевног дела, као и говорних и литерарних вештина ученика.

Са књигом *Књижевно дело Бранислава Нушића у настави* Друштво за српски језик и књижевност наставља своју хвале вредну делатност штампања и промоције методичких монографија о школским писцима – класицима српске књижевности. Методичке монографије иду у ред најзначајнијих уџбеника у својој области. Монографија о књижевном делу Бранислава Нушића, која је написана у духу најбољих књига о настави и за наству књижевности, постаје, тако, део наше наставне баштине.

Др *Љиљана Бајић*

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА: КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

1. Љубомир Поповић, **Ред речи у реченици,** II издање, цена 600,00 динара
2. Новица Петковић, **Огледи о српским песницима,** II издање, 600,00 динара
3. Љиљана Бајић, **Одабране наставне интерпретације,** II издање, цена 600,00 динара
4. Слободан Ж. Марковић, **Српска књижевност између два светска рата – појаве, писци и дела,** цена 600,00 динара
5. Тихомир Брајовић, **Облици модернизма,** цена 600,00 динара
6. Бошко Сувајџић, **Јунаци и маске,** цена 600,00 динара
7. Нада Милошевић-Ђорђевић, **Од бајке до изреке,** II издање, цена 600,00 динара
8. Драгана Вукићевић, **Писмо и прича,** цена 600,00
9. Зборник **Ка савременој настави српског језика и књижевности** (књижевност), цена 600,00 динара
10. Бранкица Чигоја, **Траговима српске језичке прошлости,** цена 600,00 динара
11. Радмила Маринковић, **Светородна господа српска,** II издање, цена 600,00 динара
12. Васо Милинчевић, **Велика школа и велики професори,** цена 600,00 динара
13. Јелица Јокановић-Михајлов, **Акценат и интонација говора на радију и телевизији,** цена 600,00 динара
14. Наташа Станковић-Шошо, **Топос пута у српској народној бајци,** цена 600,00 динара
15. Оливера Радуловић, **Речи са чистих усана,** цена 600,00 динара
16. Гордана Јовановић, **Живот Стефана Лазаревића, деспота српскога,** цена 600,00 динара
17. Татјана Јовићевић, **Српски историјски роман XIX века,** цена 600,00 динара
18. Јован Деретић, **Огледи о српској књижевности,** цена 600,00 динара
19. Душан Иванић, **Огледи о Стерији,** цена 600,00 динара
20. **Писци говоре**, приредио Михајло Пантић, цена 600,00 динара

21. Божо Ћорић, **Творба именица у српском језику,** цена 600,00 динара
22. Мило Ломпар, **О завршетку романа,** цена 600,00 динара
23. Бошко Сувајџић, **Иларион Руварац и народна књижевност**, цена 600,00 динара
24. Драгана Мршевић-Радовић, **Фразеологија и национална култура**, II издање, цена 600,00 динара
25. Снежана Милинковић, **Преображаји новеле**, цена 600,00 динара
26. Снежана Самарџија, **Биографије епских јунака**, цена 600,00 динара
27. Гордана Штасни, **Творба речи у настави српског језика**, цена 600,00 динара
28. Зона Мркаљ, **Наставно проучавање народних приповедака и предања**, цена 600,00 динара
29. Јелена Јовановић, **Писци и стил**, цена 600,00 динара
30. Милош Ковачевић, **Огледи из српске синтаксе**, цена 600,00 динара
31. Божо Ћорић, **Лингвомаргиналије**, цена 600,00 динара
32. Рајна Драгићевић, **Вербалне асоцијације кроз српски језик и културу**, цена 600,00 динара
33. **Прилози језичком и књижевном образовању**, Зборник 1, приредила Босиљка Милић, цена, 600,00 динара
34. **Прилози језичком и књижевном образовању**, Зборник 2, приредили: Б. Милић и В. Брборић цена, 600,00 динара
35. **Пут до есеја (хронолошки преглед такмичења)**, приредила Босиљка Милић, цена 600, динара
36. Милан Стакић, **Морфо(но)лошке теме,** цена 600,00 динара
37. Зоја Карановић, **Небеска невеста**, цена 600,00 динара
38. **Прилози језичком и књижевном образовању**, Зборник 3, приредили: Б. Милић и В. Брборић цена, 600,00 динара
39. Валентина Питулић, **Трагом архетипа**, цена 600,00 динара
40. Зорица Несторовић, **Класик Стерија**, цена 600,00 динара
41. Вељко Брборић, **Правопис и школа**, II издање, цена 600,00 динара
42. **20 година Републичког такмичења из српског језика и језичке културе ученика основних и средњих школа**, приредила Босиљка Милић, цена 600,00 динара
43. Слободан Ж. Марковић**, 100 година Друштва за српски језик и књижевност Србије,** прилоге приредила Босиљка Милић, цена 600,00 динара
44. Марија Клеут, **Из Вукове сенке**, цена 600,00 динара

45. Јасмина Јокић, **Краљичке песме, Ритуал и поезија**, цена 600,00 динара
46. Зона Мркаљ, **Колико познајеш књижевност?**, цена 600,00 динара
47. Јелица Јокановић, **Прозодија и говорна култура**, цена 600,00 динара
48. **Српски језик кроз тестове 3**, приредила Босиљка Милић, цена 650,00 динара
49. Драгана Вељковић Станковић, **Комуникативни приступ у настави српског језика**, цена 600,00 динара
50. Светлана Торњански Брашњовић, **Свадбене песме и обредни смех**, цена 600,00 динара
51. Милан Алексић, **Богдан Поповић и српска књижевност**, цена 600,00 динара
52. Миодраг Павловић, **Спреми се да говориш**, цена 600,00 динара
53. Александар Милановић, **Језик весма полезан**, цена 600,00 динара
54. Весна Ломпар, **Врсте речи и граматичка пракса**, цена 600,00 динара
55. Вељко Брборић, **О српском правопису**, цена 600,00 динара
56. Милорад Дашић, **Народна књижевност у наставним плановима и програмима**, цена 600,00
57. Иван Златковић, **Ка поетици смеха**, цена 600,00 динара
58. Предраг Петровић, **Авангардни роман без романа: поетика кратког романа српске авангарде**, цена 600,00 динара
59. Првослав Радић, **Творба речи и миксоглотија**, цена 600,00 динара
60. Душан Иванић, **П(ј)есник и п(ј)есма**, цена 600,00 динара
61. Душица Потић, **Поетика прикривања – Фолклорни обрасци у стваралаштву Стевана Раичковића**, цена 600,00 динара
62. Бојан Ђорђевић, **Племенита мисија или мука жива – Српски књижевници као професори**, цена 600,00 динара
63. Мирјана Стакић Савковић, **Путујућа учионица (Од екскурзије до стручног путовања као стваралачке активности),** цена 600,00 динара
64. Душка Кликовац, **Српски језик у светлу когнитивне лингвистике**, цена 600,00 динара
65. Љубомир Поповић, **Комуникативно-граматичка анализа реченице**, цена 600,00 динара
66. Наташа Станковић Шошо, **Књижевно дело Бранислава Нушића у настави**, цена 600,00 динара
67. **Писци говоре 2**, приредио Михајло Пантић, цена 600,00 динара

1. Часопис **Књижевност и језик**
   Годишња претплата за 2021. годину 600,00
   Цена броја 350,00
2. Часопис **Свет речи** – средњошколски часопис
   за српски језик и књижевност
   Цена броја 250,00

Збирке тестова:

1. **Тестови са такмичења из српског језика и језичке културе ученика основне школе 2011–2017.**
   Цена 600,00 динара (сваки 11. бесплатан)
2. **Тестови са такмичења из српског језика и језичке културе ученика средњих школа 2011–2017.**
   Цена 600,00 динара (сваки 11. бесплатан)
3. **Тестови са Књижевне олимпијаде 1 (2012/2013, 2013/2014)**
   Цена 600,00 динара
4. **Тестови са Књижевне олимпијаде 2 (2014/2015, 2015/2016)**
   Цена 600,00 динара
5. **Тестови са Књижевне олимпијаде 3 (2016/2017, 2017/2018)**
   Цена 600,00 динара

Уплату извршити на жиро рачун Друштва:
Комерцијална банка: 205-23421-53
У рубрику *позив на број* ***уписати број рачуна.***

Излази годишње

Издавачи
Друштво за српски језик и књижевност Србије
Завод за унапређивање образовања и васпитања

За издавача
Весна Ломпар, председник Друштва за
српски језик и књижевност Србије
Златко Грушановић, директор Завода
за унапређивање образовања и васпитања

Главни и одговорни уредник
Зона Мркаљ

Уредници
Зона Мркаљ, потпредседник Друштва
Вељко Брборић, потпредседник Друштва
Босиљка Милић, секретар Друштва
Марија Запутил, технички секретар Друштва

Коректура
Марија Запутил

Графички дизајн
Биљана Живојиновић

Припрема
Чигоја
ШТАМПА
e-mail: office@cigoja.com
www.chigoja.co.rs

Тираж
150 примерака

ISSN 2560-3388

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41

ЛЕТОПИС Друштва за српски језик и књижевност Србије / главни и одговорни уредник Зона Мркаљ. – Год. 1, бр. 1 (2016)– . – Београд : Друштво за српски језик и књижевност Србије : Завод за унапређивање образовања и васпитања, 2017– (Београд : Кућа штампе плус). – 24 cm

Годишње. – ISSN 2560-3388 = Летопис Друштва за српски језик и књижевност Србије

COBISS.SR-ID 229011980